

TORONTO 23.XII.

WEEKLY — TYGODNIK Nr 13

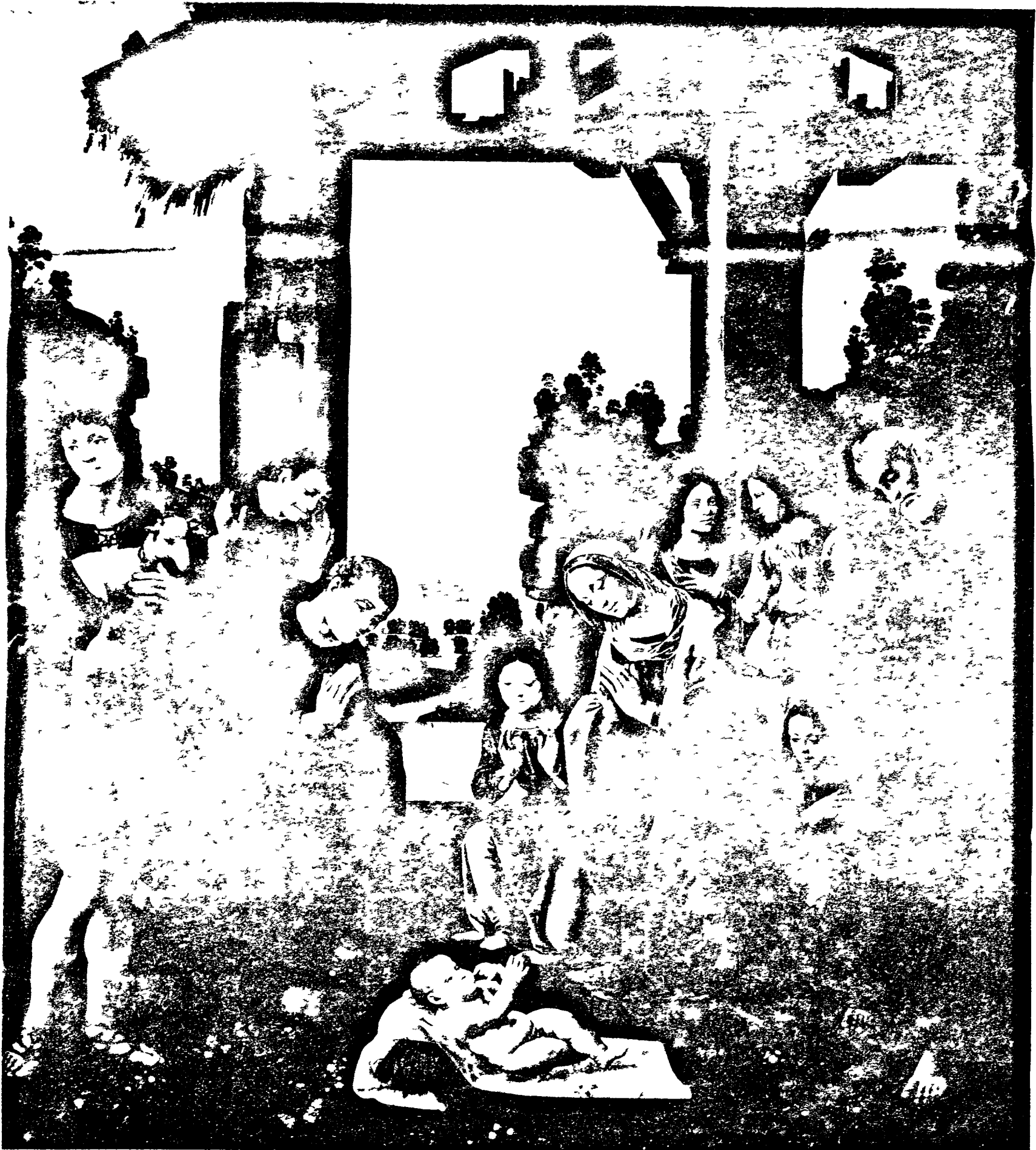
Cena \$ 1

ECHO TYGODNIA

32 STRONY
CENA TA SAMA

SKŁADA
NAJLEPSZE
ŻYCZENIA

ŚWIĄTECZNE I NOWOROCZNE

Echo Tygodnia

wydają:

JACEK ADOLF I ZBIGNIEW FARMUS
redagują:

*Jacek Adolf, Grazyna Farmus, Zbigniew Farmus,
Grazyna Słońska, Anne Steele, Zofia Bończa,
Jerzy Rudolf, Leszek Mech i inni.*

Przedstawiciel
Tadeusz Shopian

Korespondencje, prenumeraty, materiały proszę nadsyłać
P O Box 503 Station 'D' Toronto M6P 3K1

TELEFON 762-4573

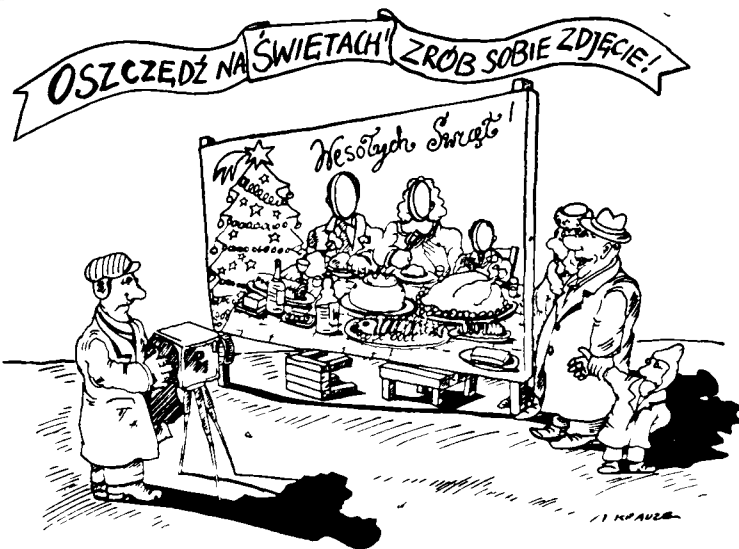
Dyzury przy telefonie redakcyjnym 1-3 po poł od
poniedziałku do piątku

Prenumerata

roczna \$ 50

półroczna: \$ 25

Redakcja zastrzega sobie prawo do
zmian i skrótów w opublikowanych
artykułach i materiałach

Prezenty gwiazdkowe

W prezencie na gwiazdkę Polacy dostali "zawieszenie" stanu wojennego. Urzędnik państwowy w PRL w rozmowie z zachodnim dziennikarzem określił to jako wprowadzenie w Polsce stalinizmu. Nawet w czarnych latach pięćdziesiątych sądy nie uznawały dowodów w postaci informacji z podsłuchu rozmów telefonicznych obywateli. Teraz nowa ustawa podnosi podsłuchiwanie do rangi normalnej państwowotwórczej działalności. Trzy nowe ustawy o stanie wojennym wprowadziły faktyczną instytucjonalizację stanu wojennego - na czas nieograniczony. Totalitarne państwo policyjne Jaruzelskiego działać będzie z większą swobodą i precyzją.

W czym interesie? Polacy nie mają złudzeń. W interesie kilkuset tysięcy skorumpowanych i nieudolnych aparatczyków, biurokratów, w interesie SB i ZOMO, w interesie cienkiej warstwy czerwonej burżuazji z jej czołowymi przedstawicielami Rakowskim, Urbanem i półanalfabeta Siwakiem.

Władza próbuje mydląc oczy społeczeństwu, czyniąc wiele zamieszania wokół ustaw "zawieszających" stan wojenny, wie jednak, że w kraju liczyć może tylko na umiejętnie dozowany terror. Główny efekt propagandowy "zawieszania" obliczony był na Zachód, chodziło o odblokowanie kredytów, zniesienie sankcji gospodarczych, pomoc, handel na uprzywilejowanych warunkach. Reakcje poważnej prasy i wielu polityków wskazują, że nikt się na to nie nabral. Że Zachód świetnie zdaje sobie sprawę, że w Polsce nadal trwa "stan wojenny" - pod szyldem "normalizacji".

Jedynie nasz osławiony politolog z Hamiltonu, prof Bromke, zachowuje się tak, jakby się rzeczywiście nabral. W nagrodę za "odwołanie" stanu wojennego p Bromke proponuje, w popularnym dzienniku torontonskim, zasypać Jaruzelskiego kanadyjskim zbożem. Bromke pisze "repeal" - odwołanie. Nie zawieszenie stanu wojennego. Potknięcie? Mało subtelny chwyt propagandowy? Tak czy owak, mija się z prawdą, w istotnej sprawie natury politycznej. Kanadyjski czytelnik zasługuje na prezenty gwiazdkowe mniej wątpliwej natury.

Jacek Adolf

Ojciec Święty Jan Paweł II w dorocznym posłaniu wezwał świat do wyrzucenia się wojny. W mijającym roku 1982 "ludzie wykazali, że wolą posługiwać się bronią niż starać zrozumieć się nawzajem". Papież potępił obecny wyścig zbrojeń. Oskarżył naukę i technikę o to, że stały się służebnicami wojny.

Pierwszy człowiek o sztucznym sercu (przeszczepiono je z początku grudnia), amerykański dentysta Barney Clark, w 19 dni po operacji bez niczyjej pomocy stanął w szpitalu na własnych nogach. Usadowiono go w fotelu i w towarzystwie żony przez pewien czas potrzył przez okno na ośnieżone szczyty gór Wasatch. Tego samego dnia przeprowadził gimnastykę nóg na krawędzi łóżka i po raz pierwszy od operacji napił się soku owocowego. Serce jest z plastiku. Operacja była jedną z największych sensacji roku.

Zmarł Artur Rubinstein w wieku 95 lat, w swym domu w Genewie, w czasie snu. Kariera wielkiego pianisty pochodzenia polskiego trwała nieprzerwanie ok 85 lat. Po raz pierwszy wystąpił publicznie w wieku lat 3.

Problem praw człowieka w PRL będzie przedmiotem specjalnych badań przeprowadzonych przez Organizację Narodów Zjednoczonych, wbrew protestom rządu PRL. Poinformował o tym sekretarz generalny ONZ de Cuellar. Dochodzeń w tej sprawie zażądała w marcu br Komisja Praw Człowieka ONZ 19 krajów członkowskich Komisji, głównie państw zachodnich, głosowało za dochodzeniami, 13 - ZSRR i sojusznicy - przeciw.

30 tys żołnierzy sowieckich zginęło od momentu inwazji na Afganistan (grudzień 1979) - według zbiegłego z armii sowieckiej żołnierza. Żołnierz ten (nr książeczki wojskowej 51932) oświadczył również, że oficerowie traktują fatalnie podwładnych, że morale armii sowieckiej jest niskie i że podstawową metodą pobudzania woli walki jest straszenie żołnierzy sowieckich co stanie się z nimi, gdy dadzą się wziąć do niewoli. Według

uciekającego oficerowie przekonują żołnierzy sowieckich, "że partyzanci każdemu złapanemu Rosjaninowi odrąbują przed rozstrzelaniem ręce i stopy".

TYDZIEŃ NA ŚWIECIE

Zbiegły do Pakistanu generał armii afgańskiej przedstawił dowody, że obok żołnierzy sowieckich w inwazji Afganistanu biorą także udział żołnierze wietnamscy, kubańscy, czechosłowaccy, bułgarscy i wschodniemieccy.

Rząd włoski oświadczył oficjalnie, że rząd bułgarski był włączony w zeszłoroczny zamach na Jana Pawła II. Minister Obrony Włoch, Leho Lagorio, był jednym z 4 ministrów potwierdzających w wystąpieniu przed Izbą Deputowanych bułgarskie powiązanie z zamachem na Papieża. Powiedział on m.in. "usiłowanie zabójstwa Papieża trzeba traktować jako prawdziwy akt wojny w czasie pokoju, jako rozwiązanie odwracające uwagę od inwazji Polski".

Z prośbą o zwolnienie ze względów humanitarnych zbrodniarza hitlerowskiego R Hessa zwrócił się do ZSRR zachodniemiecki Bundestag R Hess, który obecnie ma 88 lat jest jedynym więźniem w Spandau, zakładzie dla nazistów.

Syryjski minister informacji poinformował, że izraelska inwazja Libanu kosztowała Syrię 5 tys zabitych i kilka miliardów dol w straconym sprzęcie wojskowym. Rząd libański podaje, że na skutek inwazji izraelskiej zginęło 20 tys Libańczyków. Izrael stracił około 400 żołnierzy.

15 691 dol wyniosła przeciętna płaca pracownika w USA w roku 1981. Oznajmił Departament Pracy. Była wyższa o 9,2 procenta w porównaniu z rokiem 1980. Najwyższą płacę przeciętną odnotowano na Alasce 25 350 dol, drugie miejsce region Columbia 20 718, trzecie - Michigan 18 143, czwarte - Wyoming 17 238, piąte - New York 17 132. Najniższe płace przeciętne - od 12 000 do 13 000 - zanotowano w stanach Vermont, Arkansas, Mississippi, Maine i South Dakota. Najwyższą płacę przeciętną mieli pracownicy zatrudnieni w przemyśle wydobywczym (wchodzi tutaj m.in. węgiel kamienny i ropa naftowa) 25 723. Najniższą płacę przeciętną mieli pracownicy handlu 9 131. Przewidywana płaca w sektorze rządowym wyniosła 15 879, w sektorze prywatnym 15 652.

Indyk gigant wagi 35 7 kg został sprzedany na aukcji w Londynie przeznaczonej na pomoc weteranom wojny falklandzkiej.

OPLATEK AKOWSKI

odbędzie się w niedzielę, 9 stycznia 1983, o godz 5 30 po poł w Domu SPK - nie o godz 7, jak podano w poprzednim komunikacie.

Zgodnie z naszą tradycją, Oplatek rozpoczniemy programem artystycznym, po czym będzie podana gorąca kolacja. Po kolacji zabawa taneczna. Wstęp \$ 10.

Serdecznie zapraszamy

-wraz z członkami rodziny - Koleżanki i Kolegów Akowców, Członków organizacji kombatanckich i weterańskich oraz Sympatyków Koła
ZARZĄD KOŁA A K - Oddział w Toronto

KPK OKRĘG TORONTO

Urządza w Domu SPK 206 Beverley Wigłę dla samotnych 24 grudnia o 7 wieczorem. Koszt 8 dolarów dla dorosłych, 3 dolary dla dzieci. Zgłoszenia telefoniczne od 10 do 4 p.m., we wtorki do 7 p.m.

979-9634

532-1126

533-9471

Zgłoszenia do 22 grudnia włącznie

KPK
Okręg Toronto

W KANADZIE

Polityka. Przywódca Konserwatystów Joe Clark przewiduje, że w najbliższych wyborach będzie konkurował z obecnym premierem Trudeau. Wybory muszą się odbyć najpóźniej w lutym 1985 r. W styczniu 1983 r. zjazd Konserwatystów w Winnipeg zadecyduje, czy członkowie partii będą głosować nad dalszym utrzymaniem Clarka na stanowisku przywódcy Partii Konserwatywnej. Premier Trudeau zapowiedział, że przed najbliższymi wyborami wycofa się z życia politycznego. Tymczasem zarzuca Konserwatystom, że nie mają programu naprawy gospodarki. * W nadchodzącym roku

rząd ożywi gospodarkę nie powiększając inflacji ani nie zwiększając importu, zapowiedział Trudeau. Stworzone zostaną nowe miejsca pracy w "przyszłościowych" gałęziach przemysłu

*

Gospodarka.

Bezrobocie nie zmaleje w nadchodzących miesiącach, wg przewidywań rządu federalnego, lecz najgorszy okres recesji mamy już za sobą, zapewnił premier. W prowincji Alberta jednak władze miejskie stanęły przed koniecznością masowych zwolnień w podstawowych usługach. W Edmonton i Calgary grożą zwolnienia setek strażaków i policjantów. Liczna pracownikowa pogotowia ratunkowego w Edmonton ma zostać zmniejszona o 20%. Przyczyna? Pustki w kasach miejskich. * W prowincji British Columbia zanosi się na to, że jedna trzecia gorników tymczasowo zwolnionych z pracy już do niej nie powróci. Przyszłość 5 tys. pracowników przemysłu drzewnego którzy w tej chwili nie pracują też nie jest pewna. Związek zawodowy - the International Woodworkers of America - stara się zapewnić swym bezrobotnym członkom podstawowe wykształcenie w zakresie matematyki i nauk ścisłych, by mogli zmienić zawód. * W Quebecu rządy federalny i prowincjonalny przejęły od właścicieli przeszło 160 ferm. Farmerzy nie byli w stanie spłacać zaciągniętych pożyczek. Przejmowane za długi gospodarstwa wystawia się na sprzedaż.

*

Medycyna i imigranci.

Ontaryjska Rada Lekarska (the Ontario College of Physicians and Surgeons) to rasisci, stwierdziła Sheila Coops, posłanka do prowincjonalnego parlamentu z ramienia Liberalów. Rada Lekarska postanowiła, że od 1986 r. tylko lekarze z sześciu krajów będą otrzymywali prawo wykonywania zawodu lekarskiego w prowincji Ontario. Kraje te to Wielka

Brytania, Nowa Zelandia, Południowa Afryka, Irlandia i Stany Zjednoczone. Możliwe będą wyjątki. Polscy lekarze przebywający obecnie w Kanadzie bez prawa praktyki oraz lekarze-uchodźcy czekający na imigrację będą mieli duże trudności z uzyskaniem licencji w Ontario.

*

Indianie. 5500 Indian zamieszkujących terytorium Yukonu otrzyma od rządu federalnego Kanady 183 miliony dolarów w zamian za zrzeczenie się praw do większości ziemi w Yukonie. Wypłata rozciągnięta będzie na 20 lat i posłuży m.in. na budowę szkół i instytucji opieki społecznej dla Indian. Spór w tej sprawie ciągnął się od 1973 r. Powierzchnia Yukonu wynosi przeszło 478 tys. kilometrów kwadrat, prawie tyle co powierzchnia 4 prowincji atlantyckich Kanady.

*

Biskupi i bezrobotni.

Kanadyjska Konferencja Katolickich Biskupów zaapelowała do wiernych o solidarność z cierpiącymi na skutek recesji gospodarczej w Kanadzie (niektórzy wołają termin "kryzys"). W listopadzie br. było w Kanadzie ok. półtora miliona bezrobotnych.

*

Pułapka w ambasadzie CHRL?

Z początkiem grudnia geofizyk Liu Xianbing, obywatel Chin komunistycznych studiujący na University of Toronto oświadczył publicznie, że zamierza poprosić o azyl polityczny w Kanadzie, co pozwoli mu skutecznie pracować dla przyszłości Chin. W Montrealu o azyl zwrócił się inny chiński uczonec, dr Wang Bingzhang z Uniwersytetu McGill. Następnie student dra Xianbing udał się do ambasady chińskiej w Ottawie w sprawie dokumentów podróży i - jak twierdzi *Globe and Mail* - nikt go już potem nie widział. Chen miał po wyjściu z ambasad telefonować do dra Xianbinga. Nie zadzwonił. Nie stawiał się na umówione spotkanie w Japonii z wujem z Tajwanu. Podejrzewa się, że został porwany w ambasadzie i przewieziony potajemnie do Chin Ludowych.

Prokurator generalny Kanady Robert Kaplan stwierdził, że RCMP poinformowała go, iż p. Chen wrócił do Chin "we właściwy sposób" i nie zwracał się w Kanadzie o azyl polityczny, podał torontoński dziennik STAR. *GLOBE and MAIL* opublikował pogłoskę o zniknięciu Chena (studiował w Kanadzie) w ambasadzie chińskiej w Ottawie. Niektórzy przyjaciele Chena przebywający w Kanadzie podejrzewają, że został wbrew własnej woli

wyekspediowany przez ambasadę do Chin Ludowych

*

Uchodźcy z Afganistanu.

Na międzynarodowym lotnisku Mirabel w Montrealu wysiadło 15 Afganczyków, po 23-dniowej podróży i po ucieczce z Afganistanu gdzie, jak twierdzą, groziła im egzekucja. Zostali zatrzymani, bo nie mieli odpowiednich dokumentów. Zwolniono ich na polecenie Ottawy.

*

Arktyczne sokoły.

Udzielono zezwolenia na eksport dwu arktycznych sokołów z rejonu zatoki Hudsona. Sprzedają eskimoscy myśliwi. Kupują arabscy szejkwie-miliarderzy (sprzedają ropę). Protestuje Jim Fulton, poseł z NDP. Powód? Przewiduje, że wkrótce zwał się całe tłumy szejków i wykupią resztę zaniżających ptaków, co byłoby równie niemoralne jak nielegalne.

*

Boże Narodzenie nastroja do dobrych uczynków

350 mieszkańców St. Hilda's Towers w Toronto - sami starszycy - postanowiło ofiarować swe tegoroczne prezenty gwiazdkowe dla biednych dzieci na fundusz świętomikołajowy torontońskiego dziennika STAR. Po przeliczeniu okazało się, że ich wartość wyniosłaby \$1050, czek przekazano redakcji 24 uczniów szkoły w rezerwacie indiańskiej w King Fisher odległej o 504 km na północ od North Bay dostało na gwiazdkę nowe łyżwy, w prezencie od firmy CCM. Ofiarodawcy prywatni z różnych okolic Ontario nadesłali sto par łyżew używanych, na apel kierownika szkoły 76 uczniów szkoły w King Fisher miało tylko 5 par łyżew. 25-letni wdowiec Stephen Valentine z Toronto, opiekujący się 17 miesięcznym synem Motti, zagrożony eksmisją z mieszkania z powodu zaległego czynszu, otrzymał ok. \$2000 od różnych osób. M.in. anonimowy ofiarodawca przysłał czek na \$800.

Msza Święta Żałobna Św. P. Dr. Stanisław Ostrowski

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej na uchodźctwie w latach 1972-1979 były poseł na Sejm R.P. w Warszawie, ostatni Prezydent miasta Lwowa, więzień sowiecki, potem żołnierz II-go Korpusu, pod dowództwem Gen. W. Andersa, odznaczony wysokimi odznaczeniami polskimi i zagranicznymi zmarł w Londynie, Angli, 22-go listopada 1982 roku.

Msza Św. Żałobna będzie odprawiona w niedzielę 9-go stycznia 1983 roku w kościele Św. Stanisława, 12 Denison Avenue, Toronto, o godzinie 11-tej przed południem.

Delegat Rządu R.P.

Odział Rady Narodowej

Komisja Skarbu Narodowego

Związek Ziemi Wschodnich R.P. - Koło Toronto

Kongres Polonii Kanadyjskiej Okręg Toronto

OSRODKI POMOCY IMIGRANTOM
MIĘDZYORGANIZACYJNE
BIURO IMIGRACYJNE
192 Garden Ave.
Tel. 532-1126

OSRODEK POMOCY
POLSKIM IMIGRANTOM
206 Beverley St.
Tel. 979-9634

KOMITET POMOCY
POLSKIM UCHODźCOM
357 Runnymede Rd.
Tel. 766-6191

BIURO POMOCY
SPOŁECZNEJ
128 Fern Ave.
Tel. 533-9471

BIURO POMOCY NOWO PRZYBYŁYM

uprzejmie informuje, że magazyn dla nowo przybyłych znów jest otwarty przy 212 Cowan Avenue (róg Queen St.) w Masaryk Hall.

Godziny:
— wtorki 5 — 8
— czwartki 1 — 8
— soboty 12 — 3.

BIURO POMOCY NOWO PRZYBYŁYM

przy 192 Garden Ave., tel. 532-1126 czynne poniedziałek-piątek od 10 rano do 4 po poł., wtorek od 10 rano do 8 po poł.

Serdecznie dziękujemy wszystkim ofiarodawcom, którzy przekazali rzeczy do magazynu dla nowoprzybyłych. Jednocześnie uprzejmie prosimy osoby pragnące przekazać nowoprzybyłym zbędne meble, sprzęt kuchenny i przede wszystkim dziecięce łóżka i wózki o skontaktowanie się z naszym biurem.

Poszukujemy również pracy i mieszkań dla nowo przybyłych.

DZIEKUJEMY ZA POMOC!

Lista osób, które wpłaciły dotacje na następujące cele, zamiast wysyłania kart z życzeniami świątecznymi

ŻYWNOŚĆ I LEKI

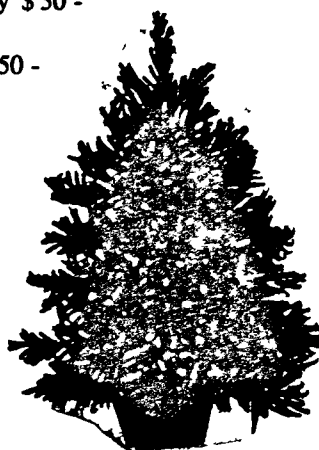
- 1 H. Roj \$ 100
- 2 Zofia i Michał Świętorzeczy \$ 50 -
- 3 Janina Kurman \$ 10 -
- 4 Leon i Tola Stetkiewicz \$ 50 -
- 5 M. Pawlak \$ 50 -
- 6 J. Binkiewicz \$ 50 -
- 7 J. Lipińska \$ 50 -
- 8 M. B. Biedrzycka \$ 30 -
- 9 C. Połczyńska \$ 20 -
- 10 W. Zalutyńska \$ 25 -

FUNDUSZ INWALIDZKI

- 1 S. Pawlak \$ 50 -

Fundusz imigracyjny

- 1 S. i W. Tylkowsky \$ 100 -

W. Zalutyńska
Skarbnik

ZARZĄD GŁÓWNY

Kongresu Polonii Kanadyjskiej

z okazji nadchodzących
SWIĄT BOŻEGO NARODZENIA i NOWEGO ROKU
 składa najserdeczniejsze życzenia
**WIELEBNEMU DUCHOWIEŃSTWU,
 ORGANIZACJOM CZŁONKOWSKIM KPK
 I CAŁEJ POLONII KANADYJSKIEJ**

288 Roncesvalles Ave. Toronto, Ont.

Rada i Zarząd Główny S.P.K. w Kanadzie

składa wszystkim Kolegom, Duchowieństwu,
 Kongresowi Polonii Kanadyjskiej, wszystkim
 Organizacjom społecznym i całej Polonii Kana-
 dyjskiej serdeczne życzenia Wesołych Świąt
 Bożego Narodzenia i Szczęśliwego Nowego Roku

206 Beverley St. — Toronto, M5T 1Z3

Najserdeczniejsze życzenia

wesołych świąt Bożego Narodzenia
 Wielebnemu Duchowieństwu oraz całej
 Polonii składa

ZARZĄD OKRĘGU KONGRESU POLONII KANADYJSKIEJ W TORONTO

J. BURSKI — prezes

Całej Polonii serdeczne
 życzenia wesołych Świąt
 i szczęśliwego Nowego
 Roku składa

ZWIĄZEK HARCERSTWA POLSKIEGO W KANADZIE

TONY RUPRECHT, M.P.P.

Posel do Ontaryjskiego Parlamentu
 z OKRĘGU PARKDALE - TORONTO,
 1264 COLLEGE ST — TEL. 535-3158

najserdeczniej życzy
 Wesołych i Przyjemnych Świąt
 BOŻEGO NARODZENIA
 oraz wszelkiej pomyślności
 w NOWYM ROKU 1983

TYDZIEŃ W POLSCE

POD ZNAKIEM WAŁĘSY

Miniony tydzień upłynął w Polsce pod znakiem Wałęsy "Koniec przyglądania się", oświadczył Lech, którego każde słowo jest skrzętnie notowane przez zachodnich korespondentów

W czwartek 16 grudnia przypadała rocznica śmierci stoczniowców zastrzelonych na rozkaz władz w 1970 roku w miejscu gdzie dziś stoi pomnik gdański w pobliżu bramy stoczniowej. Postanowiono uczcić rocznicę nabożeństwem i wiecem robotniczym. Wałęsa postanowił wygłosić przemówienie na wiecu pod pomnikiem Władze, ustami rzecznika rządu Urbana stwierdziły, że nie wydano żadnego pozwolenia na publiczną demonstrację w Gdańsku i że do "nielegalnych" demonstracji nie dopuszczają

Przed dniem wiecu Lech udostępnił korespondentom tekst przygotowanego przemówienia. Tekst wzywał do walki o ideały niezależnego polskiego ruchu związkowego, do podtrzymywania idei Solidarności, przy pomocy otwartych, demokratycznych i pokojowych środków

Z łomami pod drzwi Wałęsy

W dniu wiecu, przed południem, na kilka godzin przed wyznaczoną godziną demonstracji, przed robotniczy blok gdzie na drugim piętrze mieszkają Wałęsowie, zajęły dwa czarne Mercedesy. Wysiedli z nich ludzie z łomami, weszli na górę do mieszkania Wałęsów. Drzwi się otworzyły, nie trzeba było ich rozwalac. Wałęsę wprowadzono i zapakowano do Mercedesa

Wszystkie drogi prowadzące do bloku Wałęsów były zablokowane przez ZOMO. Przeszło 40 zachodnich dziennikarzy i ich asystentów zapuściło się do Wrzeszcza, gdzie mieszkają Wałęsowie, na osiedlu Zasp. ZOMO zatrzymało samochody z dziennikarzami, wylegitymowało pasażerów. Dziennikarze zostali zatrzymani i trzema samochodami, pod eskortą dwu furgonów z zomowcami, przewiezieni na stare lotnisko, gdzie parkowały armatki wodne i zomowskie transportery opancerzone. Potem przewieziono ich na komendę milicji i tam przetrzymano przez kilka godzin

Wałęsę przewieziono najpierw do wydziału finansowego Miejskiej Rady Narodowej w Gdańsku, gdzie domaga-

no się wyjaśnień na temat finansów gdańskiej Solidarności. Poprzedniego dnia w miejscowej prasie rozmowy ukazały się artykuły zarzucające związkowi poważne niewłaściwości w gospodarowaniu pieniędzmi. Za kilka dni *Trybuna Ludu* miała poinformować, że Wałęsa odmówił udzielenia wyjaśnień. Poprzednio wydział finansowy przysłał Wałęsie nakaz stawienia się w celu udzielenia wyjaśnień. Wałęsa postanowił to zignorować do czasu uroczystości pod pomnikiem stoczniowców

Wożono go w kółko czarnym Mercedesem

Po przymusowej wizycie w wydziale finansowym do wieczora wożono Wałęsę w kółko czarnym Mercedesem po okężnej szosie łączącej Gdynię z Gdańskiem. Ok 7:30 wieczór odwieziono go do domu, z lekkim zawrotem głowy

Władze nie opublikowały żadnej informacji na temat porwania Wałęsy i odmawiały odpowiedzi na pytania zachodnich dziennikarzy, czy został aresztowany

Pod Pomnikiem Stoczniowców

Tymczasem już od rana wokół Stoczni Gdańskiej czekały liczne oddziały ZOMO. Po południu w pobliżu pomnika zebrało się kilkaset osób skandując *So-LI-DAR-NOSC!* i wołając *GDZIE JEST LECH?* Zostali rozpędzeni przez ZOMO, koło pobliskiego dworca kolejowego zomowcy wystrzelili kilka granatów gazowych

O zmroku falanga zomowców w hełmach i z plastikowymi tarczami odcięła wszystkie dojeżdżające do stoczni

W kościele św. Brygidy, parafialnym kościele stoczniowców niedaleko bramy stoczniowej, zgodnie z zapowiedzią odbyło się nabożeństwo żałobne za poległych w 1970 r. stoczniowców. Gdy tylko zaczęła się msza, jeden z wiernych uniósł w górę sztandar z napisem "Solidarność" przepasany żałobną krepą. Tysiące, w kościele i wokół niego, zaczęły klaskać

Proboszcz Jankowski, spowiednik, doradca i przyjaciel Wałęsy powiedział w kazaniu, że Wałęsa jest duchem z zebranych w kościele. Czynną

aluzję do zomowców, powiedział "Kieruję te słowa do tych, co są na zewnątrz. Zdejmijcie hełmy. Wierni przyjęli to oklaskami"

Następnego dnia mieszkanie Wałęsów było zatłoczone zachodnimi korespondentami. Wałęsa oświadczył, że chce dążyć do przywrócenia niezależnych związków zawodowych, ale tylko "drogą pokojową, drogą partnerstwa i porozumienia"

Rezimowa prasa nie poinformowała o wydarzeniach w Gdańsku. W wieczornym dzienniku TV pokazano oficjalne delegacje składające wieńce u stóp pomnika stoczniowców. PAP domógł, że rocznica przebiegła w atmosferze "spokoju, głębokich rozmyślań, powagi i nieprzerwanej pracy"

Wałęsa: Na pewno zwycięzimy!

"Zwycięzimy na pewno, ale nie możemy się bić", powiedział Wałęsa. "Takie metody nie są właściwe w dwudziestym wieku i chcę by druga strona to zrozumiała. Teraz jest czas posługiwania się argumentami a nie siłą jako argumentem"

Wałęsa podkreślił, że nie chce konfrontacji z rządem. Powiedział "Nie chcę obalać władzy, lecz chcę polepszać warunki świata pracy i walczyć o sprawę ludzi pracy najlepiej jak umiem. Nie chcę przejąć władzy i obraza mnie, że oni sądzą iż chcę władzy". Poprzednio, 11 listopada Wałęsa wysłał list do Jaruzelskiego zgłaszając gotowość współpracy z władzami, lecz podkreślając przy tym, że podstawą społecznego porozumienia musi być amnestia dla skazanych, przyjęcie do pracy wyrzuconych za działalność związkową i nade wszystko przywrócenie niezależnego związku zawodowego

Rezimowe związki nie interesują Lecha

Wałęsa powiedział dziennikarzom, że nowe związki (które władze bez większego skutku próbują organizować w oparciu o ustawę delegującą Solidarność) "nie interesują go w ich obecnej postaci"

"Koniec z przyglądaniem się. Czuję się jakbym miał siedemnaście lat", powiedział Lech, zapowiadając, że gotów jest podjąć działalność tam, gdzie ją przerwano

Wałęsa powiedział też "Jak wiecie, nigdy nie stosuję przemocy, posługuję się argumentami. Władze chcą pokoju i pracy i ja chcę pokoju i pracy. Ale nie mam dotychczas gwarancji - tylko czołgi"

Instytucjonalizacja stanu wojennego

W sobotę 18 XII sejm uchwalił trzy ustawy przedłożone przez rząd do łaski marszałkowskiej. O projekcie ustaw w sprawie stanu wojennego informowaliśmy szczegółowo w poprzednim numerze ECHA TYGODNIA. Sejm wprowadził drobne zmiany. Wg projektu, można było wyrzucać z pracy i z uczelni za wszelkie formy protestu. Przyjęta poprawka wprowadza "procedurę wyjaśniającą", która ma poprzedzić wyrzucenie. Druga poprawka zezwala na odwoływanie się do wyższej instancji w przypadkach kiedy kierownik nie pozwala pracownikowi zwolnić się z pracy. W sumie jednak ustawy utrwalają instytucjonalizując warunki stworzone przez stan wojenny.

Do kodeksu kryminalnego wprowadzono zakaz rozprowadzania i nawet posiadania nielegalnych druków, ulotek, filmów, nagrań dźwiękowych i publikacji, wywoływanie "zamieszek" też będzie przestępstwem kryminalnym. Poważne przestępstwa natury "gospodarczej" i "społecznej" będą sądzone przez sądy wojskowe. Utrzymano militaryzację kluczowych kopalń, fabryk i przedsiębiorstw transportowych.

Generał Florian Siwicki, bliski współpracownik Jaruzelskiego zapewnił posłów, że Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego zagwarantuje, że "zdobycze stanu wojennego" nie zostaną zaprzepaszczone.

Posłowie atakowali USA wychwalali ZOMO

Znaczna część debaty sejmowej poświęcona była atakom na Stany Zjednoczone i wychwalaniu policji i wojska. Poseł Zygmunt Surowiec, który przedstawił projekt ustaw stwierdził, że stan wojenny "był niezbędny dla uratowania państwa i bytu narodowego" i został wprowadzony po to, by powstrzymać "postępującą dezintegrację struktur socjalistycznego społeczeństwa" oraz "proces paraliżowania gospodarki narodowej". Stan wojenny "odwrócił niebezpieczeństwo wojny domowej".

Poseł Edmund Osmańczyk oświadczył w sejmie, że admini-

stracja Reagana jest tak wroga wobec Polski, bo nie ma w rządzie USA nikogo pochodzenia polskiego "Administracja pełna jest Niemców".

Debata nad ustawami trwała 6 godzin, udział wzięło ok. 20 mówców, każdy witał ją z entuzjazmem.

Wszyscy prawie głosowali za ustawami o stanie wojennym, wśród 460 posłów na sejm PRL żaden nie głosował przeciw, tylko 9 wstrzymało się od głosu w sprawie ustawy wyliczającej sankcje pozostające w rękach władz.

Biskupi - "Robotnik przypisany do fabryki jak pańszczyźniany chłop do ziemi"

Rada Episkopatu polskiego wystosowała do sejmu list w sprawie nowych ustaw, podpisany przez Prymasa Glempa. List stwierdza, że władze obrały zły kierunek i nie zdobędą zaufania zaostrzając "rygory i represyjny charakter przepisów", a jednocześnie ogłaszając, że przepisy zostały złagodzone. List biskupów krytykuje postanowienie ustawy pozwalające kierownictwom zakładów pracy zwalniać pracowników a władzom szkolnym i uniwersyteckim relegować uczniów i studentów za "wywoływanie niepokoju" społecznego. Biskupi oświadczyli, że "tak elastyczne sformułowania mogą tylko doprowadzić do szczególnego terroru psychicznego" i mogą dać pretekst do niesprawiedliwych i arbitralnych decyzji.

Kościół skrytykował też postanowienie zezwalające na podsłuch telefoniczny, jako sprzeczne z konstytucją. Przepis zabraniający porzucania pracy zatrudnionym w zmilitaryzowanych przedsiębiorstwach porównali biskupi do praw feudalizmu, używając sformułowania "przypisanie robotnika do fabryki na feudalnej zasadzie przypisania chłopca do ziemi".

Wprowadzają stalinizm...

* New York Times, analizując nowe ustawy doszedł do wniosku, że "zawieszenie stanu wojennego w rzeczywistości przekształca środki nadzwyczajne w permanentny system prawny". Pracownik państwowy w rozmowie z zachodnim dziennikarzem "To jest gorsze niż to, co mieliśmy przedtem. Oni wprowadzają stalinizm. Nawet w latach 50-tych sądy nie przyjmowały dowodów w postaci nagrań z podsłuchu".

B.internowanych pod sąd

Min. sprawiedliwości Sylwester Zawadzki zapowiedział, że "stosunkowo mała liczba" - mniej niż 300 "internowanych" - zostanie postawiona w stan oskarżenia w związku z "działalnością antypaństwową".

"Trybuna Ludu" wykpiła Wałęsę

20 XII władze przyznały się w prasie do zatrzymania Wałęsy, bo "nie złożył zeznania podatkowego", a także w związku z "wysocę niewłaściwym" prowadzeniem finansów gdańskiej Solidarności. Nie wspomniano, że porwanie Wałęsy uniemożliwiło mu publiczne wystąpienie przed pomnikiem stoczniovców. Trybuna Ludu wykpiła Wałęsę porównując go do aktorki filmowej Zofii Loren, którą na krótko aresztowano we Włoszech w związku z zaległymi podatkami. Partyjny dziennik oskarżył Wałęsę o uchylanie się od zapłacenia podatku i o marnotrawstwo w gospodarstwie funduszami związkowymi.

Kara śmierci dla Rurarza

Na karę śmierci skazany został zaocznie Zdzisław Rurarz, b. ambasador PRL w Japonii, który po wprowadzeniu stanu wojennego zwrócił się o azyl polityczny na Zachodzie. Oskarżony był o zdradę stanu. Sąd wojskowy orzekł też przepadek całego mienia na rzecz skarbu państwa. Poprzednio na karę śmierci skazany został zaocznie Romuald Spasowski, b. ambasador PRL w USA.

Zagłuszają BBC

W dniu 16 XII władze PRL zaczęły zagłuszać wszystkie programy londyńskiej BBC w języku polskim. Poprzednio zagłuszano tylko programy na krótkich falach. Wiadomość podała BBC.

Bezrobotnym grozi odebranie mieszkania

* Zwolnionym z pracy na podstawie nowej ustawy o "zawieszeniu" stanu wojennego grozi zaliczenie do kategorii "pasożytów społecznych", praca przymusowa, a także **pozbawienie mieszkania**.

ROZGŁOSNIA POLSKA RADIA "WOLNA EUROPA"

SKŁADA
WSZYSTKIM SWOIM SYMPATYKOM
I PRZYJACIOŁOM

NAJSERDECZNIJSZE ŻYCZENIA
ŚWIĄTECZNE I NOWOROCZNE

1775' Broadway N.Y. 10019, - .US.A.

WESOŁYCH ŚWIĄT BOŻEGO NARODZENIA
ORAZ SZCZĘŚLIWEGO NOWEGO ROKU
wszystkim swoim Członkom oraz całej Polonii
życzy

Zarząd Główny Polskiego
Związku B. Więźniów Politycznych
wraz z Oddziałami:

TORONTO, HAMILTON, MONTREAL
I LONDON

Wesołych Świąt Bożego Narodzenia
oraz Szczęśliwego Nowego Roku

Wielebnemu Duchowieństwu, Siostrzom Zakonnym
oraz całej Polonii

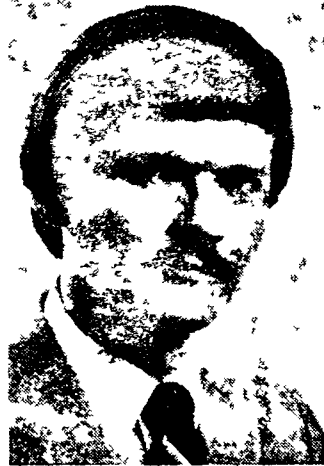
przesyła

FEDERACJA POLEK W KANADZIE

Wesołych świąt Bożego Narodzenia oraz szczęśliwego Nowego Roku i wszelkiej pomysłowości w życiu osobistym, organizacyjnym i religijnym prezesowi i Zarządowi Głównemu KPK, prezesowi i Zarządowi Głównemu SPK, kł. prob. Czesławowi Chmurzynskiemu, wszystkim członkom SPK i członkiniom Koła Pań i ich rodzinom, oraz całej Polonii z Brantford i okolicy życzą

ZARZĄD S.P.K. KOŁO Nr. 4

Zarząd Koła Pań przy S.P.K. Koło Nr. 4
BRANTFORD, ONT.

Wesołych Świąt
Bożego
Narodzenia
i Szczęśliwego
Nowego Roku
całej Polonii,
a specjalnie
w Okręgu 2
życzy

WASZ ALDERMAN WARD 2

Chris
Korwin-Kuczyński

dziękując za poparcie w ostatnich
wyborach w Okręgu 2 — Parkdale

EUROPA WSCHODNIA

MARCIN LUTER I KSIĄŻĘ DRAKULA ZACMILI KAROLA MARKSA

W Niemczech Wschodnich trwają przygotowania do wielkich uroczystości z okazji 500 rocznicy urodzin Marcina Lutra, która przypada w 1983 roku. Ogłoszono już, że będzie to "rok Marcina Lutra". Przewodniczącym komitetu obchodów jest Erich Honecker, pierwszy sekretarz partii komunistycznej. W tym samym roku przypada setna rocznica urodzin Karola Marksa, ale Luter niemal zupełnie go zaciemnił.

Marksistowskie historycy mieli zwyczaj wieszania psów na Lutrze - ojcu wielkiej reformacji protestanckiej, obdarzali go tak niewybrednymi epitetami jak "pachołek książy" (Fürstenecht) i "zdrajca chłopów" (bauernverräter). Teraz linia partyjna w sprawie Lutra zupełnie się zmieniła. Historycy wschodniemieccy przedstawiają go jako "ówczesnego rewolucjonistę mieszczańskiego", który położył "decydujące podwaliny pod bunt chłopski 1525 roku" (w rzeczywistości Luter gwałtownie sprzeciwiał się buntowi chłopskiemu).

W ubiegłym miesiącu towarzyszył Honecker oświadczył, że "należy zaprzęgać postępowe osiągnięcia historii do rozwiązywania problemów dnia dzisiejszego". Inaczej mówiąc, władze chcą wykorzystać kult Lutra dla swoich celów. W 1980 roku władze wschodniemieckie przywróciły w centrum Berlina pomnik Fryderyka Wielkiego - z tych samych powodów. Reżim dla własnych celów próbuje eksploatować nacjonalizm.

W latach 1970-tych sytuacja gospodarcza była lepsza, co dawało władzom jakąś miarę uznania ze strony społeczeństwa. Teraz to się zmieniło. Niemiecka Republika Demokratyczna nadal jest najbogatym krajem obozu "socjalistycznego", ale rozwój gospodarczy uległ tam ostremu przyhamowaniu i braku żywności stają się coraz częstsze. Obywateli denerwują też coraz ostrzejsze przepisy ograniczające podróże. Władze w odpowiedzi na wzbierającą falę niezadowolonych (tu i ówdzie robotnicy grozili już strajkami) przed Bożym Narodzeniem zaczęły w pośpiechu kupować za granicą żywność, dzinsy i inne poszukiwane artykuły.

Marks stwierdził, że proletariusze nie mają ojczyzny. Lenin - że marksizm nie da się pogodzić z nacjonalizmem. Tymczasem rządy Wschodniej Europy w coraz większym stopniu usiłują oprzeć się o nacjonalizm, by wzmocnić swoją pozycję. Niemcy wschodni nie byli pierwsi, wyprzedzili ich inni.

Rumunia zaczęła eksploatować nacjonalizm już w 1958 roku, kiedy wojska sowieckie wycofały się z jej terytorium.

Robi się to w sposób dość osobliwy ukuto teorię, że ogromnie popularny na Zachodzie książę Drakula ("Count Dracula" z

Jak poinformowała agencja Reutera, władze sowieckie postanowiły całkowicie zlikwidować Grupę Zaufania - pierwszą nie kontrolowaną i nieoficjalną organizację antywojenną w ZSRR. Informacji tej udzieliły zony 9 członków organizacji.

Opowiedziały, że po sześciu miesiącach nękania przez GB organizatorzy grupy stanęli wobec groźby oskarżenia o przestępstwa kryminalne. Aresztowani już zostali Oleg Radziński i Włodzimierz Miszczenko, obecnie poddaje się ich badaniom psychiatrycznym w ostawionym Instytucie

"Psychuszki" i trucizna

Represje wewnątrz ZSRR to jedna strona medalu. Druga - to wojna i agresja na zewnątrz. Paryski Stół Trybunał Ludowy, założony w 1967 r. przez laureata nagrody Nobla Bertranda Russella, zorganizował sesję mającą odpowiedzieć na jedno tylko pytanie: "Czy obecność sowieckich sił zbrojnych w Afga-

Prawnik Ricardo Frail zeznał, że Sowietci opryskiwali pola uprawne truciznami i chłopcy wielokrotnie musieli niszczyć zbiory w obawie przed zatruciem. W Kabulu znajdują się wielkie magazyny trucizn, gazu musztardowego i innych środków chemicznych. Frail był w Afganistanie przed kilku tygodniami.

dreszczowców - filmów typu "horror") w rzeczywistości był księciem Władem (tym co wbił na pal, jak go ktoś zdenerwował), wielkim patriotą i niemal poprzednikiem samego Ceausescu.

O tym jak władza w PRL rozdmuchuje nacjonalizm aby upiec własną pieczeń, Czytelnicy są zapewne poinformowani. Warto zresztą będzie się tym zająć kiedyś osobno i obszerniej.

W Bułgari było ogromnie wiele szumu z okazji 1300 rocznicy powstania państwa bułgarskiego. Na Węgrzech Kadar urządził ogromne przedstawienie z okazji sprowadzenia ze Stanów Zjednoczonych w 1978 roku korony królewskiej - symbolu przedkomunistycznej węgierskiej państwowości.

Wątpliwe, czy polityka eksploatowania nacjonalizmów przez władze Europy Wschodniej odnosi zamierzony skutek. Kłopotu może też przysporzyć nie zamierzony skutek uboczny - Sowietci zaczynają się denerwować, że zbyt silne uczucia narodowe w krajach obozu latwo mogą się przekształcić w antysowiectyzm.

(Na podstawie THE ECONOMIST)

Serbskim w Moskwie i przygotowuje się proces w którym mają zasiąść na ławie oskarżonych.

Natalia Batowrina stwierdziła "Nasza sytuacja jest katastrofalna. Chcemy zaapelować do pacyfistów na Zachodzie by o nas nie zapominali."

Zony przesładowanych opowiedziały, że KGB usiłowało nakłonić dwu znajomych do złożenia zeznań obciążających działaczy grupy w przygotowywanym procesie kryminalnym. Obaj odmówili. Przed sądem postawionych zostanie prawdopodobnie czterech lub pięciu członków grupy, na pozostałych wywierana będzie presja, by się wyrzekli swych poglądów, stwierdziła Olga Miedwiediewa, żona geografa Juri Miedwiediewa.

Działacz grupy Siergiej Batowrin, malarz, w ub mies został pod przymusem umieszczony w szpitalu psychiatrycznym. Batowrin jest współzałożycielem grupy która twierdzi, że celem jej jest przełamanie nieufności między Sowietami a Stanami Zjednoczonymi.

nistanie narusza prawa ludzkie, w szczególności prawa osób cywilnych?"

Świadkowie potwierdzili, że Sowietci posługują się środkami chemicznymi przeciw partyzantom. Lekarz francuski Andre Crouan zeznał, że 13 września br. sowieccy żołnierze bestialsko zamordowali 105 osób we wsi na południe od Kabulu. Wśród zamordowanych było z całą pewnością 61 osób cywilnych - miejscowych mieszkańców.

GOŚCINA U SZWAJCARÓW

7 sowieckich żołnierzy wziętych do niewoli przez partyzantów w Afganistanie przebywa na fermie w Szwajcarii, jako goście rządu szwajcarskiego. Znaleźli się tam jako internowani po dłuższych negocjacjach między Międzynarodowym Czerwonym Krzyżem, władzami sowieckimi i afgańskimi. Dwaj ostatni internowani przybyli na fermę przed paru tygodniami, kilku następnych oczekuje się wkrótce.

Strażnikom polecono

Wiele ofiar to dzieci afgańskie, rane przez miny, pociski karabinowe i kule dum-dum. Znaczną ilość rannych dzieci musiano poddać amputacjom.

Wśród członków paryskiego trybunału znajdują się m.in. znani pisarze, wśród nich laureat Nobla Marquez, i politycy - m.in. Andreas Papan-dreu.

Sowieckie siły okupacyjne w Afganistanie liczą ok. 100 tys. żołnierzy.

pilnować ich dobrze, lecz nie traktować jak innych więźniów. Wobec tego zabrano ich na wycieczkę rowerową po wzgórzach jurajskich. Całkiem zrozumiale, że po wycieczce sprzeciwili się zamknięciu na noc a trzech spróbowało ucieczki. Odwiedza ich regularnie konsul sowiecki i przedstawiciel Czerwonego Krzyża. We Francji i Szwajcarii podniosły się głosy krytyczne, zarzucające, że pracownicy ambasady sowieckiej urządzają im tymczasem "pranie mózgow".

SOLIDARNOŚĆ

№ 46 - 8.12.82

BIULETYN INFORMACYJNY

DOKUMENTY TKK

KOMUNIKAT TKK NSZZ "SOLIDARNOŚĆ"

W dniu 22 listopada 1982r odbyło się spotkanie Tymczasowej Komisji Koordynacyjnej NSZZ "Solidarność" poświęcone analizie aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej w kraju oraz sprawom organizacyjnym. Przyjęto 3 oświadczenia

OŚWIADCZENIE NR 1

Wielokrotnie przedstawiano warunki, na których powinno opierać się porozumienie między władzą a społeczeństwem. Delegalizując NSZZ "Solidarność" i inne związki zawodowe władza odrzuciła możliwość zawarcia autentycznego porozumienia. Uwolnienie Lecha Wałęsy oraz zgodę na wizytę w Polsce Jana Pawła II można potraktować jedynie jako propozycję rozejmu. Jego konsekwencją byłoby odwołanie stanu wojennego wraz z jego ustawodawstwem.

Aby rozejm ten stanowił na obecnym etapie polityczne rozwiązanie konfliktu społecznego stwarzając jednocześnie perspektywę dla przyszłego porozumienia, powinien obejmować przynajmniej:

- uwolnienie wszystkich więźniów politycznych,
- odwieszenie wszystkich organizacji oraz stowarzyszeń twórczych i naukowych, a przede wszystkim literatów, plastyków i filmowców,
- odwieszenie skonsultowanej ze społeczeństwem ustawy o cenzurze

Zawarcie rozejmu stworzyć mogłoby właściwy klimat do wydobycia kraju z kryzysu gospodarczego pod warunkiem, że gwarancje polityczne obejmowałyby również przywrócenie pełnej samorządności przedsiębiorstw.

Odwołanie stanu wojennego bez powyższych gwarancji będzie kolejnym pozornym gestem władzy nie spełniającym podstawowych oczekiwań społeczeństwa.

22 XI 1982

Tymczasowa Komisja Koordynacyjna
NSZZ "Solidarność"

Zbigniew Bujak /Mazowsze/, Władysław Hardek /Małopolska/, Bogdan Lis /Gdańsk/, Janusz Pańbicki /Wielkopolska/, Józef Pinior /Dolny Śląsk/, Eugeniusz Szumiejko /członek Prezydium KK/

OŚWIADCZENIE NR 2

Przebieg wydarzeń 10 listopada stawia pod znakiem zapytania dotychczasową taktykę Związku. Tymczasowa Komisja Koordynacyjna NSZZ "Solidarność" stoi więc przed problemem wypracowania nowych form walki. Zwolnienie Lecha Wałęsy, wyznaczenie terminu przyjazdu Jana Pawła II do Polski, zapowiedź zniesienia stanu wojennego - wszystko to stwarza zupełnie nową sytuację polityczną. Pozwala ona mieć nadzieję przynajmniej na swego rodzaju zawieszenie broni między władzą a społeczeństwem.

W tej sytuacji zdecydowaliśmy się odwołać - zapowiedziane w oświadczeniu z 20 października - grudniowe akcje protestacyjne.

Jednocześnie 16 grudnia pozostaje dniem pamięci o poległych w Grudniu 70 roku. Jest też dniem pamięci o pomordowanych w pierwszych dniach stanu wojennego górnikach z KWK "Wujek". Wzywamy do organizowania w tym dniu apeli poległych, składania kwiatów i wieńców, zamawianie mszy św. w intencji ofiar Grudnia 70 i 81r.

22 XI 1982

Tymczasowa Komisja Koordynacyjna
NSZZ "Solidarność"

OŚWIADCZENIE NR 3

Przewodniczący NSZZ "Solidarność" Lech Wałęsa jest na wolności. W pierwszych publicznych wystąpieniach oświadczył: "Jestem i pozostanę wierny ideałom Sierpnia 80. Abym podjął działania sensowne, tj. zwycięskie, dajcie mi czas abym rozeznał się w sytuacji."

Oświadczamy, że gotowi jesteśmy podporządkować się decyzjom Lecha Wałęsy. Mimo delegalizacji "Solidarność" jest on dla nas nadal wybranym w demokratycznych wyborach przewodniczącym Związku. Jego uwolnienie otworzyło nowe możliwości rozejmu z władzą. Z szansy tej jesteśmy gotowi skorzystać.

Oświadczamy jednocześnie, że będziemy w dalszym ciągu kontynuować działalność w oparciu o dotychczasowe zasady oraz program I Krajowego Zjazdu Delegatów NSZZ "Solidarność". Tylko Lech Wałęsa może określić warunki, na jakich Tymczasowa Komisja Koordynacyjna - zgodnie z jego wnioskiem - podejmie decyzję o swoim rozwiązaniu. Decyzja taka naszym zdaniem, może zapadnąć dopiero po uwolnieniu wszystkich pozbawionych wolności z przyczyn politycznych.

Przywrócenie wolności związkowych i obywatelskich nadal pozostaje głównym celem naszych działań.

22 XI 82

Tymczasowa Komisja Koordynacyjna
NSZZ "Solidarność"

BILANS 10 LISTOPADA

oświadczenie kos

/ / Okres poprzedzający rocznicę zarejestrowania NSZZ "Solidarność" był okresem energicznego działania władzy na rzecz udaremnienia zapowiedzianej przez podziemną "Solidarność" akcji strajkowej / / Obok stereotypowego zastraszania, gróźb użycia wszelkich możliwych środków przemocy, wzmoczonej inwigilacji i profilaktycznych represji, władze po raz pierwszy / / podjęły także zapobiegawcze środki polityczne decydując się na próbę przekonania społeczeństwa o istniejących jeszcze szansach "kompromisu" i "porozumienia". Aktem mającym uwiarygodnić w oczach opinii publicznej dobre intencje władz było spotkanie gen. Jaruzelskiego z Prymasem Glempem, zakończone "wspólnie wyrażoną troską o spokój w kraju" i ustaleniem terminu wizyty papieża w Polsce / / Szukając oparcia w Kościele władza przyznała się do tego, że nie widzi możliwości opanowania sytuacji w kraju bez pomocy uznawanego społecznie autorytetu. Jest to równoznaczne z przyznaniem się do klęski dotychczasowej linii działania, opartej wyłącznie na stosowaniu wobec społeczeństwa brutalnej przemocy / / Dla uspokojenia nastrojów społecznych zdecydowano się także na wyraźną zmianę stylu propagandy. Obraz wicepremiera Rakowskiego kompromitującego się w "otwartym" telewizyjnym dialogu ze swymi korespondentami przekonać miał słuchaczy o "dobrych intencjach" władzy gotowej do "niełatwego, ale szczerego dialogu" ze społeczeństwem. Budzić zaufanie do władzy miały też dobitne pogawranki Jaruzelskiego z robotnikami, przedstawiając jako rodzaj swoistej nagrody dla załóg, wśród których w tych "groźnych dniach" zwyciężył "obywatelski obowiązek".

Społeczeństwo polskie postawione zostało dnia 10 listopada w niezwykle trudnej sytuacji. Świeża pamięć brutalnych akcji sił porządkowych / / świadomość, że władza nie waha się strzelać do bezbronnych uczestników demonstracji, świeże doświadczenia masowych zwolnień z pracy za próby organizowania krótkich strajków protestacyjnych, powszechne przekonanie o braku szans na zwycięstwo w otwartym starciu konfrontacyjnym z siłami reżimu - wszystko to dodatkowo wzmocnione zostało przez stanowisko Kościoła. Prymas Glemp opowiedział się przeciw jednznacznie przeciwko akcji strajkowej i przeciwko ulicznym manifestacjom protestacyjnym. Jednocześnie TKK potraktowało swój apel o podjęcie strajku i przystąpienie do ulicznych manifestacji jako rodzaj "społecznego plebisytu" - traktując uczestnictwo w tych akcjach jako opowiedzenie się "za" lub "przeciw" idei "Solidarności". Przebieg wydarzeń dnia 10 listopada odpowiadał wewnętrznemu rozdarciu społeczeństwa / / Najczęstszą odpowiedzią / / było podejmowanie decyzji połowicznych / /

Taktyka władz była wobec tych wystąpień jednoznaczna - polegała na pracowitym tuszowaniu wszelkiego społecznego poparcia dla idei "Solidarności". Chodziło o to / / by pokazać światu, że społeczeństwo polskie już się pogodziło z delegalizacją "Solidarności", że weszło na drogę stabilizacji, że otwarte zostały szanse na uzys-

kanie przez władze poparcia narodu. Oświadczenia i apele TKK szły niestety tym razem na rękę reżimowej propagandzie. Niefortunne stwierdzenie, że 8-godzinny strajk / / ma być rodzajem społecznym "plebisytu" - było poważnym błędem taktycznym ze strony władz "Solidarności" podziemnej. To co się działo w Polsce nie jest klęską ruchu oporu, nie jest klęską idei "Solidarności". Nie wolno powtarzać za rozgoryczonymi działaczami podziemia, że społeczeństwo polskie wyrzekło się idei Sierpnia i pogodziło z przemocą / / Nie wolno też całą odpowiedzialnością za niepowodzenie akcji strajkowej obarczać Kościół. Ocena politycznej inicjatywy Prymasa Glempa jest sprawą złożoną. Z jednej strony Kościół poszedł wyraźnie na rękę reżimowi, przyczyniając się do wyłączenia podziemnej "Solidarności" z gry politycznej prowadzonej z władzą. Z drugiej / / starał się stworzyć nową legalną platformę polityczną dla dalszych działań na rzecz społeczeństwa, którego interesów nigdy nie utożsamiał z interesami konspiracyjnymi struktur "Solidarności". Nie uzgodniona z TKK inicjatywa Wałęsy podjęcia, bez określenia warunków wstępnych, rozmów z Jaruzelskim zmierza być może w tym samym kierunku. Wiele wskazuje na to, że posunięcia te prowadzić mają do stworzenia reżimowi przestrzeni do dokonania manewru wycofania się z twarzą z dotychczasowej pobawionej perspektyw linii politycznej / / to właśnie fakt istnienia opozycyjnego podziemia zmusił reżim do podjęcia rozmów z Kościołem / / Również w przyszłości, polityczny nacisk podziemia będzie praktycznie jedynym czynnikiem mogącym skłonić władzę do ustępstw i podtrzymującym polityczną świadomość i tożsamość społeczeństwa / /

Czeka nas praca nad stworzeniem sprawnej działającej konspiracyjnej więzi pomiędzy środowiskami, zakładami pracy, regionami, by / / możliwa była organizacja powszechnej akcji oporu / / konieczność przyjęcia przez władzę pozorów "liberalizacji", wyrażającej się w taktyce, społeczne poparcie, może ułatwić nam te działania / /

Nową sytuację będziemy mogli wykorzystać dla naszych celów, jeśli potrafimy być odporni na nowe metody stosowanej wobec społeczeństwa manipulacji, jeśli pozostając wierni zasadzie niekolaborowania z reżimem, potrafimy jednocześnie mądrze korzystać z legalnych i półlegalnych środków oddziaływania na społeczną rzeczywistość, a przede wszystkim, jeśli nie damy się podzielić

LISTA SKAZANYCH

NSZZ "Solidarność" Biuro Informacyjne w Kanadzie
"Solidarity" Information Office in Canada

Main office — c/o Canadian Labour Congress
15 Gervais Drive, Don Mills, Ont. M3C 1Y8, tel. (416) 441 3714.

Biuro Informacyjne "Solidarnosci" w Kanadzie koordynuje pomoc materialną/paczki żywnościowe, ubrania, obuwie etc / dla skazanych na podstawie prawa wojennego

W załączeniu lista części skazanych dla których pomoc powinna nadejść z Kanady
Prosimy o telefoniczne i listowne zgłoszenia

- 18/STEFANIAK Włodzimirz, 93-263 Łódź, ul Kadłubka 27/29 m 35, pracownik "Bistony"/przemysł włókienniczy/, skazany na 3,5 roku pozbawienia wolności oraz 3 lata pozbawienia praw publicznych za nieodstąpienie od działalności związkowej
- 19/SZTYBEL Jerzy, Łódź, ul Thalmanna 11/34, pracownik Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Łodzi, wiek 46 lat, zona inwalidka, córka 21 lat, przewodniczący Komisji Zakładowej, skazany na 2 lata pozbawienia wolności za nieodstąpienie od działalności związkowej
- 20/TRUSIŃSKI Zdzisław, 93-426 Łódź, ul Olimpijska 4/35, pracownik Zakładów "Teofilow"/przemysł włókienniczy/, zony, ojciec dwojga dzieci, przewodniczący Komisji Zakładowej, aresztowany 18 12 1981 za organizowanie strajku, skazany w trybie doraźnym na 3,5 roku pozbawienia wolności i 3 lata pozbawienia praw publicznych
- 21/WRONA Andrzej, 97-300 Piotrków Trybunalski, ul Bieruta 19, wiek 25 lat, polonista/absolwent Uniwersytetu Łódzkiego/, kawaler, ojciec emeryt, matka chora, skazany na początku lutego 1982 na 3 lata pozbawienia wolności i 1 rok pozbawienia praw publicznych za nakłanianie żołnierzy do nieposłuszeństwa
- 22/KACZMAREK Marian, Zdunska Wola, ul Szadkowskiego 2/23 kolejarz, pracownik stacji PKP Charsznica, skazany na 1 rok pozbawienia wolności za nieodstąpienie od działalności związkowej
- 23/KALITA Jerzy, Łódź, ul Marchlewskiego 63/28 zony, dwoje dzieci 7 i 11 lat, skazany na 1,5 roku pozbawienia wolności i 2 lata pozbawienia praw publicznych za organizowanie strajku
- 24/KARGA Jerzy, 90-552 Łódź, ul Kopernika 39 m 1, pracownik Zakładów "Teofilow" w Łodzi, aresztowany 18 12 1981 za zorganizowanie strajku, skazany na karę/wysokość nieznaną/ pozbawienia wolności, od 9 02 1982 we więzieniu w Łęczycy
- 25/KOSMALA Ryszard, 91-225 Łódź, ul Skibowa 8, zony/zona Zofia była internowana/, ojciec czworga dzieci w wieku 14-22 lata, skazany na 1 rok pozbawienia wolności i 2 lata pozbawienia praw publicznych /wiadomość z 11 01 1982 "Trybuna Ludu"/, za organizowanie strajku
- 26/KOSTRZEWA Ryszard, 93-376 Łódź, ul Pryncypalna 125 robotnik w przedsiębiorstwie czesankowej w "Amilanie" w Łodzi, członek Zarządu Regionu, delegat na Krajowy Zjazd "Solidarnosci", zona Bożena była pracownikiem etatowym Zarządu Regionu, aresztowany 18 12 1981, skazany na 3 lata pozbawienia wolności i 3 lata pozbawienia praw publicznych
- 27/KROPIWICKI Jerzy, Łódź, ul Sztetlinga 17a/11, wiek 36 lat, doktor ekonomii, pracownik naukowy Uniwersytetu Łódzkiego, wiceprzewodniczący Zarządu Regionu, członek Komisji Krajowej NSZZ "Solidarność", aresztowany 13 12 1981, skazany za zorganizowanie akcji protestacyjnej w Zarządzie Regionu na 6 lat pozbawienia wolności i 4 lata pozbawienia praw publicznych, wyrok 17 03 1982, adres brata Andrzeja 00-382 Warszawa, ul Solec 58/60 m 24
- 28/LIPIŃSKI Andrzej, 97-300 Piotrków Trybunalski ul Krzywa 16, wiek 23 lata, pracownik Fabryki Urządzeń Szklarskich "Witroma" w Piotrkowie, skazany na 3 lata pozbawienia wolności za kontynuowanie działalności związkowej
- 29/ŁUCZAK Jan, Łódź, ul Bartoka 45/10, pracownik Zakładów Urządzeń Technicznych "Unibrot" w Łodzi, wiceprzewodniczący Komisji Zakładowej, skazany w koncu stycznia 1982 na 3 lata pozbawienia wolności i 2 lata pozbawienia praw publicznych za organizację strajku 14 12 1981
- 30/MALISZEWSKI Grzegorz, 93-574 Łódź, ul Świerczewskiego 46/9, wiek ok 35 lat, socjolog, zony, ojciec małego dziecka, pracownik muzeum sztuki, skazany na 2,5 roku pozbawienia wolności za kontynuowanie działalności związkowej
- 31/MANOWSKI Aleksander, 97-300 Piotrków Trybunalski, ul Balzaca 80/88, lub matka ul Balzaca 16/1, wiek 21 lat, pracownik Fabryki Urządzeń Szklarskich w Piotrkowie, aresztowany 21 02 1982, skazany na 1,5 roku pozbawienia wolności za rozlepianie afiszy
- 32/MĘNKARSKA Jadwiga, Łódź, ul Szewska 3/6, pracownica Zakładów Konfekcyjnych "Teofilow", sekretarz Komisji Zakładowej, mężatka, matka małych dzieci, skazana na 1,5 roku pozbawienia wolności za organizowanie strajku

BÓG SIĘ RODZI

Bóg się rodzi, a rodacy po więzieniach rozrzucony
Bo marzyła im się Polska niepodległa na tej ziemi
Solidarni i odważni - górnik, rolnik i stoczniowiec
Dzis składają do Ciebie modły, zwróć nam wolność
Panie Boże
Cóż nam druty, coż nam kraty, gdy w jedności nasza siła
Z pierwszym blaskiem wszędzie słońce, zbudzi się
Ojczyzna miła
Matki, żony, dzieci - same przy świątecznym stole
Tylko szatan mógł zgotować naszym bliskim taką dołę
Podnies rękę Boże Dziecię - błogosław Ojczyznę miłą
W trudnych chwilach, w złej godzinie, wspieraj jej
siłę swą siłą
By się zdrajcom nie zdawało, że zawładną Polską całą
A słowo ciałem się stało i mieszkało między nami
Solidarni i odważni - górnik, rolnik i stoczniowiec
Dzis składają do Ciebie modły - daj nam wolność Panie Boże

A D Białoleka 1981 r

DELEGACJA SOLIDARNOŚCI Z WIZYTĄ W PARLAMENCIE

9 grudnia 1982 kanadyjski komitet "Parliamentarians For World Order", nadzwyczajna komisja d/s Polski oraz grupa robocza Parlamentu d/s Układu Helsińskiego spotkały się na zebraniu poświęconym sytuacji w Polsce

Goscmi parlamentarzystów była delegacja "Solidarnosci" w składzie Zygmunt Przetakiewicz, szef Biura Informacyjnego "Solidarnosci" w Kanadzie, Hania Fedorowicz, koordynator Komitetu Poparcia "Solidarnosci" w Ottawie, oraz dr Andrzej Kostecki, szef Komitetu Poparcia "Solidarnosci" w Regina. W spotkaniu wzięła także udział p Mira Gawalewicz, prezes Oddziału KPK w Ottawie. Obecnych na zebraniu powitał i przedstawił przewodniczący komitetu "Parliamentarians For World Order" pastor Walter McLean, poseł z ramienia Partii Konserwatywnej. Przypomniał nadzieje związane z powstaniem "Solidarnosci" podkreślając zamieszanie i troskę spowodowane sytuacją w Polsce. Zabierając następnie głos Zygmunt Przetakiewicz mówił o rzeczywistym znaczeniu obietnic zniesienia stanu wojennego. W trakcie jego trwania WRON za pomocą bezwolnego Sejmu wprowadziła szereg ustaw, które praktycznie doprowadziły do likwidacji i tak już niewielkiego w porównaniu z krajami demokratycznymi marginesu wolności. Zniesienie lub zawieszenie stanu wojennego, podkreślił mówca, jest tylko manewrem politycznym, mającym udowodnić Zachodowi, że w kraju nastąpiła już normalizacja, a celem zasadniczym tej operacji jest ponowne udostępnienie przez państwa kapitalistyczne źródeł kredytów bez których komunistyczna gospodarka nie jest w stanie pracować. Po wystąpieniu p Przetakiewicza rozpoczęła się dyskusja na temat reakcji rządu kanadyjskiego na wydarzenia w Polsce

Posel Douglas Roche przypomniał telewizyjne wystąpienie prof Bromke, wg którego jedyną słuszną odpowiedzią może być tylko całkowite zniesienie sankcji wobec PRL. Obecni zgodzili się, że fakty podane przez przedstawicieli "Solidarnosci" wykazują niestosowność propozycji prof Bromke. Pomoc gospodarcza dla reżimu Jaruzelskiego bez określenia warunków jej udzielenia byłaby szkodliwa dla interesów politycznych Kanady - oto konkluzja dyskusji. Posel Jesse P Flis przewodniczący grupy helsińskiej w Parlamencie w swym wystąpieniu raz jeszcze potwierdził swą postawę przyjaciela "Solidarnosci" i rzecznika spraw polskich na terenie Parlamentu, powiedział min że zniesienie sankcji musi być poprzedzone warunkami takimi jak rzeczywista wolność dla

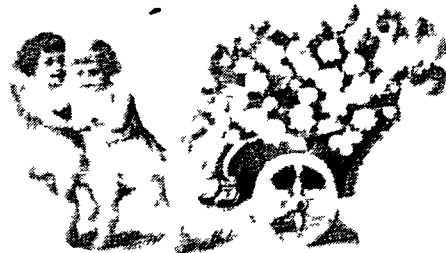
przywódców "Solidarnosci". Senator dr S Haidasz przedstawił delegację izbie wyższej Parlamentu, informując jednocześnie jej członków o wcześniejszym spotkaniu i jego temacie. Zwrócił się z pytaniem do senatora H. Argue, pełniącego funkcję ministra odpowiedzialnego za eksport zboża, czy rzeczywiście rząd ma zamiar udostępnić PRL nowe kredyty na zakup artykułów rolnych. Odpowiedz senatora Argue nie zawierająca żadnej konkretnej informacji, wskazuje że zamieszanie posłów polityką rządu Kanady wobec władz PRL ma swoje konkretne uzasadnienie. Spotkanie osiągnęło swój cel udowadniając, że popieranie bankrutującej gospodarki PRL nie leży w interesie podatników kanadyjskich

Anka

Najserdeczniejsze życzenia
zdrowych spokojnych świąt
składają

POLSKI PROGRAM RADIOWY "PANI JADWIGA"

Nadawany w każdą sobotę od godz 1 2 00 po poł, ze stacji
CHWO fala A M 1250 / Oakville. Wszelkie zgłoszenia pro-
sze kierować telefonicznie pod nr tel 691 8789

POLSKI PROGRAM TELEWIZYJNY

POLONIA REVIEW

Polski Program Telewizyjny jest czynny w srody o godz 8 00
wiecz piątki o godz 7 30 wiecz soboty o godz 11 30 rano na
kanale 10-tym (Maclean Hunter) w dzielnicy Parkdale. Przyno-
si aktualne wiadomości z Polski i Kanady. Polonia Review jest
niezależnym programem niepodległościowym

Z OKAZJI ŚWIAT BOŻEGO NARODZENIA I NOWEGO ROKU
 najlepsze i serdeczne życzenia zasyła Kolegom Weteranom, ich Rodzinom,
 Paniom z Korpusów Pomocniczych, swoim przyjaciółom i ludziom dobrej woli
PLACÓWKA 114 S W A.P. z KORPUSEM POMOCNICZYM PAN
 783 College St, Toronto, Ont M6G 1C5 — Tel 534-7231

KOŁO BYŁYCH ŻOŁNIERZY ARMII KRAJOWEJ
ODDZIAŁ W TORONTO

SKŁADA SERDECZNE ŻYCZENIA ŚWIĄTECZNE I NOWOROCZNE
 AKOWCOM I WSZYSTKIM BYŁYM ŻOŁNIERZOM ARMII POLSKIEJ

NAJSERDECZNIJSZE ŻYCZENIA ŚWIĄTECZNE I NOWOROCZNE
 składa Kolezankom i Kolegom

STOWARZYSZENIE BYŁYCH JUNAKÓW

805 Dovercourt Road — Toronto

POLSKA PLACÓWKA KANADYJSKIEGO LEGIONU Nr. 346
 805 Dovercourt Road — Tel 533 2278 — Toronto

SKŁADA SERDECZNE ŻYCZENIA WESOŁYCH ŚWIĄT
 BOŻEGO NARODZENIA ORAZ SZCZĘŚLIWEGO NOWEGO ROKU
 Kolezankom i Kolegom
ODWIEDZAJCIE NASZ DOM

STOWARZYSZENIE LOTNIKÓW POLSKICH W KANADZIE

R C A F A S S N

Skrzydła 'Kraków' z Hamiltonu, 'Warszawa' z Toronto i 'Wilno' z Montrealu
 przesyłają

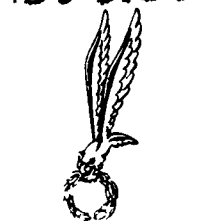
NAJLEPSZE ŻYCZENIA WESOŁYCH ŚWIĄT BOŻEGO NARODZENIA
 ORAZ SZCZĘŚLIWEGO NOWEGO ROKU

STOWARZYSZENIE POLSKICH KOMBATANTÓW, KOŁO Nr. 20

206 Beverley St, Toronto Ont, Kanada

PRZESYŁA SERDECZNE ŻYCZENIA ŚWIĄTECZNE I NOWOROCZNE
 KOLEGOM KOMBATANTOM I CAŁEJ POLONII

przesyłamy Kolegom NAJSERDECZNIJSZE ŻYCZENIA Świąteczne i Noworoczne

KOŁO SPADOCHRONIARZY W TORONTO

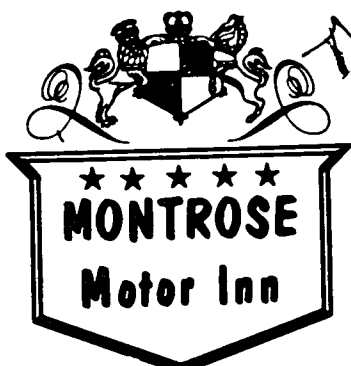
KOŁO KARPATCZYKÓW W TORONTO

11 North Kingslea Dr, Toronto, Ont M8Y 2A9

SKŁADA SERDECZNE ŻYCZENIA WESOŁYCH ŚWIĄT
 Kolezankom i Kolegom

BOŻEGO NARODZENIA ORAZ SZCZĘŚLIWEGO NOWEGO ROKU

SERDECZNE ŻYCZENIA ŚWIĄTECZNE I NOWOROCZNE KOLEGOM I POLONII SŁE WŁAŚCICIEL

QUEEN ELIZABETH HIGHWAY — NIAGARA FALLS, Ont
 PHONE 354-2601

Właściciel M T Stelmaszynski, czł SPK

PIĘKNY MOTEL Z WYKWINTNĄ RESTAURACJĄ — OTWARTY CAŁY ROK 5 minut do wodospadów
 Do dyspozycji ładne, jasne pokoje dla nowożeńców — Obszerne pomieszczenie dla rodzin Sale na wesela i przyjęcia
 Telewizory i chłodzone powietrze Baseny i trawniki do gier i zabaw Obszerny teren na samochody

LIST WICEPREZESA KPK

Do redakcji ECHA TYGODNIA wpłynął list adresowany do "Toronto Star" w związku z opublikowanym tekstem "The time is right to extend Canada - Poland grain deal"

List zamieszczamy w całości. Komentarz na stronie 2 Echa Tygodnia.

Redakcja

December 16, 1982

CANADIAN POLISH CONGRESS
 KONGRES POLONII KANADYJSKIEJ
 CONGRES CANADIEN POLONAIS
 288 RONCESVALLES AVENUE
 TORONTO ONTARIO CANADA M6R 2M4

The Editor
 The Toronto Star
 One Yonge Street
 Toronto, Ontario
 M5E 1E6

Dear Sir

I feel compelled to write in connection with the article on the editorial page on December 15, 1982 by ADAM BROMKE, entitled "The time is right to extend Canada - Poland grain deal"

At the 27th Biennial Convention of the Canadian Polish Congress, held in Winnipeg on November 11 - 14, 1982, the plenary session recognized that ADAM BROMKE frequently does not represent the true views of the Canadian-Polish community in Canada, and resolved that the mass media in Canada be made aware of those statements of Mr Bromke which may not be consistent with the views of the majority of Canadians of Polish origin and where there may be opposing views

The article is a clear example where Mr Bromke appears to be speaking solely on his own behalf. He is quite correct in stating that Prime Minister Pierre Trudeau's comments in December, 1981 that the imposition of martial law was perhaps a reasonable step by the military, did not sit well with most Canadians of Polish origin. However, few Poles are now prepared to concede that the Prime Minister was correct. The statement by the Prime Minister was probably less the result of a sudden insight than a naive or incautious misapprehension of the real political reality in Eastern Europe. The Prime Minister has done nothing to dispel the serious misgivings Canadians have regarding his approach to the solution of the political oppression in Poland.

Furthermore, few Poles, especially those recently arrived from Poland, have any doubt that the political decisions in Poland are made in Moscow. The Russian military presence in Poland is real, albeit well disguised.

The United States has understood the political reality and has not wavered in its policy towards Poland, while Canada has waffled, with no clear-cut policy. Punitive economic sanctions and the threats of other action have, if nothing else, prevented the Soviets from "liberating" Poland in the way they liberated Czechoslovakia. Few Poles believe, contrary to Mr Bromke's opinion, that the lifting of martial law will change anything. Only the name will change but the denial of civil liberties and oppression will continue.

Mr Bromke minimizes the terror in Poland. Yet if more deaths have not occurred, it is because of the remarkable restraint of the Polish people and members of Solidarity despite continuous and brutal provocation by the ZOMO and other security forces. Few persons who know the real situation in Poland are as prepared as Mr Bromke to believe in the promises of Wojciech Jaruzelski.

It is true that the Polish populace should not be deprived of food. But food cannot be channelled through the authorities to be distributed as a reward to those who submit and withheld as a punishment from those who will not.

Grain credits can be granted on the conditions such as the release of political prisoners, an amnesty to members of Solidarity, or analogous reforms. No nebulous promises, as suggested by Mr Bromke, will do.

Furthermore, any food shipments must be distributed by those such as the Church, who will guarantee that those in need, regardless of political belief, will receive them. Mr Bromke has never been a member of or adviser to the Head Executive Board of the Canadian Polish Congress, and has no authority to speak for it.

What Mr Bromke suggests as an appropriate moment for a gesture of sympathy from Canada to the Polish people is really a gesture of sympathy to the Polish regime.

In the end, our own freedom in Canada will eventually be so much the lesser if we complacently permit its denial to others to be casually overlooked.

MAREK S. MALICKI
 Vice President - Canadian Polish
 Congress
 Head Executive Board
 Chairman - Canadian Affairs
 Committee

CC ECHO TYGODNIA

Wszystkim Rodakom Dobrej Woli,
 Redakcji i Czytelnikom ECHA TYGODNIA

oraz wszystkim naszym Klientom
 Wesołych Świąt i Szczęśliwego Nowego Roku
 życzą

Stefan Malicki
Marek Malicki

ADWOKACI

ŻYCIE PO ŻYCIU

HISTORIA JEDNEGO DOŚWIADCZENIA

Opracowała Zofia Rogalska

Często ludziom, którzy znaleźli się na pograniczu życia i śmierci towarzyszyły różne niespotykane dotąd w ich życiu niezwykłe i fascynujące przeżycia

Amerykański lekarz psychiatra i fizjolog przeprowadził wywiady ze 150 pacjentami, którzy szczęśliwie przeszli przez proces reanimacji i odzyskali razem z powrotem funkcji życiowych również świadomość

Dr Raymond A Moody jest autorem interesującej książki "Life after life", która została przetłumaczona na język polski i ukazała się w Polsce w 1980 roku. Tytuł książki w polskim tłumaczeniu brzmi "Życie po życiu"

Według relacji, pacjentów dr R. A. Moody śmierć nie jest przykrym zjawiskiem dla człowieka

Wiele osób opowiadało dr Moody, że znajdowało się w jakimś ciemnym tunelu na końcu którego było jasne światło. Światło to miało jakąś określona osobowość. Miłość i ciepło jakie z niego emanowało uspakajało umierającego. Człowiek umierający doznawał wrażenia, że świetlista istota zna całe jego życie i nie potrzebuje żadnych informacji, a jej zamiarem jest wyłącznie skłonienie go do refleksji

Przywróceniu do życia opowiadali, że unosili się nad swoim ciałem obserwując zabiegi reanimacyjne lekarzy i pielęgniarek. Potrafili dokładnie powiedzieć jakimi posługiwali się narzędziami, jak byli ubrani i o czym rozmawiali otaczający ich ludzie

Nie będę streszczać książki dr Moody. Pragnę tylko przytoczyć moim zdaniem jeden z najciekawszych jej fragmentów. Człowiek, który zrelacjonował swoje przeżycia nie był poddawany zabiegom reanimacyjnym. Wypowiedź ta zawiera wyjątkowy element - motyw nie spotykany w wypowiedziach innych osób świetlista istota najpierw uprzedza człowieka o grożącej mu śmierci, a następnie postanawia zostawić go przy życiu

"Kiedy to się stało, chorowałem na ciężką astmę oskrzelową i rozedmę płuc. Pewnego dnia miałem atak kaszlu, wskutek czego wypadł mi chyba dysk w dolnej części kręgosłupa. Przez dwa miesiące chodziłem do różnych lekarzy, skarżąc się na okropne bóle i bóle, aż wreszcie jeden z nich poradził mi, żebym poszedł do neurochirurga, doktora Wyatta. Ten mnie zbadał i powiedział, żebym jak najszybciej zgłosił się do szpitala. Poszukałem go i natych-

Dr. Wyatt wiedział, że cierpię na schorzenia układu oddechowego, wezwał więc specjalistę chorób płuc, który stwierdził, że gdyby chciano mnie operować i uspić, trzeba zasięgnąć rady anestezjologa dr Colemana. Operacja została wyznaczona na piątek. W poniedziałek wieczorem zasnęłam i spałam bardzo dobrze do rana dnia następnego, kiedy to obudziłam się z silnymi bólami. Obróciłam się, żeby się wygodniej ułożyć, ale w tym momencie w pokoju tuż pod sufitem ukazało się światło. Była to świetlna kula, prawie globus, nieduża, miała średnicę jakies dwanaście do piętnastu cali, a kiedy się ukazała ogarnęło mnie miłe uczucie. Nie powiem, żeby cudowne, bo tak nie było, ale czułam całkowity spokój i odprężenie. Widziałem rękę, wyciągającą się do mnie z tego światła, które powiedziało "Chodź ze mną, chcę ci coś pokazać". A ja natychmiast, bez chwili wahania chwyciłam tę rękę. I wtedy poczułam, że zostałam szarpnięty w górę, że opuszczam ciało, obejrzałam się i zobaczyłam siebie leżącą na łóżku, podczas gdy ja unosiłam się pod sufit. W tej chwili, kiedy opuściłam ciało, przybrałam taką formę jak to światło. Miałam uczucie - i muszę używać własnych słów na to, ponieważ nigdy nie słyszałam żeby ktoś powiedział coś takiego - że ta forma była z pewnością duchem. To nie było ciało, po prostu smuga dymu albo pary i wyglądało jak chmura dymu papierosowego, którą się widzi unoszącą wokół zapalanej lampy. Forma jaką przybrałam miała jednak kolory pomarańczowy, żółty i kolor dla mnie niewyraźny - jakby indygo o błękitnym odcieniu. Ta duchowa forma nie miała kształtu ciała. Tak więc zaczęliśmy się poruszać mijając sufit i ściany pokoju szpitalnego, znaleźliśmy się na korytarzu. Nie mieliśmy żadnych trudności z przenikaniem drzwi czy ścian. Po prostu ustępowały przed nami kiedyśmy się do nich zbliżaliśmy. Wiedziałem, że poruszamy się, ale nie miałem uczucia szybkości. W jednej chwili prawie nagle zrozumiałem, że znajdujemy się na sali reanimacyjnej. Nawet nie miałem pojęcia gdzie ta sala się mieści, ale myśmy się tam znaleźli i znowu byliśmy w rogu tej sali blisko sufitu, ponad wszystkimi. Zobaczyłem lekarzy i pielęgniarki jak poruszali się w zielonych fartuchach i zobaczyłem rozstawione tam łóżka. Wtedy ta istota powiedziała mi, właściwie pokazała "Oto co będzie z tobą. Kiedy zabiorą cię ze stołu operacyjnego,

go, położą cię na tym łóżku, ale nigdy się potem nie obudzisz. O czym nie będziesz wiedzieć, odkąd nie znajdziesz się na sali operacyjnej, dopóki ja nie przyjdę i nie zabiorę Ciebie". To nie było wypowiedziane słowami, słyszalnym głosem, bo inaczej ci inni w tej sali usłysze-liby, a tak to się nie stało. Było to jakby wrażenie, które odebrałem. Jednak w tak wyraźnej formie, że nie mógłbym powiedzieć, że nie słyszałem albo nie odebrałem.

Kiedy byłem w tej duchowej formie wszystko co widziałem, o ileż było łatwiejsze do rozpoznania! Raz przeniknęła mnie myśl "co takiego ono chce mi pokazać? A potem wiedziałem od razu, co to było, o co chodziło. Nie było wątpliwości. To łóżko - łóżko po prawej stronie, jak się wchodziło z korytarza - na nim będę leżeć, a ono przywodziło mi tu specjalnie. I potem powiedziało mi dlaczego. Światło w obawie, żebym się nie lękał, kiedy przyjdzie pora i mój duch opuści ciało, pragnęło, żebym wiedział, jakie to będzie uczucie. Chciało mi dodać otuchy, żebym się nie bał, powiedziało, że nie od razu będzie ze mną, że najpierw będę musiał przeżyć różne rzeczy, ale ono będzie czuwać nad wszystkim i na koniec czekać tu na mnie. Kiedy mi to powiedziało, zabrało mnie z powrotem do mego pokoju szpitalnego, gdy wróciłem tam zobaczyłem znowu, moje ciało, ciągle leżące w tej samej pozycji w jakiej je zostawiliśmy i nagle znalazłem się w nim znowu. Przypuszczam, że byłem poza ciałem pięć albo dziesięć minut, ale upływ czasu nie miał wtedy żadnego znaczenia. Nie pamiętam nawet, czy pomyślałem w ogóle o jakimś określonym czasie. Całe to zdarzenie zaskoczyło mnie, zdumiało. Było tak żywe i wyraźne - bardziej niż zwykle przeżycie. A następnego ranka nie bałem się wcale. Wiedziałem, że umrę, ale nie czułem żalu ani strachu. Byłem gotów! W czwartek, w przeddzień operacji byłem w swoim pokoju szpitalnym i bardzo się martwiłem. Moja żona i ja zaadoptowaliśmy chłopca, siostrzeńca i mieliśmy z nim trudności. Postanowiłem więc napisać list do żony i do jednego z moich krewnych mówiąc o tych zmartwieniach i schować oba listy tak, żeby zostały znalezione dopiero po operacji. Gdy zacząłem pisać do żony, nagle jakby się otworzyły upusty, wybuchnąłem okropnym płaczem i po chwili poczułem czyjąś obecność. Z początku pomyślałem, że może płakałem za głośno i zaniepokoiła się któraś z pielęgniarek i przyszła zobaczyć co się dzieje. Ale nie słyszałem, żeby się drzwi otwierały. I znowu poczułem czyjąś obecność, tym razem nie zobaczyłem światła i znowu dotarły do mnie nie wypowiedzane słowa, ale myśli i usłyszałem "Jack dlaczego płaczesz? Myślałem, że będziesz chciał być ze mną". A ja pomyślałem "Tak i bardzo chcę odejść". A ten głos powiedział "Dlaczego więc płaczesz?" Odpowiedział "Mam zmartwienie z naszym siostrzeńcem, boję się, że moja żona nie potrafi go wychować. Staram się teraz jej napisać co ma robić. Martwię się, bo wydaje mi się, że gdybym żył, może poradziłbym

Hieronymus Bosch, Droga sprawiedliwych do Raju

sobie z nim"

I wtedy od tej obecności przyszyła do mnie myśl "Ponieważ troszczysz się o innych i prosisz nie o siebie, zrobię to co zechcesz. Będiesz żyć tak długo, aż zobaczysz swego siostrzeńca jako dorosłego człowieka". I natychmiast ta obecność zniknęła. Przestałem płakać i zniszczyłem list, żeby moja żona go nie znalazła. Tego dnia wieczorem przyszedł do mnie doktor Coleman i powiedział, że spodziewa się kłopotów z narkozą i żebym po przebudzeniu się nie zdziwił, jak zobaczę przy sobie mnóstwo różnych drutów, przewodów i aparatów. Nie powiedziałem mu co przeżyłem, tylko skinąłem głową i obiecałem współpracę z lekarzami. Następnego ranka operacja trwała długo, ale udała się, kiedy odzyskałem przytomność, doktor Coleman był przy mnie, a ja powiedziałem "Wiem dokładnie gdzie jestem, a on spytał "w jakim łóżku?" W pierwszym łóżku po prawej stronie, jak się wchodzi z korytarza. On się tylko roześmiał i oczywiście myślał, że jestem jeszcze pod wpływem narkozy. "Chciałem mu powiedzieć, co mi się przydarzyło, ale w tej chwili wszedł dr Wyatt mówiąc

"A więc nasz pacjent już się obudził. Co pan chce teraz zrobić?" A dr Coleman odparł "Nie mam nic do roboty. Jeszcze nigdy w życiu nie byłem tak zdumiony. Oto jestem gotów z całą aparaturą, a pacjentowi nic nie potrzeba". Cuda się jeszcze zdarzają". powiedział dr Wyatt. Kiedy już mogłem usiąść na łóżku i obejrzeć salę, przekonałem się, że leżę na tym samym łóżku, które wskazało mi światło kilka dni przedtem. Nigdy jeszcze nie przytrafiło mi się nic równie fantastycznego. Zmieniło się wiele w moim życiu. Ale o tym doświadczeniu nie mówię. Opowiedziałem tylko żonie, bratu, mojemu pastorowi i teraz panu doktorze (chodziło o dr Moody). Nie wiem jak to wyrazić, ale to takie trudne do wytłumaczenia. Nie chcę zrobić na pana wielkiego wrażenia ani nie staram się przechwalać. Ale po tym wszystkim nie mam więcej żadnych wątpliwości. Wiem z całą pewnością, że po śmierci jest życie.

"Życie po życiu", str. 93 do 98, niektóre nieistotne fragmenty wypowiedzi opuściłam

Kolędy żołnierskie

Zanim już wstanie świt
Nim ostatnia z gwiazd pożegna nas
Wspomóż w tę grudniową noc
Tych wszystkich, którzy poszli w las
Walczyć z wrogiem poszli w las

Gdy pierwsza gwiazdka da nam znak
Że isć już trzeba w gwiezdny szlak
Pójdziemy gdzie da Bóg
Tam gdzie powiedzie szary trop
Gdzie gwiazd migocze złoty snop
I mlecznej drogi próg.

Staniemy w bojach na wprost drzwi
Gdzie betlejemską gwiazdą lśni
W szeregach szara brać
Uzłobka pełnić czujną straż
Będziemy śpiewać Ci i grać
O Panie Jezu nasz

Kolędę śpiewamy swą
Kolędę serc osnutych mgłą
Serc wiernych aż po grób
Będziemy śpiewać Ci i grać
Aż słodka matuleńka Twa
Utuli Cię do snu.

Przybieżeli do Betlejem żołnierze
Mieli szare z wężykiem odzieje
Orły lśniły srebrzyste
Z Polski — Jezu Chryste
Żołnierze, żołnierze

Jeden mówi Panie Jezu malutki
Zebys nóżek nie ubrudził, masz butki
Dar to od piechura
Najprzedniejsza skóra
Malutki, malutki”

Drugi mówi ”Masz dziecino szabelkę
wsiądziesz na kon wezmiesz w rękę trenzelkę
Bo w Polskiej koronie
Nie masz nic nad konie
Nie masz nad szabelkę”.

Trzeci rzecze „Oto działko ze stali
Orzeszkami jak kulkami w świat wali
Od artylerzysty
Przyjm ten sprzęt ognisty
Ze stali, ze stali”

Czwarty doda „Jam marynarz spod Gdyni
Niech Ci chwały ten okrętek przyczyni
Zagiel gdy rozwinięsz
Wnet do nas przyplynie
Do Gdyni, do Gdyni”

A tu stoi obok żłóbka na ziemi,
Samolotek ze skrzydłami białymi
Skąd — nie wiedzą sami
Wziął go Pan rączkami
Swoimi, swoimi

Oczętam tu żołnierski przenika
Czemu nie ma między wami lotnika?
Jezu, on przed ćwiercią
Doby poległy śmiercią
Lotnika, lotnika

Wtedy Jezus do żołnierzy zawoła
Lotnik w mego się przemienił anioła
Z nieba dalej strzeże
Polskiego rubieży
Dokola, dokola

CHRISTMAS

Staroangielskie "Cristes maesse" obchodzony 25 grudnia jako dzień urodzin Jezusa

Święto to datuje się (jak podają kroniki rzymskie) od 336 roku n.e. W Kościele Wschodnim obchodzone 6 stycznia jako dzień chrztu Chrystusa. Dopiero pod koniec 4 wieku większość chrześcijan zgodziła się na obchody Bożego Narodzenia 25 grudnia, choć w Kościele ormiańskim święto to nigdy nie przyjęło się i nadal obchodzony jest dzień chrztu.

Zwyczaj Bożonarodzeniowy są konglomeratem wielu różnych tradycji.

Składanie wiyt i wręczanie prezentów wywodzi się z rzymskich Saturnaliów obchodzonych 17 grudnia. Dzień ten otwierał sezon prezentów i ceremonii weselnych. W Nowym Roku Rzymianie dawali prezenty dzieciom i jałmużnę ubogim.

Chomka jabłonką?

Już starożytni Egipcjanie, Chinczyccy i Żydzi używali wieczne zielonych drzew, ich gałęzi jako symbolu wieczności. Poganscy Skandynawowie dekorowali swe domy zielonymi gałęziami w dniu Nowego Roku by odpędzić złe duchy. Obwieszali też drzewa pokarmem dla ptaków.

Niemcy z kolei dekorowali drzewkiem wewnątrz lub próg domu. Współczesna choinka wywodzi się właśnie z Niemiec. W sztukach średniowiecznych, w których przedstawiono m.in. dzieje Adama i Ewy, rolę jabłonki wypełniła choinka obwieszona jabłkami. Choinkę taką jako "drzewko rajske" stopniowo wprowadzano do domów w dzień imienin Adama i Ewy 24 grudnia.

Czy wiesz, że...

GF

Wieszano na nim opłatki - symbol Ciała Pańskiego, które potem przeniesiono na stół wigilijny, zastępując je na choince ciastkami i słodyczami. W tym samym pomieszczeniu stawiano Bożonarodzeniową konstrukcję w kształcie piramidy, gdzie na półkach jak w obecnej szopce umieszczano figurki religijne, dekoracje, świece, a na szczycie gwiazdę. W XVI w. drzewko rajske przyjęło rolę piramidy Bożonarodzeniowej.

Zwyczaj ubierania choinki upowszechnił się w XVIII w. zwłaszcza wśród Luteranów. Legenda głosiła, że Marcin Luter był autorem pomysłu dekoracji drzewka błyszczącymi kawałkami szkła. Ponoć urzeczony gwiazdą nocą wigilijną, spróbował ozdobić choinkę błyszczącymi dekoracjami.

W dziewiętnastym wieku drzewko pojawiło się w Anglii, za sprawą męża Królowej Wiktorii, niemieckiego Księcia Alberta. Wiktoriańskie drzewko zdobiły świece, cukierki, pierniczki wymyślnych kształtów, kokardy i papierowe łańcuchy.

Niemcy i Anglicy przywieźli zwyczaj ubierania choinki do Stanów Zjednoczonych, ale dopiero w XIX w. stał się on naprawdę popularny. W tym samym okresie pojawił się w Polsce, Austrii, Szwajcarii i Holandii.

W Chinach i Japonii przyjął się również choinkowy zwyczaj przyniesiony przez chrześcijańskich misjonarzy. Cudowne papierowe ozdoby japońskie na choinkę można znaleźć przed świętami w chińskich i japońskich sklepach. Papierowe figurki nawiązują do mitologii przedstawiając smoki, duchy i rycerzy.

KOLEDY TAŃCAMI?

Słowo kolęda, w języku angielskim "carols", oznacza taniec. Tańce takie były wśród starożytnych ludów bardzo popularne zwłaszcza podczas festiwali, gdy grupa tańcerzy ramię przy ramieniu śpiewała wesołe piosenki. Taniec kolędników był formą wyrażenia radości z powodu narodzin Jezusa.

Pierwsze informacje o kolędach w Wielkiej Brytanii pojawiają się w 1100 roku.

W południowej Europie pojawiły się chyba nieco później, jak przynajmniej głosi legenda. Święty Franciszek z Asyżu, który żył we Włoszech około 800 lat temu zalecał i propagował śpiewanie kolęd. Bywa z tej racji nazywany ojcem kolędy.

Ludy pogańskie obchodzą swe pogańskie święta dekorując swe domy lucyrami i zieleńią. W religii żydowskiej światła symbolizowały łączność z Bogiem, a w chrześcijańskiej życie wieczne. Wiele z tych różnych tradycji połączyło się w zwyczaju zapalania świeczek, a później lampek na choince.

Stosunkowo młody, bo utrzymujący się od 1843 roku jest zwyczaj wysyłania życzeń świątecznych. Pierwszą kartkę wydano w Londynie w nakładzie 1000 egzemplarzy. Jej pomysłodawcą i autorem był J.C. Horsley. Była ona formą tryptyku przedstawiającego rodzinę podczas przyjęcia oraz postać jakiegoś dobrego chrześcijanina, który powinien pełnić w Dniu Bożego Narodzenia wobec bliźnich.

Z POLONIJNEJ ŁĄCZKI

W jednym z ostatnich numerów poczytnego pisma w artykule o religijnym tytule napisanym jak głosi podpis przez Osobę Duchowną można znaleźć wynurzenia o dość świeckiej treści. Nie chodzi o wyrażanie dezaprobaty, chodzi o przedstawienie w możliwie najdelikatniejszy sposób obiektywnie odnośnie przedstawianych tam wiadomości. Znaczącą wrażliwość polonijnych publicystów (i nie tylko publicystów), dla których każde słowo nie będące komplementem jest powodem do dożywoźnego "kruszenia kopu" z zacietoską z jaką przysłowiowa "lwica przy młodych" wydaje się być łagodną owieczką z jagniętami. W artykule tym jest napisane, "Raphael Sanzio, pochodzący z rodziny uprawiającej sztukę i jako młody chłopiec wstąpił on we Florencji do szkoły malarskiej Masaccia i Masoliny".

Gwoli wyjaśnienia należy przypomnieć życiorysy Masaccia i Masoliny. Masaccio a właściwie Tommaso Giovanni di More urodził się 21 XII 1401 w San Giovanni Valdarno. Od 1422 działał we Florencji, 3 lata później tworzył dzieło swego życia freski w kaplicy Brancacci przy kościele Santa Maria Carmine we Florencji, pracując razem z Masolino. Przypisuje mu się namalowanie następujących scen: Wygnanie z Raju, Grosz czynszowy, Kazanie św. Piotra, Chrzczenie tłumów i Uzdrawianie chorych. Oprócz tego namalował freski św. Trójcy w Santa Maria Novella we Florencji, ołtarz w Santa Maria Carmine w Pizie i kilka luźnych obrazów rozsypanych po muzeach świata (m.in. Berlin, Londyn, Neapol). Zmarł przedwcześnie w Rzymie w 1428 lub w 1429. Mimo krótkiego okresu pracy zawodowej sztuka jego wywarła znaczny wpływ na późniejszych malarzy okresu "Quattrocento" dzięki zastosowaniu po raz pierwszy perspektywy linearnej i światłocienia, co dawało poczucie głębi, czyniąc w odróżnieniu od wcześniejszej średniowiecznej dwuwymiarowej sztuki, wrażenie przestrzenne. Masolino da Panicale czyli Tommaso do Cristoforo Fini urodził się około 1383. Do 1427 działał we Florencji, w roku następnym wyjeżdża na Węgry skąd wraca do Florencji w 1429, którą ponownie opuszcza w 1430 udając się do Rzymu. Maluje tam freski w kościele San Clemente. W 1435 wykonuje malowidła w kościele i chrzcielnicę w Castiglione d'Olona koło Mediolanu. Zmarł w latach 40-tych XV, różne opracowania podają inne daty 1440-1447 a nawet późniejsze co wydaje się mało prawdopodobne gdyż nie ma żadnych jego prac z lat późniejszych.

Raffaello Santi urodził się 26 III 1483 w Urbino, jego pierwszym nauczycielem był ojciec Giovanni Santi także malarz. Później uczęszczał do szkoły malarskiej prowadzonej przez Pietro di Cristoforo Vanucci zwanego od miejsca

Michał Anioł Buonarroti - Święta Rodzina (Tempera)

urodzenia Perugino, czołowego twórcy szkoły umbryjskiej. Z przyczyn, choćby chronologicznych, Santi nie mógł uczęszczać do szkoły Masaccia i Masoliny, gdyż urodził się po ich śmierci. W dalszej części artykułu jest napisane, że Rafael Santi znalazł się w 1517 roku w Watykanie. W rzeczywistości przybył tam 8 lat wcześniej, jeszcze za pontyfikatu Juliusza II na zamówienie którego rozpoczął malowanie pokoi papieskich (Stanza della Segnatura 1509-1511, Stanza d'Eliodoro 1511-14, Stanza dell'Incendio 1514-17).

W 1517 już od dwu lat był kolejnym budowniczym Bazyliki Świętego Piotra (po Bramante) a także konserwatorem zabytków Rzymu. W latach 1515-16 zaprojektował także kartony dla arrasów przeznaczonych do Kaplicy Sykstyńskiej. W 1517 rzeczywiście rozpoczyna malowanie loggi w Watykanie jako kolejnej pracy w 8 roku pobytu na dworze papieskim. Wyjaśnienie terminu loggia jako "łuków korytarzy pałacowych" nie jest zbyt precyzyjne. Najbliższym wytłumaczeniem włoskiego słowa loggia jest polskie łóżo, zadaszony balkon poprzedzielany kolumnami związanymi łukami, na miejsce płaszczyzny (loggia przy zamku

w Pieskowej Skale). Natomiast w architekturze włoskiej loggie było niejednokrotnie budynkami wolnostojącymi, jak na przykład Loggia della Signoria (dei Lanzi) zbudowana w latach 1376-82 przy Piazza di Poppolo we Florencji. Jeśli zaznaczy się, że korytarze pałacowe z jednej strony posiadały otwarcie przestrzenne ewentualnie można uznać je za loggie. W przeciwnym wypadku będzie nasuwać się skojarzenie, że znajdują się wewnątrz budynku. Trudno także twierdzić o istnieniu stylu zapoczątkowanego przez Domenico Ghirlandajo, który miał przedstawiać się w muskularnych postaciach malowanych przez Michała Anioła. Uważny badacz twórczości Michała Anioła z łatwością stwierdzi, że jego wcześniejsze prace, jak Pieta Watykańska 1498-1500 czy Dawid 1501-04 posiadają wysmakłe sylwetki, później w miarę upływu czasu postacie rzeźbione czy malowane stają się coraz potężniejsze, żeby przytoczyć tylko rzeźby z grobowca Medyceuszów przy kościele San Lorenzo we Florencji (1520-34) czy wymienione w artykule freski w Kaplicy Sykstyńskiej (po 1535).

Dojście więc do takiego a nie innego stylu Michała Anioła zawdzięcza własnemu rozwojowi twórczemu a nie

czudnym wpływom. Jeśli w ogóle można mówić o wpływach D. Ghirlandajo na Michała Anioła to tylko w początkowym okresie jego kariery a raczej nauki w końcu lat 80-tych XV wieku, kiedy to przypuszczalnie młody Buonarroti pobierał nauki u tego artysty. Może większości czytelników półtygodnika związkowego jest wszystko jedno od którego roku czeladnikował Santi i u kogo oraz kiedy zaczął pracować dla Watykanu, nie mówiąc o dyskusyjnych przesłankach wpływów, jakich znamiona mogła nosić sztuka Michała Anioła. Gwoli tylko zawodowej sumienności należy postulować większą rzetelność merytoryczną opartą na opracowaniach, choćby cudzych własnej pamięci, - która często ma to do siebie że jest zwodnicza.

"Objawem pewnego zdziwienia w naszej prasie polonijnej są występy tzw. "komentatora". Tak zwanego, bo ten niby komentator ogranicza swe "komentarze" do personalnych ataków na osoby biorące udział w mediach informacji. Polonii Kanadyjskiej. Ataki te noszą w sobie w "talmudystyczno-kahałowy" sposób inuenda, rasistowskie, epitet, wyzwiska, różne szkalowania i uderzenia poniżej pasa. Jest to tym gorsze, że ten styl ma

przedstawiać polski głos na terenie prasy polonijnej. Ładny mi polski głos. To też objaw przesilenia moralnego Polonii.

P.S. Jak tu pogodzić zamieszczanie antyrasistowskich i wielokulturowych ogłoszeń rządu ontaryjskiego z wyzwiskami "Komentatora"? Prawdopodobnie jedno opłaca drugie.

Jest to tak zwany list do redakcji, tak zwany czytelnik, do pismemka, które w odosobnionej opinii wydawcy należy do "najlepiej redagowanych gazet polonijnych", co od razu widać po jakości listów do redakcji. Czytelnik odważny na tyle, aby splotć donos, ale nie na tyle, by własnym podpisem usunąć go ze sfer anonimowości. Gdyby ów "czytelnik" rozczuł się nieco więcej w słowniku poprawnej polszczyzny oraz wyrazów obcych (szczególnie jemu obcych) mógłby się dowiedzieć, że inuendo to po polsku aluzja, przymiotnik talmudystyczny nie istnieje (as to powinien wiedzieć), gdyż jest to pochodna od rzeczownika talmud, a nie talmudyz. Także zwrot "media informacji Polonii Kanadyjskiej" nie niesie nic w sobie oprócz bełkotu. Albo publikatory, albo środki masowego przekazu, albo od niedawna massmedia, ale nie "media informacji". Tak wygląda strona formalno-stylistyczna, strona merytoryczna, za nas, tyle gorzej, że wszelka polemika z nią była by samoublizaniem. Zanim się zaczęły "różne szkalowania" w rubryce "Głosu Polskiego", rozpoczęło to zupełnie inne pismemko 7 września. Artykuł Głosu był tylko konsekwentną odpowiedzią, utrzymaną w podobnej konwencji. Jeżeli rozpoczyna się atak, nie przebiegając w środkach, należy liczyć się z podobnym kontratakiem, w przeciwnym wypadku przypomina się wysiłki Lōwa Ben Becalela, który też coś narobił, a potem już nie kontrolował dalszego biegu wypadków. Co do użycia wyrazów "talmudyczny" czy "kahałowy" jak do tej pory nie posiadają one żadnego patentu zakazującego rozpowszechniania czy użycia. Dlaczego więc stosowanie ich ma mieć posmak rasistowski? Identyczne synonimy pojęciowe, tyle że zaczerpnięte z innej cywilizacji, religijnej, jak biblijny (od bibli) czy gminny (od gminy) u nikogo o zdrowych zmysłach nie powodują antyrasistowskich czy antyreligijnych skojarzeń. Trudno więc wszystko tłumaczyć paranoją czy własną manią prześladowczą. Reakcje na dźwięk tych zwrotów są widać nie mniejsze niż reakcje mieszkańców przedwojennych. Należy na widok inianych koszul pewnej organizacji. Chyba że na "gwałt" chce się stworzyć pozory zagrożenia.

W Lentwy i J. Stalowy

FELIETON

Raport policji

Dnia 12 grudnia br. nowo przyjezdny Jan Plecak zdeponował w Credit Union czek na sumę dwadzieścia dolarów i siedemdziesiąt centów. Po kilku dniach okazało się, że czek nie miał pokrycia. Fakt ten odbił się szerokim echem w prasie torontońskiej. Oto jak pisały o nim nasze gazety:

ZWIĄZKOWIEC

(A życie polonijne biegnie - WK)

Od dłuższego czasu zwracali się do mnie przyjaciele z poufnym zapytaniem. Dlaczego o tym nie piszesz? Otrzymywałem setki listów i depezy domagających się poruszenia na łamach tej tajemniczej sprawy. Wzruszałem ramionami. Ale dłużej milczeć nie mogłem. A więc Dzieciństwo swe i młodość spędziłem w Pralacinie nad Stryjem. Potem rodzina moja przeniosła się do Kijowa i od tego czasu zachowałem zamiłowanie do podróży. Do dziś mam w pamięci mieniącą się w blaskach słońca Złota Brama, która już wtedy wydawała mi się wspaniała i dużych rozmiarów.

Niedawno wracając z Sarni samochodem rozmawiałem o sprawach związkowych i tegorocznym naszym jubileuszu. Dobrze się stało, iż młodzi zrozumieli, że droga do Polski wiedzie także przez pikniki i bankiety. A propos bankietów - najbardziej utkwiło mi w pamięci przyjęcie, w jakim brałem udział swego czasu w Hrubieszowie. Był rok bodajże 1936. Na przystawkę podano hors d'oeuvres vanes, a właściwie sałatkę śledziową, potem creme de tomates, a właściwie naszą kresową zupę pomidorową oraz filet nigron (sauce mayonnaise i ogórki kiszone). Do tego mrożona wódka lub piwo.

Jestem zasadniczo przeciwny drukowaniu w organie mojego przyjaciela Bogdana z "Głosu Polskiego" prywatnych listów z

podróży do żon i córek. Dla przeciwwagi ukazały się w "Związku" moje listy wysłane z Australii pocztą lotniczą. Swoją drogą pomysleć - dwadzieścia tysięcy kilometrów w dwadzieścia godzin.

O ile przed wojną

Głos Polski

(Pod kątem widzenia - B E)

Dzień był piękny. Złociste błyski słońca zalewały szumującą kaskadą olśniewających promieni spacerujące po ulicach faliste tłumy pięknych Polek polonijnych i eleganckich polonijnych Polek Kolorowe baloniki, rześiste światła, lasem uroklivym pachnące choinki (świerzczki i jodły) oraz serpenty i konfetti nadawały ulicy charakter odświętny, bo zbliżał się dzień Bożego Narodzenia, czyli Christmus, jak mówią na Roncesvalles.

Bolek zaprosił mnie na zupę do "Staropolskiej". Ja miałem zapłacić. Sytuacja stała się niezręczna. Z kłopotu uratował nas Kazik pakując do swego Bjuka i zawożąc na urodziny do Janka. Na miejscu zastaliśmy Władka, Bogdana, Stanisława i Leona. Wszyscy z 3-ej pancernej. Był też jakiś nowy facet imieniem Henryk. Sztachnij się, powiada Bolek i zaczynamy rozmowę o dawnej Warszawie. Miodowa, Koszykowa, plac Wilsona. Na Marymonckiej miałem sympatię. "Ruda Kiszka" ją nazywali. Ech, gdzie te czasy.

Bardzo ciekawie na temat Jana Plecaka zabrał głos w swoim organie mój przyjaciel Wojciech. Wystąpienie to skwitowałem następująco w jednej ze swych kolejnych cennych frazsek:

Fraszka

Wojtuś znów
Popętnił dramę
Płacze i przeprasza
Mamę

Drama głuźstwo
Mama doda
Ale czytelników'
'Czytelników szkoda!

Jan pachnący

PEWNE WYDARZENIE W

NAŚWIETLENIU PIĘCIU

PISM TORONTOŃSKICH

Słowo

list otwarty

Pan Jan Kaszuba
Prezes Światowej Rady Polonu
Toronto

Szanowny Panie,

Zapytuję Pana publicznie kiedy Pan wreszcie, jako Prezes Światowej Rady, wpłynie na Credit Union, żeby lepiej zaczęli traktować Polaków.

Nie chodzi już o Jana Plecaka, którego nie znam, ale wiem, że prenumeruje w kiosku moją gazetę.

Chodzi o to, że w Austrii czeka na wyjazd tyle ludzi, a Credit Union siedzi na pieniądzech i nic nie robi żeby im pomóc. Przecież przy dochodach takiej instytucji to mogłaby ona sponsorować z 50 albo 60 tysięcy, potem ich wpisać na członków i od razu skutek byłby widoczny.

Przy okazji zaznaczam, że odmówiono mi niedawno pożyczki mimo, że jako asekurację proponowałem kilka swoich jeszcze nie napisanych artykułów oraz prawie nowy samochód marki Ford.

Więc czy w takich warunkach można pracować?

Z poważaniem
Aleksander Pruszyński

Kurier Polsko-Kanadyjski

Na temat wybryku Jana Plecaka nie mamy jeszcze wyrobionej opinii, ponieważ korespondencja z "Nowin" opóźnia się ze względu na zamiecie śnieżną.

Echo Tygodnia

(artykuł nie podpisany)

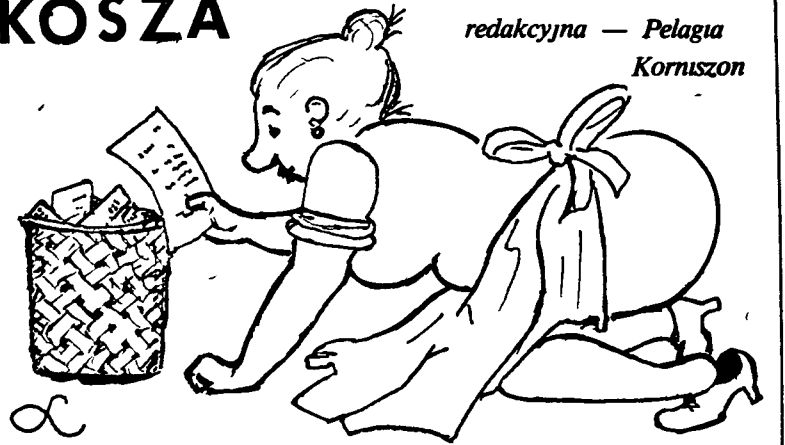
Wszyscy pieprzą ile wlezie, a my na miejsce wydarzenia wysyłamy własną korespondentkę kol Farmusową. Okazuje się, że wszystko lipa 12 grudnia to niedziela, Credit Union zamknięte, a o żadnym Plecaku ani wido ani słychu. Do usłyszenia. Za tydzień napiszemy więcej.

Jan pachnący

Z REDAKCYJNEGO KOSZA

Z kosza wybrała sprzątaczkę

redakcyjna — Pelagia
Korniszon

Od własnego korespondenta UCHA TYGODNIA Moskwa - Na dworcu leningradzkim zaarrestowano podejrzanego osobnika z worem pełnym zabawek wywarzonych na zgniłym Zachodzie. Jest to przypuszczalnie niebezpieczny przemytnik, który co roku w końcu grudnia szmugluje do ZSSR materiały reakcyjne przeznaczone do korumpowania dzieci i młodzieży radzieckiej. Osobnik nie posiadał przy sobie żadnych dokumentów, a milicji podał jedynie swoje imię MIKOŁAJ. Sąd Ludowy skonfiskował zabawki przeznaczone do zniszczenia, zaś podejrzany osobnik otrzymał wyrok piętnastu lat łagru.

Mackenzie Bay (North-West Territories) - Z bieguna Północnego donoszą, że zabawkarskie zakłady przemysłowe pod firmą SANTA & Co zostały zamknięte i 10 tysięcy fok, oraz 120 białych niedźwiedzi poszło na bezrobocie. Przyczyną zamknięcia fabryki jest recesja oraz koszt kredytów. Rząd Kanadyjski przyznał fokałom po jednym śledziu na tydzień i aby sprawiedliwieści stało się zadość - niedźwiedziom po jednej focie. Ciernięcy na chroniczny katar renifer Rudolf udał się celem kuracji na Florydę.

Warszawa - Dowiadujemy się, że doroczna akcja Św. Mikołaja została zmilitaryzowana. Żołnierzy przebrani w stroje Świętego i z przyprawionymi brodami, będą odwiedzali prywatne mieszkania, by grząc nieposłusznym obywatelom różgamy zamiast pałeczek. Niezależnie pan General, jako dobry chrześcijanin, obiecuje znieść na święta Stan Wojenny i zastąpić go Stanem Wyjątkowym - Wdzięczni Polacy postanowili uczcić Generała wznosząc Ukochanemu Wodzowi jako pomnik, najwyższą w stolicy latarnię.

*****

*****

Wypełnij, wytny, wysły na adres

P O Box 503 Station 'D' Toronto M6P 3K1

Tak, chętnie skorzystam
ze specjalnej okazji
Proszę wysłać roczną prenumeratę
ECHA TYGODNIA
w prezencie gwiazdkowym

imię, nazwisko osoby otrzymującej prezent

nr mieszkania, nr domu, ulica

miejscewoić

kod pocztowy

zabierzmy czek, lub
przekaz pocztowy

proszę o rachunek

nazwa

adres

ROCZNA PRENUMERATA ECHA TYGODNIA! SPECJALNA OFERTA PRZEDŚWIĄTECZNA

Tylko \$ 39,50 za 52 numery

(normalnie \$ 50)

lub pocztą, patrz obok

zgłoszenia
w Toronto
tel 762-4573
1-3 po pol

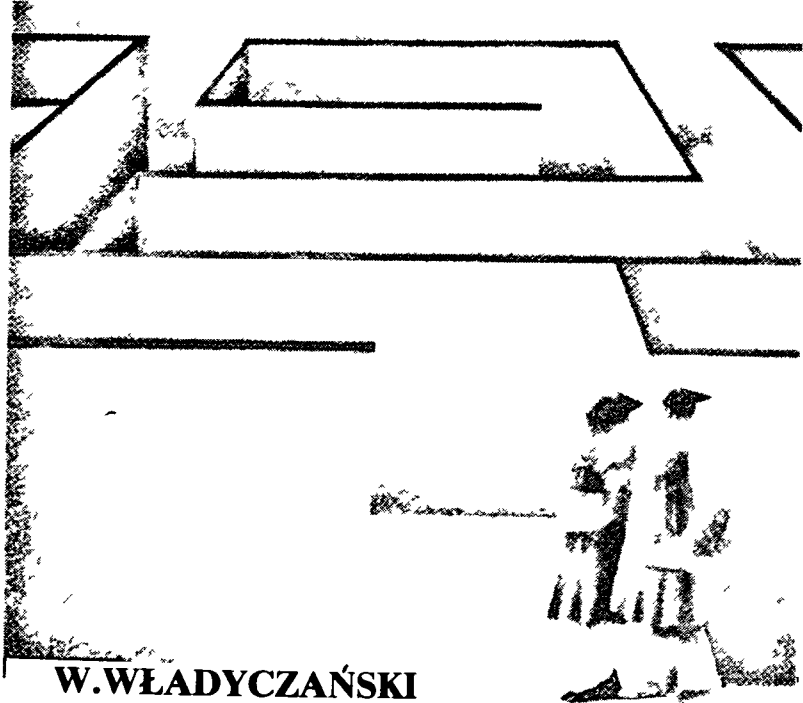
od poniedziałku
do piątku

76 centów za numer (normalnie \$ 1)

oferta ważna tylko do 31 grudnia!

Jak skutecznie szukać pracy w Kanadzie i USA?

W. WŁADYCZAŃSKI

żenie na pracodawcy to zapomnijmy o tym aby inny rodak w bardziej nawet krytycznych warunkach finansowych, mógł być przyjęty na jego miejsce

Reasumując - Jeżeli posiadana praca z jakichkolwiek względów nam nie odpowiada to zupełnie nie upoważnia nas do jej lekceważenia i do zaniedbywania podjętych obowiązków. Tu nie ma przymusu pracy, a więc każdy może grzecznie podziękować za oferowaną pracę i jej nie przyjąć uzasadniając odpowiednio swoją decyzję. Nie wolno natomiast przyjąć pracy i po paru dniach w ogóle się tam nie pokazać bez formalnego wypowiedzenia i bez żadnego uzasadnienia. Ciągłe należy pamiętać, że po nas przyjdą inni z prośbą o zatrudnienie i oni będą zbierać owoce naszego postępowania i naszego braku rozsądku.

Następna bardzo ważna

sprawa - to jest wynagrodzenie za pracę. Naturalną i oczywistą rzeczą jest fakt, że każdy chce jak najwięcej zarobić. Aby zapobiec krzywdzeniu pracowników Rząd ustalił minimalną wysokość zarobków tak aby zapewnić każdemu niezbędne do życia środki materialne. To minimum obowiązuje wszystkich pracodawców w Kanadzie. Wszelkie uchybienia w stosunku do tej ustawy mogą być skarżone do odpowiedniego urzędu, który jest w stanie zmusić pracodawcę do przestrzegania ustalonego minimum zarobków. Rząd jednak nie może nic zrobić gdy pracodawca, pod naciskiem interwencji o właściwą płacę, dojdzie do wniosku, że lepiej w ogóle zlikwidować dany etat niż podwyższyć płacę.

Popatrzmy na tą sprawę z punktu widzenia nowoprzybyłych do Kanady uchładców z Europy Wschodniej czy Azji,

którzy bezskutecznie starają się znaleźć środki do niezależnego bytu. Ci ludzie są w takiej sytuacji materialnej, że nieraz gotowi są podjąć każdą pracę i to za każdą niemal cenę umożliwiającą im stanięcie na własnych nogach. Rola podopiecznych jest bardzo przykra i upokarzająca, a uchodzący z Polski, poza nielicznymi wyjątkami i wbrew rozsiewanym przez pewne osoby pogłoskom, są ludźmi pracowitymi i ambitnymi. A więc apel do Polonii - bądźmy bardziej wyrozumiali dla ludzi w zupełnie nowym środowisku. Zamiast złośliwych uwag i w większości przypadków, niesłusznej krytyki dajmy im swoją radę i doświadczenie. Myślę, że warto podkreślić jako wzór do naśladowania np. akcję informacyjną Stowarzyszenia Techników Polskich Oddział Toronto w postaci serii wykładów w salach szkoły 357 Runnymede.

Jako uzupełnienie, podanych wcześniej w gazecie informacji dotyczących poszukiwania pracy pragnę podać jeszcze jeden wariant okoliczności dotyczących tej samej sprawy. Jest on szczególnie ważny w przypadku nowoprzybyłych Polaków. Otóż większość z nowoprzybyłych posiada wyższe wykształcenie zawodowe i nieraz znaczne w nim doświadczenie zdobyte poza Kanadą. Ci ludzie z konieczności zmuszeni są na początek szukać pracy znacznie poniżej swoich kwalifikacji, a nawet poza swoją specjalnością. Byle się zaczęło i zdobyć środki na utrzymanie oraz aby zdobyć tą przysłowiową "praktykę kanadyjską". Ten fakt, z jednej strony, powinien - teoretycznie - znacznie ułatwić "wygranie przetargu o pracę" ponieważ poszukujący posiada kwalifikacje do wykonywania danej pracy znacznie wyższe niż inni kandydaci miejscowi. Praktycznie, jednak nie ma on wiele szans na otrzymanie tego stanowiska z dwóch prostych przyczyn.

Jedną przyczyną - to fakt, że kierownik działu poszukujący pracownika chce mieć go na długi okres czasu. Każdy nowy pracownik wymaga pewnego czasu do przyuczenia i zapoznania się ze stosunkami i zasadami pracy, nie jest wówczas w pełni wydajny, a nawet zajmuje czas innym pracownikom. Jeżeli kandydat na pracownika ma za duże kwalifikacje to jest pewność, że po jakimś czasie asymilacji będzie on myślał o dalszym kroku w górę. Będzie on szukał innego lepszego stanowiska i nie zagrzeje długo na jednym miejscu. A więc praktyczniej jest przyjąć kandydata o niższych kwalifikacjach.

Drugą przyczyną - to bardziej drastyczna sprawa. Jeżeli kandydat do pracy ma kwalifikacje zbliżone do kwalifikacji kierownika, który jego przyjmuje lub często jeszcze wyższe, to może zaistnieć w przyszłości obawa o własną pozycję i

wówczas bez względu na przydatność kandydata dla firmy, zostanie on odrzucony jako "overqualified". Aby uniknąć tych przypadków poszukujący pracy nie powinien odkrywać swoich wszystkich atutów. Należy podawać jedynie te, które mogą dotyczyć obowiązków związanych z funkcją do obsadzenia.

Pamiętajmy, że poszukiwanie pracy jak i poszukiwanie pracownika jest czynnością czysto handlową. My szukamy pracy, aby zdobyć środki do życia. Firma poszukuje pracownika aby on zarobił swoją pracą pieniądze dla firmy. Szef szuka podwładnego, którego praca pozwoli wykonać obowiązki stawiane jemu przez pracodawcę i da mu możliwość awansu.

Wyżycie się w pracy zawodowej zostawmy na później. Szukajmy na początek pracy, która postawi nas na nogi. Proszę pamiętać, że jesteśmy w środowisku i w warunkach ekonomicznych zupełnie odmiennych od tych, które pozostawiliśmy w Polsce. Tutaj jest ceniona i popłaca sumienna i uczciwa praca. W początkach naszej kariery nie zawsze ona będzie właściwie doceniana, ale na dłuższą metę sami odczujecie jej dodatni wpływ. Przy każdej zmianie pracy pracodawcy zadają pytanie z jakiego powodu opuściłeś poprzedniego pracodawcę i bardzo skrupulatnie sprawdzają opinię z poprzedniego miejsca pracy.

Konstytucja Kanady zabrania stosowania jakiegokolwiek dyskryminacji, ale praktycznie nie słusznie byłoby żądać, aby pracodawcy tak samo traktowali leni i kombinatorów jak sumiennych pracowników. Naturalnym zjawiskiem jest, że podświadomie robimy statystykę doznanych wrażeń. A więc pracodawca jeśli zatrudni jednego Polaka i jest z jego pracy zadowolony, to łatwiej da się namówić na przyjęcie następnego. Jeżeli jednak tak się zdarzy, że ten Polak z jakichś powodów zrobił złe wra-

NAJTANIEJ!

NAJSZYBCIEJ!

WYSYŁAMY PACZKI DO POLSKI

PRZEZ WYSPECJALIZOWANĄ I DOŚWIADCZONĄ FIRMĘ TRANSPORTOWĄ WYSYŁAJĄCĄ NAJWIĘCEJ PACZEK Z KANADY DO POLSKI

**TYLKO: \$3.30 ZA KG/LOTNICZA
\$1.85 ZA KG/MORSKA**

- Wysyłamy Wasze paczki: Dostawa lotnicza 7-10 dni
Dostawa morską do 8 tygodni
- Najniższe ceny w Kanadzie \$3.30 za kg na paczki lotnicze od 10 kg wzwyz bez ograniczenia wagi plus opłata manipulacyjna \$5 na paczki do Warszawy lub \$10 do innych miejscowości
- Paczki morskie \$1.85 za kg bez żadnych dopłat
- Na życzenie odbieramy paczki z domu klienta (Metro Toronto i Mississauga, tel 927-1721)
- Odbiorca w Polsce nie płaci dodatkowych kosztów.
- Wszystkie paczki są ubezpieczone, na życzenie potwierdzamy odbiór

W celu szybszej i sprawniejszej dystrybucji w kraju odbiorcy mogą osobiście odbierać paczki w licznych punktach

OKAZJA Nasi stali klienci, którzy wysłali sześć paczek — siódmą wysyłają **ZE ZNIŻKĄ 25%**.

SZCZEGÓŁOWYCH INFORMACJI UDZIELĄ NASI PRZEDSTAWICIELE

TORONTO:

— Syrena Travel Ltd
1684 Queen St. W.
Tel 533-9486

— Pol-Jet Ltd.
145 Roncesvalles Ave.
Tel. 532-4503

— Pol-Jet Ltd
Import Export
629 Queen St. W.
Tel 363-9755

— Pol-Jet Ltd

5137 Tomken Rd.
Tel 625-6424

— L. S. Sulimierski
2290 Bloor St. W.
Tel 769-4558

OTTAWA:

— Nelson Travel
106½ Rideau St.
Tel 235-9268

MONTREAL:

— Metro Travel Agency
5921 Rue Laurendeau
Tel. 761 5878

— Batery Travel
1596 boul Saint-Laurent
Tel 845-2108 i 845-3342

— J. B. Woźniak
5881 Sherbrooke St. W.
Tel. 484-2619 (Apt. 5
(serwis domowy))

Nasi przedstawiciele w Toronto posiadają także bogaty wybór gotowych zestawów żywnościowych i chemicznych firmy ARITON-USA INC

**SPECJALNE ZESTAWY
SWIATECZNE**
oraz
bardzo tanie
owoce cytrusowe

na przykład zestaw nr.817

—grapefruty 4 kg
— pomarańcze 9 kg
— cytryny 2 kg

**TYLKO \$21 USA
Z PRZESYŁKĄ**

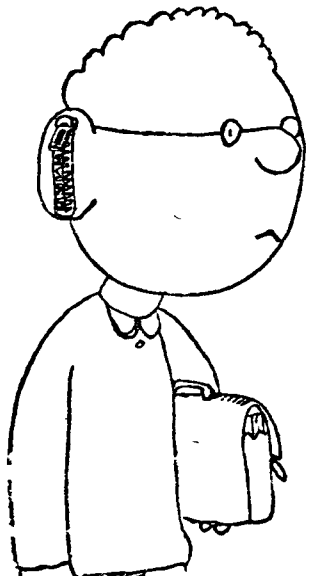
LIFT PARCELS INTERNATIONAL INC.,

512 Rideau Street, Ottawa, Ont. K1N 5Z6. Tel. (613) 237-0149
Tel. w Toronto: (416) 927-1721

Kanadyjskie marnotrawstwo

To, że Kanada znajduje się w głębokiej depresji gospodarczej każdy widzi, większość z nas odczuwa. Biedni stają się biedniejsi. Kiedy nalewamy benzynę do baku, która kosztuje nas około 45 centów, a wiemy że będzie droższa, wspomnamy - nie tyle z leżką w oku co ze strachem przed przyszłością - czas, w którym litr kosztował kilkaset procent mniej. Jeszcze przed trzema laty około 22 centów Kanadyjczycy potrafili podawać setki przykładów astronomicznej różnicy cen, ale i my nowi emigranci z krótkim stażem na własnej skórze odczuliśmy fakt bezprecedensowej inflacji kanadyjskiego dolara. Kiedy udajemy się do sklepu i kupując płatki owsiane stwierdzamy, że płacimy za kilogram 1 dolara drożej niż rok temu i kiedy prawie co tydzień prasa donosi nam o nowym rekordzie bezrobocia zaczynamy się zastanawiać czy jest w ogóle wyjście, kiedy klęska się skończy? A może raczej mają utrzymujący, że naturą gospodarki kapitalistycznej jest cykliczność depresja-boom, depresja-boom? A może raczej ma premier Trudeau zwalający winę za kryzys gospodarczy w Kanadzie na kryzys gospodarczy na świecie? A może raczej ma opozycja domagająca się ustąpienia rządu za nieudolną politykę gospodarczą? Z różnych stron padają różne koncepcje kanadyjskiego kryzysu i różne środki zaradcze. Dotknęci plagą bezrobocia oraz nisko uposażeni domagają się lekarstw błyskawicznych, inni są bardziej cierpliwi, ale pomijając tych (ilu ich jest?), którzy na depresję zarabiają, ogół społeczeństwa domaga się szybkiego i efektywnego rozwiązania kanadyjskiego problemu nr 1.

A nie jest to problem nierozwiązywalny. Nie rozwiążą go jednak różne tymczasowe środki zaradcze. Zwiększony welfare, zróżnicowany w zależności od dochodów zasiłek rodzinny będą to z pewnością sumy

łagodzące trudności finansowe potrzebujących, ale wiadomo, nie od dziś, że leczenie skutków jest gorsze od leczenia przyczyn. Wyjście z kryzysu wymaga uzdrowienia gospodarki, a wiele jest symptomów, że kanadyjska gospodarka nie zalicza się do zdrowych. Jednym z najbardziej wstrząsających doświadczeń emigranta zza żelaznej kurtyny jest doświadczenie kanadyjskiego marnotrawstwa.

Hulaszczy tryb funkcjonowania rządu i biurokracji państwowej

Rząd i biurokracja państwowa utrzymywane są z pieniędzy podatników. Co roku podaje się dane statystyczne ile te instytucje kosztują, ale podatek nie ma możliwości wpływu na uszczuplenie tych sum. Po ujawnieniu od czasu do czasu przez środki masowego przekazu jak hulaszczo marnuje się część tych pieniędzy pozostaje mu tylko zżymać się z bezsilności, bądź dać upust wściekłości w liście do gazety albo premiera. Co można zrobić by nie powtórzył się wybryk samolotowy, kiedy z Ottawy do Winnipeg w odstępie półgodzinnym wylatuje dwóch ministrów, każdy lecąc w swoim rządowym samolocie? Co można było zrobić by wydatki rządowe na podróże nie wzrosły aż o 70% jak w roku ubiegłym? Bądź by były minister energetyki, a obecnie finansów M Lalonde nie wydał na podróże aż trzykrotnie więcej w roku 1981 niż w 1980? Nie będzie zdrowej gospodarki jeśli Kanada nie wypracuje oszczędnego systemu zużywania pieniędzy podatnika przez rząd i biurokrację państwową.

Niska moralność pracy

Żeby nie było nieporozumień. Nie wiem jak powszechne jest to zjawisko i nie twierdę, że nie ma w Kanadzie dobrych pracowników, ale przykłady wołają o alarm. Kiedy ktoś przynosi z pracy dziesiątki rolek papieru toaletowego, malarz farby, ślusarz gwoździe i narzędzia, inżynier ołówki i długopisy, robotnik wyrzuca do smieci kawałek blachy, którą jeszcze możnaby zuzyc tylko mu się nie chce bo trudniej niż z dużej, a urzędnik śpi w biurze to zadajemy sobie pytanie czy znajdujemy się w Polsce? Nie! W Kanadzie Kiedy posłowie federalni pracują tylko 165 dni w roku, a żądają by jeszcze krócej, kiedy ekonomisci narzekają, że robotnik kanadyjski nie jest tak wydajny jak amerykański, japoński czy zachodniemiecki, to już wiemy, że gospodarka kanadyjska nie wyleczy się kiedy część ludzi nie zacznie po prostu lepiej pracować.

dokonczanie na str 26

PRAWO I TY §

PRAWO ARESZTOWANEGO DO RADY I POMOCY

Kanadyjska Karta Praw nakłada na policję obowiązek natychmiastowego poinformowania aresztowanego o przyczynach aresztowania i o tym, że ma prawo niezwłocznie skorzystać z usług adwokata. Jeśli policja przy aresztowaniu z tego obowiązku się wywiązała, a aresztowany o pomoc się nie zwrócił, może to być interpretowane jako sygnał, że aresztowany nie chce pomocy. Ważne jest więc by zachować się tak, jak w każdej sytuacji kryzysowej czyli po pierwsze:

● Poinformować telefonicznie rodzinę lub przyjaciół o tym, co się stało, aby mogli zacząć działać w naszej sprawie. Karta nie gwarantuje wprowadzenia tego prawa, ale mimo tego należy się zwrócić o umożliwienie nam telefonu do rodziny lub przyjaciół.

● Po drugie, należy się zwrócić o umożliwienie nam telefonu do adwokata i o widzenie się z nim. Jeśli nie mamy własnego adwokata, możemy się zwrócić o adwokata w ramach prowincjonalnego programu pomocy prawnej ("legal aid plan"). Jeśli tymczasem policja nadal nas przesłuchuje, powinniśmy uprzejmie odmówić udzielania odpowiedzi na pytania dopóki się nie skontaktujemy z adwokatem.

Panuje dość rozpowszechnione lecz zupełnie fałszywe przekonanie, że w myśl prawa aresztowany musi od razu podać policji swe alibi lub wyjaśnić sprawę, w której jest podejrzany. Otóż prawo wymaga tylko, by aresztowany udzielił policji tych informacji przed procesem w terminie umożliwiającym ich sprawdzenie. Wystarczy więc, jeśli aresztowany oświadczy: "Mam wyjaśnienie, które podam po uzyskaniu porady adwokata".

Prowadzenie auta pod wpływem alkoholu

Prawo wymaga, by na żądanie policji kierowca poddał się próbie zawartości alkoholu w organizmie (poprzez dmuchanie do specjalnego aparatu). Prawo nie wymaga jednak, by kierowca poddawał się innym próbom na zawartość alkoholu np. by dawał próbki krwi lub moczu.

Prawo nie wymaga też wcale, by poddawać się jakimkolwiek innym próbom, np. próbom fizycznej sprawności, takim jak chodzenie po linie prostej lub dotykanie czubka nosa.

Identyfikacja przez świadków

Procedura ta, znana dobrze wszystkim telewidzom, polega na przedstawieniu świadkom grupy osób ustawionych w szeregu, wśród których znajduje się osoba podejrzana. Jeśli policja tego zażąda, aresztowany powinien się zgodzić na udział w identyfikacji (którą określa się potocznie jako "police line-up"). Są po temu dwie przyczyny.

Po pierwsze, odmowa może zostać podniesiona w sądzie i rzucić niekorzystne światło na oskarżonego.

Po drugie, istnieje mniejsze prawdopodobieństwo, że oskarżony zostanie rozpoznany przez naocznych świadków w grupie innych osób w czasie policyjnej identyfikacji niż w sądzie, kiedy oskarżony siedzi sam - na ławie oskarżonych.

Może się zdarzyć, że policja nie przeprowadzi identyfikacji w sposób prawidłowy. Wtedy obrońca będzie mógł wydobyc to na jaw na procesie.

NIE WYDAJE SIĘ, BY UDZIAŁ W POLICYJNEJ IDENTYFIKACJI, JAK I SA-

DZIANIE OSKARŻONEGO NA ŁAWIE OSKARŻONYCH, BYŁO NARUSZENIEM JEGO PRAW W ŚWIETLE SEKCJI - KANADYJSKIEJ Karty Praw Prawdopodobnie należy to uznać za uzasadnione ograniczenie swobody oskarżonego obywatela w wolnym i demokratycznym społeczeństwie.

Oskarżony koniecznie powinien pamiętać, że nie stawienie się w sądzie w określonym terminie jest naruszeniem prawa (według "Bail Reform Act"). Możliwe jest uzyskanie zwolnienia aresztowanego do czasu rozprawy sądowej, lecz nie stawienie się w terminie przysporzy mu kłopotów. W razie nie stawienia się w terminie, sąd wydaje nakaz aresztowania oskarżonego.

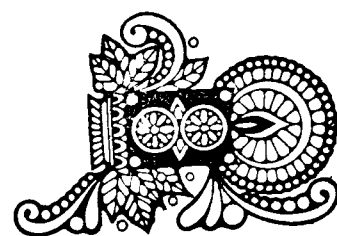
Oskarżony, który z jakiegokolwiek powodu nie stawiał się w terminie na rozprawę, powinien zjawić się w sądzie następnego dnia o 9 rano. Policja może go wtedy ponownie aresztować, załatwić związane z tym formalności i jeszcze tego samego dnia oskarżony będzie mógł stanąć przed sądem. Jeśli jego nieobecność w sądzie w poprzednim dniu była uzasadniona (np. pomyłka w dacie lub zapomnienie) i jeśli był to pierwszy przypadek nie stawienia się, normalnie sędzia ponownie zwalnia oskarżonego. Nie jest jednak wskazane oddawanie się w ręce policji w piątek po południu - może się zdarzyć, że oskarżony stanie przed sądem dopiero w poniedziałek i do tego czasu niepotrzebnie będzie musiał siedzieć w areszcie.

Jeśli się wie, że się jest poszukiwanym przez policję, która ma zamiar nas aresztować w związku z przestępstwem popełnionym w przeszłości, należy się zgłosić w sądzie między poniedziałkiem a piątkiem rano. Należy się przygotować na spędzenie kilku dni w areszcie zanim nadejdzie nakaz zwolnienia, trzeba więc przedtem poczynić odpowiednie kroki - zdeponować wartościowe przedmioty u rodziny lub w banku i ubrać się odpowiednio. Stawiając się w sądzie należy wyglądać "przyzwoicie", lecz udawanie się do aresztu w najlepszym garniturze oczywiście nie jest wskazane.

Jeśli w grę wchodzi poważniejsze przestępstwo, należy wziąć adwokata. Możliwe, że uda się mu z góry wynegocjować z policją szczegóły warunkowego zwolnienia po aresztowaniu i że sąd przychyli się do tych warunków.

CIĄG DALSZY
WECHU TYGODNIA
W NASTĘPNYM
NUMERZE

Mecenas January

poradnia „zaufanie”

Grupa polonijna: zamknięta czy otwarta ?

Pani Joanna M z Toronto pisze

„Przyjechaliśmy tu z dwójmą małych dzieci sponsorowani przez rodzinę już prawie rok temu. Wszyscy tutejsi Polacy nas bardzo życzliwie przyjęli i dużo nam pomogli. Może mój problem wyda się Wam niepoważny, ale niepokoi nas to, że cały czas nasze kontakty są w gronie Polaków. Prawie w ogóle nie znamy Kanadyjczyków. Odnoszę wrażenie, że nasza rodzina i znajomi niechętnie takie kontakty widzą. Tymczasem wciąż mamy bardzo ożywione stosunki z Polonią, w każdy weekend mamy jedną lub dwie wizyty. Nie wypada nam przecież odmówić”

Nasza odpowiedź

Konflikt, który Państwo przeżywają, konflikt pomiędzy poczuciem zobowiązania wobec tych, którzy pomogli, nakarmili, ułatwili - z jednej strony a dążeniem do niezależności i "samostanowienia" w kontaktach międzyludzkich bardzo często staje się udziałem nowoprzybyłych

Jakie są jego źródła?

Cały mechanizm opisanego zjawiska układa się w logiczną psychologię całości. Przyjeżdżają nowoprzybyli. Trochę przestraszeni, ale i podnieceni perspektywą NOWEGO ŻYCIA I NOWEGO ŚWIATA. Zagubieni. Nie znają lub słabo tylko znają język. Nie znają stosunków. Nie potrafią załatwić najprostszej sprawy w urzędzie. Nie umieją sobie znaleźć mieszkania, pracy, szkoły dziecku. Nie wiedzą jak wypełnić formularz. Bezradni. Zdani na łaskę i nieszczęście innych. Wzbudzą litość. Z radością witają każdy odruch pomocy. Odruch ten najczęściej przejawia Polonia, pamiętająca swoje ciężkie początki, swoją tułaczkę i poniewierkę. Polonia współczuje.

Trudno młodemu (a raczej "nowym", bo nie muszą oni wcale być młodzi) liczyć na pomoc Kanadyjczyków. Nie znają ich przecież, nie potrafią się z nimi porozumieć, a nawet jeśli potrafią, to nie zawsze są zrozumiani. Trudno oczekiwać, by ktoś, kto nigdy w życiu nie przeżył tułaczki, bolesnej adaptacji wśród obcych, potrafił tak od razu i bez wysiłku zrozumieć PRZYBYŚCZA, dla którego

wszystko jest NOWE i którego dotychczasowy świat leży często w gruzach. Na tych gruzach muszą zbudować sobie nowe życie. Czy sprostać temu zadaniu? Jak wielki, często zdawałoby się nadludzki wysiłek będą musieli w to włożyć?

Dlatego każde życzliwe wyciągnięcie ręki cieszy nowoprzybyłych. Polonia często pomaga im załatwić mieszkanie i meble do mieszkania, szkołę dziecku, kurs językowy i najważniejsze - pracę. Daje tysiąc pozytywnych rad. Dzięki Polonii można przetrwać pierwszy, najtrudniejszy okres adaptacji. Bezpiecznie, pod skrzydłem rodaków - ludzi mówiących tym samym przecież językiem. Świat anglojęzyczny jawi się z tej perspektywy jako groźny i niebezpieczny. Najężony rafami i przeszkodami. Łatwiej i wygodniej jest żyć wśród Polaków - to daje namiastkę kraju, namiastkę domu rodzinnego. To jakby być w przystani, gdy wokół szaleje obcojęzyczny i nieprzyjazny żywioł.

Niektórzy nowoprzybyli raz trafiwszy do środowiska polonijnego, nigdy już nie będą się próbowali wychylić za nie. Kontakty kanadyjskie ograniczą do miejsca pracy, urzędów i sklepów. W domu i wśród znajomych będą mówić tylko po polsku.

Niektórzy jednak, po przebyciu wstępnej "kwarantanny" i otrząśnięciu się z pierwszego szoku kulturowego i językowego, będą próbowali stawiać swoje pierwsze kroki w środowisku kanadyjskim. Środowisku całkowicie nieznanym i obcym. Jaka będzie reakcja miejscowej Polonii na to niesmiałe raczkowanie nowoprzybyłego na kanadyjskim gruncie? To zależy od tego, jakiego typu grupa polonijna przyjęła nowoprzybyłego w swoje szeregi. CZY JEST ONA OTWARTA CZY ZAMKNIĘTA?

ZAMKNIĘTA GRUPA POLONIJNA to taka, której wszystkie kontakty społeczne ograniczają się do stałe tego samego, doskonale się znającego grona Polaków. Każdy członek takiej grupy, który próbuje nawiązać nowe, pozagrupowe, "kanadyjskie" kontakty, narażony jest na odrzucenie przez grupę. Obowiązują bowiem norma nie wy-

chylac się poza grupę. Nie wychylac się poza normy i obyczaje grupy. Osoba, która je łamie lub narusza, zostaje ukarana. Ukarana brakiem akceptacji grupy, okazywaniem dezaprobaty, krytycznymi komentarzami, zniechęceniem. "z Kanadyjczykami nie warto się przyjaźnić, bo kontakty z nimi są powierzchowne, a oni i tak nic nie rozumieją. Nie warto nawet z nimi dyskutować".

Zależne od tego, jak silne jest dążenie nowoprzybyłego do poznania nowego środowiska społecznego i jak silna jest jego pozycja osobista (praca, mieszkanie, status emigrancki) - złamie się lub nie. Zrezygnuje lub przeciwnie - będzie chciał mieć własną opinię, niekoniecznie tożsamą z opinią "doświadczonych" i "starszych". Jeśli zdecyduje się na to drugie, można oczekiwać, że poniesie spore koszty emocjonalne tego kroku. Grupa może mu dać do zrozumienia, że jest niewdzięczny, najpierw korzystał z pomocy, bo tak mu było wygodnie, a teraz się odwraca. Może być podejrzewany o to, że się wywyższa, że chce czegoś więcej niż oferuje mu grupa polonijna.

Zamknięta grupa polonijna dysponuje całym arsenałem środków, nakłaniających do posłuszeństwa swojego niesfornego członka. "ledwie przyjechał, a już chciałby więcej osiągnąć niż my tutaj przez dwadzieścia lat". Pomaga mu tylko do tego momentu, do którego widzi, że "nowy" wypełnia jej normy, a jego zachowanie nie nosi znamion niebezpiecznego "wychylania się poza grupę".

Zamknięta grupa polonijna prowadzi zwykle bardzo intensywne życie towarzyskie. Ciągłe każdy każdego odwiedza. Wszyscy o wszystkim, wszystko wiedzą. Jak w małym polskim miasteczku. Nie ma mowy o zachowaniu własnej odrębności czy intymności. Czasami uruchamiany jest wszechpotężny mechanizm plotki. Wczoraj powiedziałeś Ygrekowi, że w weekend jesteś tak zmęczony, że nie masz na nic siły, a jutro dowiadujesz się, że Zet jest na ciebie obrażony, bo to on miał mieć party w najbliższy weekend i powiedziano mu, że wymyślasz różne usprawiedliwienia, żeby tylko do niego nie przyjść. Grupa zamknięta nie

rozumie, że "nowy" po prostu chciałby w weekend pobyć w domu i z dziećmi. Nie dlatego, że nie lubi Polaków, albo czuje się "lepszy od innych". Po prostu dlatego, że jest strasznie zmęczony, chce się wreszcie poczuć prywatną osobą, mieć swoje własne, intymne życie. Nie czuje się własnością grupy.

Im bardziej zależny jest od grupy nowoprzybyły, tym trudniej będzie mu wychylić się poza nią. Im słabiej zna język, im większe ma kłopoty adaptacyjne, im więcej potrzebuje od innych. Grupa da mu oparcie. Ale zażąda również zapłaty. Posłuszeństwa wobec jej własnych wartości i norm.

W tej sytuacji nowoprzybyły czuć się będzie dobrze tylko jako członek swojej "rodzimej" grupy polonijnej. Każde "wyjście na zewnątrz" będzie przeżywał jako stress. W środowisku kanadyjskim będzie czuł się wyizolowany i wyobcowany. Bez perspektyw na asymilację, poszerzenie kontaktów i poznanie języka. Z perspektywą na bycie obywatelom drugiej kategorii.

Nie wszystkie grupy polonijne mają jednak charakter zamknięty. Są też grupy otwarte. OTWARTA GRUPA POLONIJNA nie wymusza na swoim członku pozostawania w kontaktach tylko z nią. Aprobuję wszystkie kontakty towarzyskie swoich członków, jej charakter jest bardziej luzny, a sama przynależność nie obwarowana rygorystycznymi przepisami. Kontakty towarzyskie nie są zbyt częste i nie wynikają z tego, że "należy się ze sobą spotkać", ale z tego, że "chcemy i lubimy być czasem z sobą, żeby wymienić nasze doświadczenia i myśli". Prócz znajomych Polaków każdy z jej członków ma również swoich znajomych Kanadyjczyków. Grupa nie stwarza ostrego podziału Polacy - Kanadyjczycy. Urządza także wspólne spotkania towarzyskie. Nawet jeśli są one dla Polaków językowo męczące, korzysci przeważają nad stratami.

Otwarta grupa polonijna chętnie przyjmuje nowych członków, nie wymagając od nich posłuszeństwa. Nie jest antagonistycznie nastawiona do innych grup polonijnych. Docenia i toleruje innosc. Zezwala na równoczesne członkostwo w innych grupach, podczas gdy uczestnictwo w określonej grupie zamkniętej praktycznie ZAMYKAŁO drogę do innych, z którymi ta pierwotna była często skłócona. Grupa otwarta nie posiada systemu sankcji wobec swoich członków, opiera się na całkowitej dobrowolności i tolerancji. Ona także pomaga swoim członkom, szczególnie nowoprzybyłym, nie wymaga jednak za to wdzięczności, nie rodzi poczucia zobowiązania (jak ja się im odpląć?). Grupa otwartej zależy na osobistych dokonaniach i osiągnięciach swoich członków, aprobuję i szanuje innosc.

Zdaje sobie sprawę, że ów podział na grupy "zamknięte" i "otwarte" może robić wrażenie utopijnego. Ale to po prostu dwa skrajne krancie tego samego kontinuum "Przeciętna". Grupa polonijna zawiera zarówno cechy "otwarte" jak i "zamknięte". Problem tylko, w jakiej są one proporcji.

Jak rozwiązać konflikt, w którym Państwa rodzina się znalazła? Może teraz, gdy bardziej jasny jest jego mechanizm i konsekwencje, łatwiej będzie Państwu podjąć własne decyzje. Decyzje może niełatwe, ale chyba konieczne. Muszą się Państwo zastanowić nad wszystkimi "za" i "przeciw".

Muszą się też Państwo zastanowić nad tym, czy stac Państwa, czy mogą sobie Państwo pozwolić na takie kroki jak

- ograniczenie lub neutrumowanie kontaktów "sztucznych", "na siłę", wynikających tylko z poczucia obowiązku, konieczności manifestowania wdzięczności i - nacisku grupy, która jest wciąż silniejsza od Was samych,
- większe niż do tej pory zaznaczenie i deklarowanie swojej niezależności oraz prawa do wyboru własnych, nowych kontaktów,
- poszerzanie kręgu znajomych o kontakt towarzyski z Kanadyjczykami.

Oczywiście to wszystko NIE OZNACZA "ZERWANIA Z MACIERZĄ", ucieczki od polskości, itd (już spodziewam się takich zarzutów), izolacji. Wręcz przeciwnie, to może nawet oznaczać zacieśnienie kontaktów, ale NA INNYCH niż dotychczas zasadach. NA ZASADACH WOLNEGO WYBORU I OTWARTOŚCI. Bez uważania siebie za kogoś lepszego, stworzonego do "wyższych celów". Na zasadach szacunku dla indywidualności każdego z osobna. NA ZASADACH AUTENTYCZNOŚCI kontaktów - bez przymusu i udawania.

Dr Z B

Poszukuje pracy

Pani - podejmie jakąkolwiek pracę chałupniczą
Toronto,
Nr telefonu 694-8616

□□□□□□□□□□□□□□□□

Inżynier geodeta, 5 lat praktyki, płynny angielski. Landed Immigrant, poszukuje pracy lub oferty na przyszłość (także jako technik lub stazysta) Toronto, tel 787-8496

STARA JAK ŚWIAT

Historia medycyny jest tak stara jak ludzkość. Bogaty jest zestaw metod i środków - od obrzędów religijnych poprzez zabiegi znachorskie, czary, aż do leków zołowych. Sztuka uzdrawiania bardzo wcześnie stała się

obiektem zainteresowania artystów. Na malowidłach ściennych, na wazach, drzeworytach temat zdrowia od niepamiętnych czasów przedstawiany był przy pomocy różnych środków wyrazu. Amerykańscy lekarze

zgromadzili dokumentację do "Historii medycyny w zwierciadle sztuki". Zamieszczamy ilustracje (za czasopiśmie "Vital"), które ową historię - to dowcipnie, to zupełnie serio - nam przedstawiają.

Dziewczyna w kąpiel - już w starożytnej Grecji higiena traktowana jako największa sojuszniczka zdrowia i urody, jako warunek długowieczności

Damy ze starożytności, posługując się tą lalką, demonstrowały lekarzowi miejsce, gdzie

usadowiły się bóle. Ten sposób stawiania diagnozy pozwalał im uniknąć rozbierania się wobec obcego mężczyzny

To luksusowe naczynie służyło Greczynkom do przechowywania wonnych olejków, co nie przeszkodziło artyście umieszczyć na nim wizerunku lekarza, upuszczającego pacjentowi krew z żyły

Rozwój płodu w łonie kobiety przedstawia japoński drzeworyt

Lekarze w XVIII w w Anglii przedstawiani byli na ogół w bardzo niekorzystnym świetle. Rysunek nosi podpis "Dr Podwójnadawka ubija dwa ptaki za jednym zamachem"

W XVIII w dentyści przemierzali całą Europę. Metody ich pracy przedstawia francuska karykatura

Posługując się grafiką, reklamowano przed stu laty pastylki zwalczające kaszel, wódkę proponowaną jako "lek" przeciwko cholercie, reklama podpowiadała również, jak się wzmocnić fizycznie i psychicznie

WESOŁYCH ŚWIĄT BOŻEGO NARODZENIA
I SZCZĘSLIWEGO NOWEGO ROKU
ZYCZY

FRANK'S DELICATESSEN

Właśc. A. W. MAKAREWICZ
POLSKA PIEKARNIA

Codziennie posiadamy świeże pieczywo, makowniki — serniki — jabłeczniki itd. Nasza specjalność Wedding i Birthday Cakes i słynne pączki. Nasza firma dostarcza własne wyroby do sklepów po cenie hurtowej oraz na wesela, zabawy i przyjęcia

490 Queen St. W. — Tel. 868-9468

*****
WIĄZANKĘ SERDECZNYCH ZYCZEŃ W RADOSNYM

DNIU BOŻEGO NARODZENIA I NOWEGO ROKU
wklada

KOMIS

Polecamy odwiedzić nasz „KOMIS“ wielobranżowy. Przyjmujemy rzeczy do sprzedaży i sprzedajemy po cenach przystępnych dla każdego. ● Potrzebujesz pieniędzy na nowe ubranie lub zmienić wygląd Twojego mieszkania? „KOMIS“ idzie Ci z pomocą. Na pewno posiadasz nowe lub mało używane rzeczy, z którymi nie wiesz co zrobić. Przynies do „KOMISU“ Masz odzież damską, męską, dziecięcą, suknie ślubne i balowe, obuwie, futra, wyroby jubilerskie, kryształy, porcelanowe dywany, firany, wartościowe obrazy, ręczne wyroby — my Ci sprzedamy. WSTĄP DO „KOMISU“: A PRZEKONASZ SIĘ

305 Roncesvalles Ave. Tel. 531-8872

Grudzień 1982 r

W imieniu społeczeństwa oraz rządu prowincjonalnego Ontario chciałbym z wielką przyjemnością przekazać czytelnikom Panów pisma najlepsze życzenia z okazji nadchodzących Świąt Bożego Narodzenia

Jest to bowiem czas wspólnych spotkań z rodziną i przyjaciółmi, okres odpoczynku, czynienia obietnic i aktów dobrej woli, a także zachęty do stosowania podstawowych zasad miłości i równości, jakie są naszym wspólnym dziedzictwem

Rozmyślając nad istotą tych spraw i dzieląc wzajemne radości i błogosławieństwa wypływające z niesienia serdecznej pomocy innym, zastanówmy się także nad tym, iż wspaniałomyślność oraz uczucia okazywane w tym okresie przetrwają i przeniesione będą na cały nasz nękany niepokojami świat zapewniając pokój na ziemi we wzajemnie wiążącym braterstwie ludzi

Chciałbym wyrazić swą wdzięczność za Wasz wieloletni wkład w umacnianie Kanady i wzbogacanie naszego unikalnie zróżnicowanego dziedzictwa oraz przekazać zarówno Wam jak też Waszym najbliższym najlepsze życzenia szczęśliwych Świąt Bożego Narodzenia i pomyślnego Nowego Roku

William G Davis

ECHO TYGODNIA SKŁADA SERDECZNE ŻYCZENIA ŚWIĄTECZNE I NOWOROCZNE SKLEPOM W TORONTO, KTÓRE SPRZEDAJĄ NASZĄ GAZETĘ

PHARMACY SHOPPE
177 Roncesvalles Ave

JOE'S VARIETY & GIFT
CENTRE
273 Roncesvalles Ave

ECHO VARIETY
287 Roncesvalles Ave

HIGH PARK MEAT PROD
299 Roncesvalles Ave

KOMIS
305 Roncesvalles Ave

BRUNO CIGAR STORE
351 Roncesvalles Ave

OPEN WINDOW BAKERY
385 Roncesvalles Ave

ANITAS DELICAT
2230 Bloor St W

TASTY WORLD
2232 Bloor St W

WEST ARKA
2282 Bloor St W

CHEESE BOUTIQUE
2286 Bloor St W

ANNA DELICATESSEN
2394 Bloor St W

TOM'S VARIETY
220 Sorauluren Ave

SYNDI'S GROCERY
225 Macdonell Ave

SUPERIOR
100 Sorauluren Ave

DAILY MEAT PROD
1526 Queen St W

SOJA DELICATESSEN
1548 Queen St W

QUEEN DELICATESSEN

SUNNYSIDE STORE
1710 Queen St W

D & Y STORE
65 Roncesvalles Ave

COPERNICUS DELICATESSE
79 Roncesvalles Ave

KARL'S BUTCHER
105 Roncesvalles Ave

KEVIS VARIETY
111 Roncesvalles Ave

ROTHBART'S PHARMACY
115 Roncesvalles Ave

K GIFT SHOP
131 Roncesvalles Ave

SOLARSKI PHARMACY
149 Roncesvalles Ave

JOE GIFT'S - J Czechowski
167 Roncesvalles

RONCESVALLES BAKERY
173 Roncesvalles Ave

PROMPOL
2120 Bloor W

MIKE VARIETY
522 Annette St

VARIETY STORE
242 Annette St

HIGH PARK BAKERY
3023 Dundas St West

UKR BOOK SERV ARKA
575 Queen St W

Mr CZECHOSKI
678 Queen St W

CLAREMONT CONEFACT RY
722 Queen St W

SEMEHEN
1572 Bloor St W

SAVE O WAY
2913 Dundas St W

Zdrowych, miłych Świąt Bożego Narodzenia
i wszelkiej pomyślności w Nowym Roku
zyczy

BEVEL STAMPING CO. LTD.

Mr. R. PIĄTKOWSKI
President

11 OAKDALE ROAD — DOWNSVIEW, ONT — TEL 742-9485

Manufacturing from steel and other metals a variety of forms for cars and many other items, also residential prepainted siding from aluminum and Steel

Tajemnicza sprawa

Pewnego dnia, w 1956 roku, szeryfowi Los Angeles w Stanach Zjednoczonych złożono niecodzienną wizytę. Chodziło o przechowanie w absolutnie bezpiecznym miejscu niewielkiego drewnianego pudełka, do czasu, kiedy zostaną ogłoszone wyniki wyborów prezydenckich w USA. Szeryf był dostatecznie zaintrygowany lub miał wystarczające poczucie humoru, by uczynić zadość dziwnej prośbie. Pudełko zostało umieszczone w stalowym sejfie którego przez 24 godziny na dobę pilnował strażnik.

Co było w pudełku powierzonym opiece szeryfa? Tylko trzy przedmioty. Jednym z nich był zapieczętowany mosiężny cylinder, drugim kartka papieru zapisana krótkim tekstem. Trzecia rzecz umieszczona w cylindrze była niezwykle ciekawym, prozaicznym czekiem opiewającym na sumę pięciu tysięcy dolarów.

Przed wizytą u szeryfa inna oficjalna osoba, znana w Los Angeles, zapoznała się z zawartością pudełka. Gordon Nesvig, urzędnik opieki społecznej miasta Los Angeles, osobiście umieszczył zapisaną kartkę i czek w mosiężnym cylindrze, następnie cylinder opieczetował, włożył do pudełka i zaniósł do kasy pancernej szeryfa. Miało to miejsce na cztery tygodnie przed wyborami prezydenta Stanów Zjednoczonych.

Liczby zapisane na kartce przewidywały wyniki wyborów. Zwycięzcą miał general Dwight D Eisenhower, otrzymując następującą ilość głosów

W Los Angeles - 1218462

W Kalifornii - 2875637

W całych Stanach Zjednoczonych - 33974241

Wyniki te zapisał Jack Swimmer, mieszkaniec Kalifornii i producent farb

Załączony czek na pięć tysięcy dolarów miał zostać przekazany na cele opieki społecznej, w razie gdyby Jack Swimmer się pomylił.

Po wyborach do biura szeryfa zaproszono dziennikarzy i w ich obecności otwarto pudełko wyjęte z kasy pancernej, wyjęto z niego mosiężny pojemnik i kartkę z odpowiednią

Obecni w biurze oniemieli. Nikt chyba nie oczekiwał tego, co się stało. Jack Swimmer przepowiedział wyniki wyborów z absolutną dokładnością. Nie tylko wybór Eisenhowera, ale i liczbę głosów. Liczba głosów oddanych na Eisenhowera w Los Angeles, Kalifornii i w całych USA zgadzała się co do jednej cyfry z tym, co przepowiedział Jack Swimmer.

Swimmer był tak zadowolony, że zostawił czek na pięć tysięcy dolarów w ręce Jacka Nesviga.

Nie wyjawiał jednak nikomu w jaki sposób udało mu się przepowiedzieć wyniki wyborów. Przypadek? By może, choć prawdopodobieństwo przypadkowego przewidzenia wyborów z tak wielką dokładnością było tak znikomą graniczyło z niemożliwością. Sprawę komplikuje też fakt, ten sam Jack Swimmer przewidywał też wyniki wyborów prezydenckich w 1952 roku, a tal wyniki światowych mistrzów w "baseballu".

UCZUCIE CZY ROZSADEK JEST MOTOREM TWOJEGO DZIAŁANIA?

Jeden podejmuje decyzje kierując się wyłącznie rozsądkiem, inny działa zawsze pod wpływem uczucia, ktoś trzeci dopuszcza do głosu obydwu „doradców”.
Jeśli trudno ci jest rozstrzygnąć, czym ty kierujesz się w działaniu, w ocenach, w kontaktach z ludźmi – masz okazję poddać się małemu egzaminowi. Z każdej tabelki wybierz po jednym zdaniu, które – według Ciebie – najbardziej pasuje do sfotografowanych par.
Twój wybór nieomylnie zdradzi, w jakim stopniu kierujesz się uczuciem, a w jakim – zimnym wyrachowaniem. Przedtem jednak musisz uważnie przeczytać obydwie rubryki, zakreślić wybrane punkty – postępując się tabelką – podliczyć je.

Jak podpisałybyś zamieszczane zdjęcia?

Jakie uczucia łączą tę parę?

Nic nie jest w stanie zakłócić ich pełnego zrozumienia.

Są nawzajem głęboko przekonani o tym że wiedzą, co druga strona myśli i czuje

Przez całe życie chcieliby być tak blisko siebie jak w tej chwili

I on i ona daliby wiele, aby znać myśli partnera.

To co mają sobie nawzajem do zarzucenia – nie jest tak ważne jak uczucie wzajemnego przywiązania.

Zdają sobie doskonale sprawę że mimo wszystko – stają się dla siebie coraz bardziej obcy

Jak ułożą się ich wzajemne stosunki?

Ich uczucia będą się z miesiąca na miesiąc umacniać

W miarę upływu czasu będą się od siebie oddalać

Wzajemna wyrozumiałość będzie się pogłębiać

Będą się za wszelką cenę starali unikać zrudzenia.

Wyznaczając sobie coraz to nowe wspólne cele – scementują ten związek.

Kłopoty dnia codziennego i banalne powszednie trudności stłumiły ich entuzjazm i miłość

Jeśli uzyskałaś 18 – 32 punkty

Im spontaniczniej pódajesz się uczuciom – tym bardziej alarmująco miga ostrzegające światełko rozumu. Chcąc uniknąć krytyki – przywołujesz wszelkie możliwe zastrzeżenia na temat sądu uczuciowego po prostu dla zabezpieczenia się. W rezultacie nie możesz się zdecydować której stronie powinnaś dać pierwszeństwo i dopiero wówczas gdy masz wystarczająco dużo czasu na gruntowne przemyślenia – zdolna jesteś do wyważonej oceny i sprawiedliwych opinii

Jeśli uzyskałaś 33 – 49 punktów

Wygłaszasz opinie i postulujesz kierując się głównie uczuciem ale tylko wówczas gdy w grę wchodzi twoje prywatne sprawy. Jeśli czujesz się obciążona odpowiedzialnością za innych lub gdy wiesz, iż twoje zdanie czy ocena mogą mieć dalsze oficjalne skutki – starasz się gromadzić rzeczowe argumenty. Ryzykiem – które mogłoby się wiązać ze zbyt uczuciową oceną chcesz obciążać wyłącznie siebie

50 – 68 punktów

Uczucie i rozsadek to – twoim zdaniem – sprawy nierozdzielne obydwu te czynniki są bowiem w życiu człowieka jednakowo ważne. Dlatego we wszystkim co robisz starasz się kierować i jednym i drugim. Nawet wtedy gdy serce podpowiada bardziej ważne argumenty – próbujesz pogodzić je z tym co mówi rozum. Bez zaangażowania uczucia nie podejmujesz rzeczowych decyzji i – odwrotnie. Dzięki takiej postawie działasz uspokajająco na osoby nieco mniej zrównoważone

69 – 85 punktów

Masz tak dużo wyczucia, że ogólnie biorąc

– jesteś w stanie już w pierwszej chwili uchwycić konfliktowy punkt każdej sprawy. Dzięki temu umiesz znakomicie obcować z otoczeniem. Zdolność dopasowywania się i umiejętność wczuwania w reakcje innych sprawiają, że nawet nie jest konieczne korzystanie z pomocy rozsądku. Głębsze analizy i rozważania podejmujesz często tylko dlatego aby potwierdzić swoje sądy uczuciowe. Odnoszone sukcesy przyznają – mimo wszystko – rację postępowania w którym pierwsze miejsce przysługuje uczuciu.

86 – 100 punktów

Bardzo uważasz na to by nadmierna rzeczowość nie przysłoniła tego co kryje się niejako w „drugim dnie”. Zanim dasz wiarę „szkiełku i oku” czyli temu co ci dyktuje uczucie – próbujesz dociec, jakie psychiczne konsekwencje może mieć dana sprawa. Wiesz o tym że działasz wbrew rozsądkowi ale robisz to świadomie bo wydaje ci się że jednak mimo wszystko uczuciu należy dać pierwszeństwo

WESOŁYCH ŚWIĄT BOŻEGO NARODZENIA
I SZCZĘŚLIWEGO NOWEGO ROKU

zyczy

Echo Variety Gift & Delicatessen

Europejskie potrawy, kanapki na wynos, wędliny, sery itd

Otwarty 7 dni w tygodniu — przeważnie do 12 w nocy

287 Roncesvalles Ave. — Tel. 531-3273

MOC SERDECZNYCH ŻYCZEŃ ŚWIĄTECZNYCH

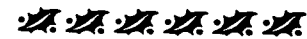
I NOWOROCZNYCH SWOIM KLIENTOM

I CAŁEJ POLONII SKŁADA

Cheese Boutique Delicatessen

Spróbujcie nasze różne sery, kanapki, wędliny

2286 Bloor St. W — Toronto, Ont.
Tel 762-6292

Z OKAZJI ŚWIĄT BOŻEGO NARODZENIA
I NOWEGO ROKU PRZESYŁAMY NASZYM
KLIENTOM I CAŁEJ POLONII SERDECZNE
ŻYCZENIA

KARL'S BUTCHER & GROCERY

Właściciel KAROL JARZĄBEK

Posiadamy na składzie zawsze świeże mięsa, wędliny własnego wyrobu smaczne i świeże, oraz importowane z Polski i Europy artykuły spożywcze

105 Roncesvalle Ave., Toronto Tel. 531- 1622

SERDECZNE ŻYCZENIA ŚWIĄTECZNE
I NOWOROCZNE

składa

WILLIAMS SHOE STORE

B CZARNOTA z Rodziną

Wytworne obuwie sportowe, wieczorowe, dla pań, panów i dzieci. Wielki wybór w najlepszym gatunku.

750 Queen St. West — Tel. 363-4898

WESOŁYCH ŚWIĄT BOŻEGO NARODZENIA
I SZCZĘŚLIWEGO NOWEGO ROKU,

swojej Klienteli i całej Polonii zyczy

M. GRANOWSKA Specialties

Własnego wypieku torty, pierniki, makowce, serniki, pączki. Przyjmuje zamówienia na torty weselne, urodzinowe. Doskonale lody własnej produkcji.

175 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont.
Tel 533-7755

	a	b	c	d	e	f	A	B	C	D	E	F
1	12	10	6	1	4	8	9	1	8	7	6	4
2	10	8	11	3	7	1	6	5	7	2	4	3
3	5	7	1	9	6	4	7	8	6	5	9	2
4	3	9	2	6	10	7	10	6	9	12	11	5
5	8	6	9	7	3	2	12	11	5	4	77	1

***
WESOŁYCH ŚWIĄT BOŻEGO NARODZENIA
I SZCZĘŚLIWEGO NOWEGO ROKU,

składa swej Klienteli i całej Polonii

J. PAWITCH

809 Queen St. W., Toronto - Tel. 364-0658

LAWRENCE MEATS

2902 Bloor St. W., Toronto — Tel. 239-7726

Sklepy spożywcze i masarskie

polecają największy wybór kiełbas i wędlin
wszelkiego rodzaju oraz szynki niezbędnych
na Święta

***

Wesołych Świąt Bożego Narodzenia i Szczęśliwego
Nowego Roku śle swej Klienteli i całej Polonii

**COPERNICUS
DELICATESSEN**

Właściciele T i S PAKULSCY

Posiadamy świeże mięsa, wykrojone na życzenie
kiełbasy, szynki, boczki, balerony, na sposób polski
wędliny różnego gatunku oraz śledzie, flaki i wiele
importowanych delikatesów

79 Roncesvalles Ave. — Toronto, Ont.

***

SERDECZNE ŻYCZENIA ŚWIĄTECZNE
I NOWOROCZNE

przesła swoim Klientom i całej Polonii

M-C DAIRY Co. Ltd. PRODUCTS

Dostarczamy wszystkie znane produkty mleczne
do każdego sklepu w Toronto Wyrabiamy kwaśną
śmietanę Yogourt, sery oraz bryndzę
Zadajcie naszych wyrobów w swoich sklepach

212 Mavety St. — Tel. 766-6711

***

SERDECZNE ŻYCZENIA WESOŁYCH ŚWIĄT
BOŻEGO NARODZENIA I POMYŚLNEGO NOWEGO
ROKU SWOIM KLIENTOM I CAŁEJ POLONII

składa

**JOE'S VARIETY
GIFT STORE**

Właściciel LEON KAPCZYK

Posiadamy wszystkie czasopisma z Kanady i Polski,
duży wybór prezentów oraz artykuły spożywcze

273-75 Roncesvalles Ave. — Toronto
Tel. 537-3280

***

SERDECZNE ŻYCZENIA WESOŁYCH ŚWIĄT
BOŻEGO NARODZENIA I POMYŚLNEGO NOWEGO
ROKU WSZYSTKIM SWOIM KLIENTOM I CAŁEJ
POLONII SKŁADA

JANINA'S SHOPPE

Właścicielka B PALUCH

Płaszcze, sukienki, bielizna damska
znanych firm kanadyjskich i importowane

133 Roncesvalles Ave. Tel. 533-3817

***

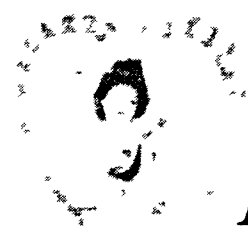
Serdeczne życzenia świąteczne
oraz noworoczne
składa swoim Klientom
oraz całej Polonii

**BIURO POMOCY
NOWO PRZYBYŁYM**

192 Garden Ave.
Tel. 532-1126

WYZNANIA

MIŁOSNE

Michał Wołodyjowski do Krzysiu

- Moja Krzysiu kochana!
kasztelanów i senatorów tyś
godna, ale jeśli nie pogardzisz
żołnierzem, który choć i w prostym
stanie służył ojczyźnie nie
bez jakowejś sławy, tedy ja ci
do nóg padam, nogi twoje
całuję i pytam chcesz mnie?
Mozesz-li bez abominacji o
mnie myśleć?

ON I ONA. Jakich
słów miłości, jakich
zaklęć używali
bohaterowie literatury
aby zdobyć wzajemność?
W świątecznym
nastroju - sięgnijmy
do ksiązek.

Emma do Rudolfa

- ja tak cię kocham, tak
kocham, że nie mogę się obejść
bez ciebie, wiesz? Niekiedy
porywa mnie chęć urzucenia cię
zaraz, natychmiast, szarpie mną
gniew i cały huragan miłości,
myślę "Gdzie on teraz? Moze
rozmawia z innymi kobietami?
Uśmiechają się, podchodzi do
nich" O, nie, wszak prawda,
nie podoba ci się zadna? Wiem,
że są piękniejsze ode mnie, ale
ja, ja jedna potrafię tak kochać
Jestem twoja służka, twoja
nałożnica! Tyś mój król,
bóstwo moje! Jesteś dobry,
piękny, mądry, silny!

Andrzej Bołkonski do Nataszy

- Pokochałem panią od
pierwszej chwili, kiedym ją
urzał Czy mogę mieć nadzieję?

Mikołaj Rostow do Soni

- Soniu! Świat mi niepo-
trzebny! Tyś jedna dla mnie
wszystkim

Baśka do pana Michała

- Głupia Krzysia! jabym wo-
lała jednego pana Michała niż
dziesięciu Ketlingów! Ja pana
Michała kocham, z całej siły
lepiej niż ciotkę, lepiej niż
wujaszka lepiej niż Krzysię!

Andrzej Kmicic do Oleńki

- A mój ty krocicu, mój
tysiącu, moje ty kochanie naj-
milsze!

Rudolf Boulanger do Emmy
Bovary

- Królujesz w mej duszy
jak madonna na piedestale,
masz miejsce wysokie, trwałe,
niepokalane Ale jesteś mi niez-
będna do zycia! Potrzebuję
twoich oczu, twego głosu, twoich
myśli Bądź mi przyjaciółką,
siostrą, aniołem

Cezary Baryka do Laury

- Myślałem o tobie dniami i
nocami Wszędzie, zawsze! w
prosektoryum, w ciągu pracy,
przy pisanu cyfr u pewnego
urzędnika, na ulicy, w domu,
przy muzyce, w knajpie, w
teatrze, przy stole, w
rozmowach, w dysputach, w
awanturach, wszędzie, gdzie
tylko byłem Stałaś przy mnie
Czułem cię tuz-tuz za ramio-
nami, czułem twój zapach,
czułem cię w sobie, w mej krwi,
w moich piersiach, w żyłach

Irenka Orwid do Marka
Czertwana

- Nie zmienimy przeznaczenia
swego Wejdawucie! Pan wie
dobrze, bo szczerze okazywa-
łam, że pana kocham, a mnie
nie trzeba było pana słów, żeby
wiedzieć że panu miła Po co
się męczyć, gdy możemy być
szczęśliwi

Antek Boryna do Jagusi

- We świecie jedyna

Jagusia do Antka

- Dyc bym za tobą poszła w
cały świat na śmierć!

Łukasz Niepołomski do Ewy
Pobratynskiej

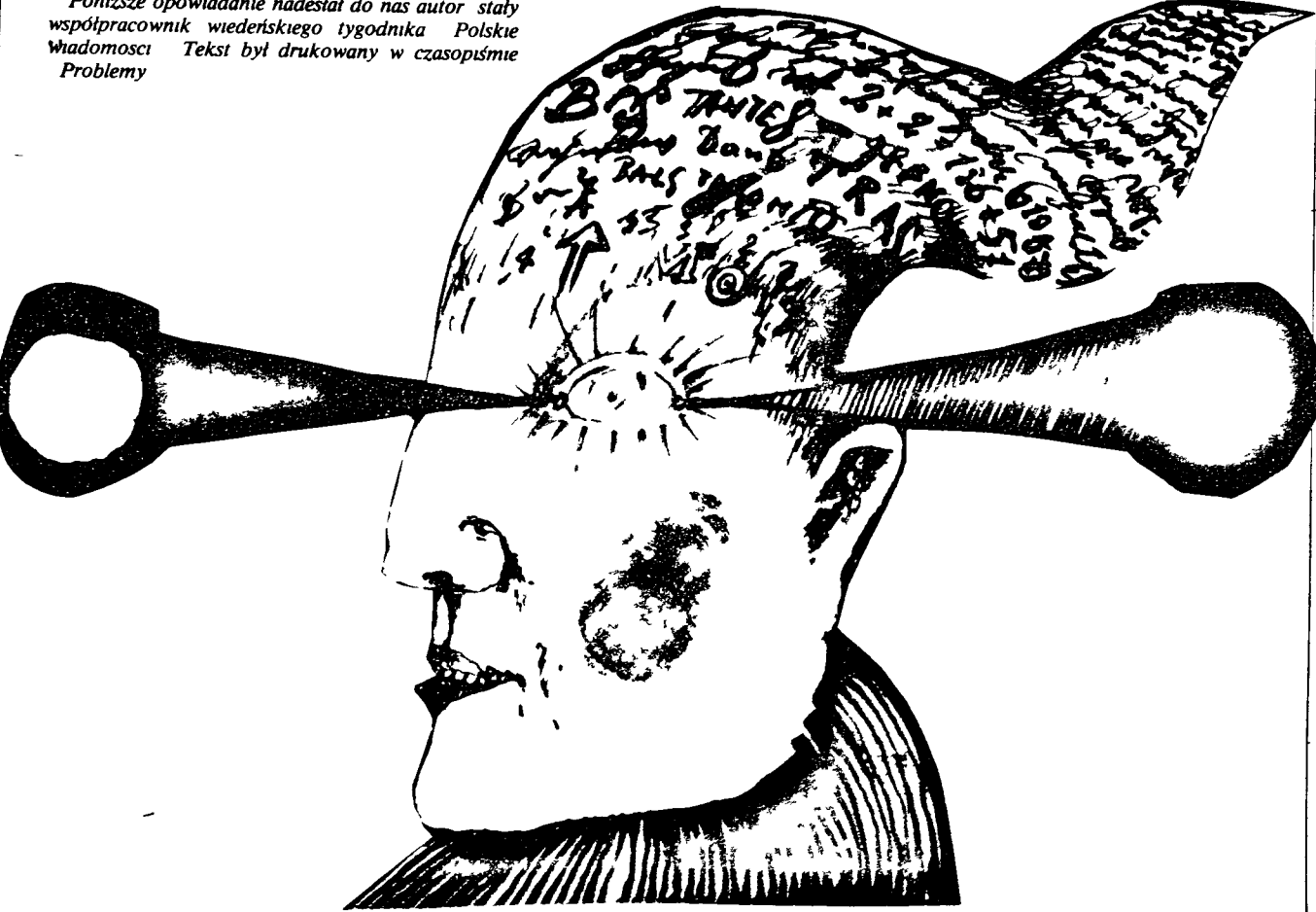
- Ty jesteś szczęście
- Ty jesteś boska radość

OPOWIADANIE SCIENCE FICTION

ciąg dalszy

Poniższe opowiadanie nadesłał do nas autor stały współpracownik wiedeńskiego tygodnika *Polskie Wiadomości*. Tekst był drukowany w czasopiśmie *Problemy*

Pierwszy Zawsze jest jak s pierwszy Pierwszy Człowiek pierwszy Cyborg pierwszy lot
Ja jestem Pierwszym i Ostatnim Człowiekiem maszyną i maszyną czło wiekiem Nie jestem Cyborgiem bo nie pozostało we mnie nic z elementów ciała Nie jestem maszyną bo moja puszka mózgowa to pojemnik krzemo wy gdzie wpisałem mój zapis mózgu Są tam rzeczy zbędne takie jak smak pierwszej miłości i strach przed utratą zdrowia Przecież nie mogę się zaziębić czy też złamać ręki która jest prak tycznie nielamiwa Mimo to unikam przeciagów i schodząc po schodach zawsze trzymam się poręczy Są też tam (w tej puszcze) rzeczy nowe niezbędne jeśli mam robić to do czego sam sie bie stworzyłem
Cała sprawa była i jest ściśle tajna Poza trzema osobami nikt nie wie ze stnieję w nowej postaci Nadal m am się w windzie z kolegami z Labo ratorium Mówimy sobie czesc jak eci no i plotkujemy o dzieciach zo rach Moj syn nadal uważa ze jestem za wolny by scigac się na rowerach i moja córka uwielbia kiedv odwalam ją szkolne zadania Dla tej skrytej stotki o skłonnościach do tez i poezji i zdolnościach malarskich daleko prze

MAREK R FALZMANN

kraczących wiek szkoln i matematyk jest istną zmurą Robię więc co mogę Moja zona uważa ze zrobiłem se ostatnio zbyt czuły i namiętny Chyba podejrzewa mnie o drugą mlodosć czterdziestolatka Mam piękną i odda ną mi bez reszty zonę Czy mogę jej wyznac ze moje ciało to tylko im tacja?
Jestem naukowcem Moją pracą jest poznawanie i odkrywanie praw rządzą cych tym światem Kiedy udowodniono teoretycznie a następnie doświadczal nie ze istnieje Ciąg Dalszy powstał (nierozwiązalny) problem poznania tamtego swiata Moj kolega Hobbart junior zginął próbując przejśc barierę swiatła Moj drugi kolega Jurij Maka row brat Andrieja tego który ułożył rownanie Ciągu Dalszego zapropono wał wysłanie sondy bezzalagowej Spe cjalnej sondy bowiem wszystkie po przednie nie wrocly Doswiadczenie powiodlo się znakomicie Ołowianą

kapsule zanurzono w ciekłym helu po czym poprzez proces indukcji wytworzo no silne pole elektromagnetyczne wiru jące w ołowianym płaszczu sondy Tak uzbrojony pocisk wprowadzono do Con tinuum nadając mu ruch wirujący po spirali Sonda trzykrotnie wynurzała się i ginęła w Ciągu Dalszym Wreszcie przechwycono ją i zbadano wskazania aparatury Wyniki były zaskakujące Na tyle zaskakujące ze zdecydowano się wyslac człowieka a raczej supercybar ga czyli mnie Sam o tym zdecydowa lem To był mój plan Dzisiaj jest ten dzien Siedzę przy oknie i patzę na kwiaty Moje receptory oczy widzą ston ce a moje receptory uszy słysza del katny brzęk owadów buszujących wśro d trawy To nie jest cała prawda Umiem widziec w podczerwieni rownie dobrze jak w pasmie rentgenowskim i słyszę jak płaczą krystaliczne płyty rozgrza ne chodnika i cicho stęka puchnący od upalu asfalt
Jest to teraz ograniczone szybkością swiatła Zastanawiam się jednak czy tam nie będę ślepy i głuchy? Bo prze cież to jest nieskonczony Ciąg Dalszy I czy nasza ewolucja też jest nieskon czona i ma swój Dalszy Ciąg? Siedzę czekam A wokół mnie rozciąga się nieskonczony ocean czasu

**NAJLEPSZE ŻYCZENIA ŚWIĄTECZNE
ORAZ
ŻYCZENIA DOSIEGO ROKU
ŚLE POLONII KIEROWNICTWO
I ZESPÓŁ PRZEDSTAWICIELI
HIGH PARK REAL ESTATE
217 Roncesvalles Ave TEL 532-4441**

**BATORY
Bakeshop & Delikatessen**
właśc. K Kędzierski
b.mistrz cukiernik z MS Batory

składa
Klientom i całej Polonii
**ŻYCZENIA WESOŁYCH ŚWIĄT
I LEPSZEGO NOWEGO ROKU**
-191- Roncesvalles Ave Toronto
TEL 533-7802

*****

High Park Restaurant
Dining Lounge
właściciel Jimara Makris
zyczy
wszystkam bywalcom i przyjaciolom

**WESOŁYCH ŚWIĄT I SZCZĘŚLIWEGO
NOWEGO ROKU**

Tel 533-3321 233 Roncesvalles

*****

MY THREE SONS RESTAURANT
-153- Roncesvalles Ave
Tel 536-6119
DANIĘLA I SŁAWOMIR LATOCH
ZYCZĄ WSZYSTKIM Klientom
i całej Polonii
**WESOŁYCH ŚWIĄT
I NAJLEPSZEGO NOWEGO ROKU**

*****

ASTRA MEAT MARKET
Właściciel E. Rembacz

2238 Bloor St West - Toronto
TEL 763-1093

sle wszystkim Klientom
i całej Polonii **NAJLEPSZE ŻYCZENIA
BOŻENARODZENIOWE I NOWOROCZNE**

*****

**WESOŁYCH SWIĄT BOŻEGO NARODZENIA
I SZCZĘŚLIWEGO NOWEGO ROKU**
zyczy

Sherway Motors

SALES & SERVICE

Właściciele: W.J.SUM i B.KUSIEWICZ

Szeroki wybór samochodów
SPECIAL TRUCK-CABS LONG BOX SHORT BOX
Wszystko po niskich cenach
Posiadamy rozmaite odnowione używane samochody
Przyjdźcie i odwiedźcie naszą wystawę
Przez 27 lat - gwarantowana obsługa i zadowoleni klienci

1019 LAKESHORE RD EAST - MISSISSAUGA, ONT
4 bloki na zachód od Dixie Rd TEL 274-4332

*****

**PRZYJEMNYCH SWIĄT BOŻEGO NARODZENIA
I POMYSŁNOŚCI W NOWYM ROKU**
zyczą

**Future Fuel Oil Ltd.
Gulf Service Station**

Czyszczenie pieców i obsługa darmo • Obsługa
szybka, solidna, całą dobę • Garez nasz naprawia
szybko — dobrze

- Gwarancja na wszystkie samochody
- Europejscy mechanicy
- Każda robota gwarantowana.

1001 The Queensway, Garaz 252-4117
W sprawie oliwy 536-3551
737 DOVER COURT ROAD Toronto

Przybysze z kosmosu?

Carl Sagan

Gdybysmy byli przedstawicielami rozwiniętej cywilizacji pozaziemskiej, najtanszym sposobem nawiązania kontaktu z Ziemią byłoby wykorzystanie fal radiowych. Jeden bit informacji radiowej przesyłanej w przestrzeni kosmicznej na Ziemię kosztowałby mniej niż jednego pensa (kilka lat temu - Red). Wydaje się więc, że rozsądnie byłoby rozpocząć poszukiwania inteligencji pozaziemskiej drogą radiową. Lecz czy nie powinniśmy najpierw zbadać innych, bliższych nam możliwości? Czy nie wyszlibysmy na głupców, gdybysmy włożyli dużo wysiłku w nasłuchiwanie informacji radiowych czy poszukiwanie życia na Marsie, podczas gdy przez cały czas, tu na Ziemi, istniałyby dowody życia pozaziemskiego?

Istnieją dwie hipotezy, które zyskały sobie zwolenników. Pierwsza twierdzi, że na Ziemi przybyszą dzisiaj statki kosmiczne z innych światów - jest to hipoteza pozaziemskiego talerza latającego lub niezidentyfikowanego obiektu latającego (NOL). Druga także twierdzi, że na Ziemi wyładowały obce statki kosmiczne, ale w bardzo dalekiej przeszłości. Hipoteza pozaziemskiego pochodzenia NOL jest problemem złożonym, silnie uzależnionym od wiarygodności świadków. Wyczerpująca dyskusja na ten temat w której wszystkie aspekty tego problemu zostały omówione, została niedawno opublikowana w NOL 'Debate Naukowa' (Carl Sagan i Thornton Page wyd. Ithaca, N.Y. Cornell University Press 1972). Moim zdaniem, nie ma takich przypadków, które byłyby jednocześnie bardzo wiarygodne (niezależne doniesienia od bardzo wielu świadków) i bardzo egzotyczne (niemożliwe do wytłumaczenia kategoriami normalnych zjawisk). Nie ma np. wiarygodnie udokumentowanych przypadków lądowania i startowania dziwnych maszyn. Jest jeszcze inne podejście do hipotezy pozaziemskiego pochodzenia NOL. Jej ocena zależy od dużej ilości czynników, o których nie wiemy i od kilku, o których nie wiemy dosłownie nic. Chcę po prostu w dość brutalny sposób numerycznie oszacować prawdopodobieństwo, że jesteśmy często odwiedzani przez istoty pozaziemskie. Istnieje wiele hipotez, które można badać w ten sposób. Oto prosty przykład: weźcie pod uwagę hipotezę Świętego Mikołaja, która mówi, że w nocy z 24 na 25 grudnia każdego roku, przerosnięty krasnal w ciągu około 8 godzin odwiedza sto milionów domów w Stanach Zjednoczonych. Jest to ciekawa i szeroko dyskutowana hipoteza. Niektórzy

mają do niej bardzo emocjonalny stosunek i twierdzą, że nie przynosi ona nikomu szkody. Możemy dokonać paru obliczeń. Przypuśćmy, że krasnal, o którym mowa, zatrzymuje się w każdym domu tylko jedną sekundę. Nie jest to typowy obraz do którego jesteśmy przyzwyczajeni - tzn. z całą ceremonią z wchodzeniem przez komin, jowialnym uśmiechem „Ha Ha, Ha itd” - lecz wyobraźmy sobie, że jest on bardzo sprawny i szybki, to wytłumaczyłoby dlaczego nikt nigdy go nie widzi. Mając sto milionów domów do odwiedzenia musiałby samą czynność wypełniania poczekoch prezentami wykonywać przez trzy lata. Założyłem, że błyskawicznie przechodzi z domu do domu. Nawet mając relatywistyczne renifery, czas spędzony w stu milionach domów wynosi trzy lata, a nie osiem godzin. Jest to przykład sprawdzania hipotezy niezależnie od mechanizmu napędowego reniferów i dyskusji na temat pochodzenia krasnoludków. Badamy samą hipotezę, stawiając bardzo proste przypuszczenia - i dochodzimy do wniosku skrajnie różnego od hipotezy. Moglibysmy wtedy stwierdzić, że hipoteza jest nie do utrzymania. Moglibysmy w podobny sposób zbadać, choć z mniejszym przekonaniem, pozaziemską hipotezę, która głosi, że różne NOL widziane na Ziemi są pojazdami kosmicznymi z innych planet. W ostatnich latach liczba raportów dotyczących spostrzeżenia NOL nad Ziemią wynosi przynajmniej kilka dziennie. Ja nie dokonam tego założenia. Dokonam

natomiast bardziej konserwatywnego założenia, że jeden taki raport rocznie odpowiada prawdziwym wizytom międzygwiazdowym. Zobaczymy, co z tego wynika.

Musimy jakoś ustalić liczbę, N, istniejących jeszcze cywilizacji technicznych w Galaktyce - tzn. cywilizacji bardziej rozwiniętych od naszej cywilizacji, które potrafią w jakikolwiek sposób przeprowadzić loty międzygwiazdowe. (Podczas gdy sposób, w jaki to robią, może być trudny do zrozumienia, nie jest on uwzględniany w tej dyskusji, tak jak mechanizm napędowy reniferów nie ma wpływu na naszą dyskusję o hipotezie Świętego Mikołaja).

Usłowo ustalimy dokładne czynniki, które mogłyby pomóc w obliczeniu liczby takich cywilizacji w Galaktyce. Nie będę tu opisywał jakie liczby przypisano różnym wielkościom - jest to mnożenie wielu możliwości a prawdopodobieństwo, że dokonamy prawidłowej oceny maleje, im bliżej końca listy. Po pierwsze, N zależy od średniej prędkości powstawania gwiazd w Galaktyce, liczba ta jest stosunkowo dobrze znana. N zależy także od ilości gwiazd, które mają planety, co jest rzeczą mniej znaną, lecz istnieją na ten temat pewne dane. N zależy od ułamka liczby planet, które są tak odpowiednio położone względem swojej gwiazdy, że ich środowiska stwarzają warunki umożliwiające powstanie życia. N zależy od ułamka liczby tych, możliwych 'planet, na których w rzeczywistości powstało życie. N zależy od ułamka liczby tych planet, na których powstało życie i po powstaniu rozwinęło się w jakąś inteligentną formę. N zależy od ułamka liczby tych ostatnich planet, na których inteligentna forma przekształciła się w techniczną cywilizację wielokrotnie przewyższającą naszą własną. Wreszcie N zależy od przeciętnego życia takiej technicznej cywilizacji.

Widać wyraźnie, że im bardziej posuwamy się naprzód, tym mniej mamy przykładów. Istnieje wiele gwiazd, lecz tylko jeden przypadek powstania życia

i bardzo ograniczona liczba - niektórzy powiedzą, że tylko jeden - przypadków ewolucji istot inteligentnych i cywilizacji technicznych na tej planecie. Nie możemy również nic powiedzieć na temat przeciętnej długości życia cywilizacji technicznej. Niemniej jednak niektórzy z nas zabawiali się obliczaniem tych liczb, a na ich podstawie wyznaczaniem wartości N. Wynik był następujący: N w przybliżeniu równa się jednej dziesiątej przeciętnej długości życia cywilizacji technicznej, mierzonej w latach. Jeżeli przyjmijemy liczbę dziesięć milionów (10⁷) jako przeciętną długość życia rozwiniętej cywilizacji technicznej, otrzymamy liczbę określającą liczbę takich cywilizacji w Galaktyce. Liczba ta wynosi około jednego miliona (10⁶) - tzn. milion innych gwiazd z planetami, na których istnieją dziś rozwinięte cywilizacje. Jest to obliczenie, które trudno dokonać nie wykonując. Wybór dziesięciu milionów lat jako przeciętnej długości życia cywilizacji technicznej jest raczej oceną optymistyczną. Lecz przyjmijmy te optymistyczne liczby i zobaczymy, co z tego wynika.

przegląd techniczny ciąg dalszy nastąpi

SERDECZNE ŻYCZENIA

ZDROWYCH ŚWIĄT I SZCZĘŚLIWEGO
NOWEGO ROKU

CZYTELNIKOM ECHA I PACJENTOM
SKŁADA

Dr. L. MARCHOW G.P.

71 Howard Park Ave. Toronto

NAJSERDECZNIJSZE ŻYCZENIA ŚWIĄTECZNE
I NOWOROCZNE
CZYTELNIKOM ECHA I KLIENTOM
składają

CZESŁAW I IRENA KOSAŁKOWIE

HIGH PARK MEAT

299 Roncesvalles Ave.
TEL. 537-8850

ŚWIEŻE WYROBY MIĘSNE, CIASTA, PIECZYWO,
JARZYNY, PIEROZKI

U W A G A

Polonia w Toronto i okolicy
POLISH ALLIANCE (TORONTO)
CREDIT UNION LTD.

2150 BLOOR ST. W.

(Wejście od wschodniej części budynku)

TEL. 762-9523

Konta depozytowe	8½ %	rocznie
Specjalne konta depozytowe (minimalny depozyt \$5000 oprocentowane na każdy dzień depozytu)	7½ %	rocznie
3-miesięczne certyfikaty	10 %	rocznie
6-miesięczne certyfikaty	9½ %	rocznie
1-letnie certyfikaty	9½ %	rocznie
3-letnie certyfikaty	9½ %	rocznie
RRSP i RHOSP	10 %	rocznie
Pozyczki personalne	17 %	rocznie
Hipoteki	14½ %	rocznie

BEZPŁATNE PERSONALNE KONTA CZEKOWE
CODZIENNIE od 12 do 2:30 po poł. i od 7:30 do 9 wiecz.
WTORKI tylko od 12 do 2:30 po poł. oraz SOBOTY
od 10 do 12:30

Członkostwo w jakiegokolwiek organizacji polonijnej nie jest warunkiem członkostwa w naszej Credit Union

PRACE PORZĄDKOWE
ODŚNIEŻANIE, PRACE REMONTOWE

p STANISŁAW
Tel 766-7819

Zamiast życzeń świątecznych
10 dolarów na Solidarność
wplaciła Janina BARAŃSKI
Z Toronto
Dziękujemy

HERBALIFE TM LTD
produkuje rewelacyjny zestaw
ziołowy dla odchudzających
się, wysokiej jakości kosmetyki
do pielęgnacji skóry oraz
szampon i odżywkę do włosów
poszukuje dystrybutorów
Po bliższe informacje prosimy
kontaktować się z Zygmuntem
WARDZINSKIM telefonicznie-
(403) 243 9727 lub listownie na
adres 130 MISSION RD SE
CALGARY, ALTA T2G-3Y9

PROSBA STAREGO
PARTYZANTA

Wyższy oficer Armii
Krajowej, wiek ok 80
lat mieszkający obecnie w
Polsce prosi o APARAT
SŁUCHOWY może być
używany
Prosimy o telefony w Toronto
762-9880 za dnia lub 233-4423
wieczorem

Starych wspomnień czar

Zaczął się to wszystko od widokówek hotelowych, przesyłanych znajomym z eleganckich kurortów. Potem pojawiły się na nich damy w kostiumach kąpielowych. I dopiero u schyłku ubiegłego i na początku naszego wieku, zaczęły karty pocztowe być nieco frywolniejsze. Winowajcami stali się — oczywiście — Francuzi.

W filmach, w gazetach, coraz odważniej pokazywano to, co dotychczas było tabu. Zakazane obrazki przesyłane pocztą przestały już być czymś nadzwyczajnym. Po drugiej wojnie światowej zaczęła zresztą z tych kart znikać erotyka — pojawiła się pornografia.

Kogo więc interesują erotyczne obrazki ze starych widokówek musi cofnąć się do czasów, w których były one jeszcze surowym tabu i kiedy rysownicy tylko sugerowali pewnego typu radości tego świata a nie wyjaśniali ich w detalach. Takie kolekcje można jeszcze często znaleźć. W ustaleniu "wieku" kart pomagają stemple pocztowe, jakkolwiek nie zawsze były one

Już w 1902 roku angielska poczta zezwoliła na podzielenie odwrotnej strony kart na dwie części. Nadawca mógł po prawej stronie pisać adres a po lewej krótki tekst. W 1904 roku przyjęła ten obyczaj Francja, a w dwa lata później oficjalnie — cały świat.

Innym czynnikiem, który przyczynił się do rozmnożenia "erotycznej poczty" było rozluźnienie surowych, wiktoriańskich obyczajów. O ile do tej pory podróżujący panowie wysyłali pornokarty wyłącznie do swoich męskich przyjaciół, aby chwalić się przed nimi swoimi sukcesami, to teraz już nasz pradziadek mógł donosić swojej narzeczonej przy pomocy kartki o ogromnej tęsknocie, postugując się obrazkiem, nie budzącym wątpliwości, co do charakteru uczuć. Nie liczone wówczas absolutnie na kobiety — klientki. U schyłku tamtego wieku nie miały one jeszcze wiele do powiedzenia na temat sexu.

wysyłane w roku wyprodukowania. Pewniejszą pomocą w ustaleniu wieku jest wygląd odwrotnej strony karty, która w Europie podzielona została na dwie części między 1902 a 1907 rokiem.

opr. wł.

Pierwsze "erotyczne przesyłki" które wędrowały po Europie — najczęściej w kopertach, aby nie urazić zbyt pruderyjnych urzędników — trzymały się bezpiecznie tego, co uchodziło za sztukę rzeźb nagich boginek, amorków, faunów i nimf. Ekspozycje wystawiane w muzeach nie mogły być przecież zakazane. Toteż pierwsze sex — karty, na których występują ludzie, pokazują ich ubranych w białe, obcisłe trykoty, przybierających postawy rzeźb. W miarę upływu czasu twórcy kart stali się we wszystkich krajach nieco odważniejsi. Nie satysfakcjonowały ich już greckie boginki — próbowali popuścić wodze fantazji.

*****
WESOŁYCH ŚWIĄT I SZCZĘŚLIWEGO
NOWEGO ROKU DLA WSZYSTKICH

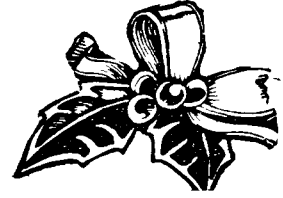
zyczy

YANKA REALTY

FIRMA CRANKSHAFT
SERVICE SUPPLY

zyczy

Wszystkim Klientom z ostatnich 29-ciu lat bardzo
Wesołych Świąt i Szczęśliwego Nowego Roku

Marian Kawnik
i nowy właściciel Jal Jabour

483 Dupont St Toronto Ont tel 537-2529

*****
NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA
WESOŁYCH ŚWIĄT BOŻEGO NARODZENIA
I SZCZĘŚLIWEGO NOWEGO ROKU,
składa

Anna's Delicatessen

Właściciel: S. Frątczak

2394 BLOOR ST. W. - TORONTO, ONT.
TEL 769-6441

*****
SERDECZNE ŻYCZENIA WESOŁYCH ŚWIĄT
I POMYŚLNEGO NOWEGO ROKU
ZYCZY

ARMADALE MEAT
PRODUCTS LTD.

Najlepszej jakości wędliny w Toronto i okolicy
Właśc J LECHNOWSKY

Tel. (416) 767-3424
2404 Bloor St. W. — Toronto, Ont.

*****
Serdeczne Życzenia Wesołych Świąt
Bożego Narodzenia,
oraz wszelkiej pomysłowości w Nowym Roku 1983
składają swoim Klientom

W. F. LISOWSCY

zawsze świeże kwiaty — specjalność bukiety
weselne. Przyjmujemy zamówienia telefoniczne

356 Bathurst St., Toronto. Tel. 368-0797

*****
RADOSNYCH ŚWIĄT BOŻEGO NARODZENIA
SZCZĘŚLIWEGO NOWEGO ROKU

śle swym Klientom i całej Polonii

RICHARD'S SHOE SALON

Polski sklep z eleganckim obuwem
ZBIGNIEW KORWIN-KUCZYŃSKI

169 Roncesvalles Ave, Toronto
naprzeciw kościoła św. Kazimierza

jolanta interiors — POLSKA FIRMA

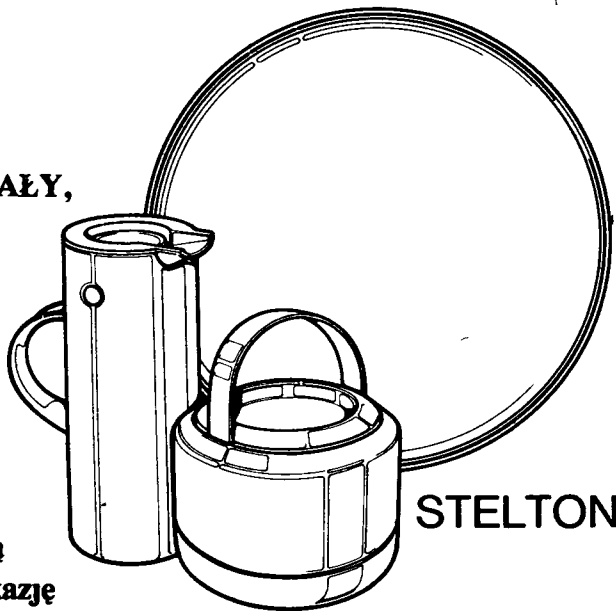
SPECJALIZUJĄCA SIĘ W ARCHITEKTURZE WNĘTRZ
UDZIELI CI PORADY JAK URZĄDZIĆ GUSTOWNIE
I WYGODNIE TWOJE MIESZKANIE LUB DOM.

polecamy:

- "PIONOWE" i "POZIOME" ZASŁONY,
- OZDOBNE LAMPY,
- DYWANY i CHODNIKI,
- ZESTAWY PORCELANOWE,
- SZTUĆCE,
- WYROBY SZKLANNE i KRYSZTAŁY,
- NOWOCZESNĄ BIZUTERIĘ

POSIADAMY BOGATY WYBOR
TOWARÓW IMPORTOWANYCH.

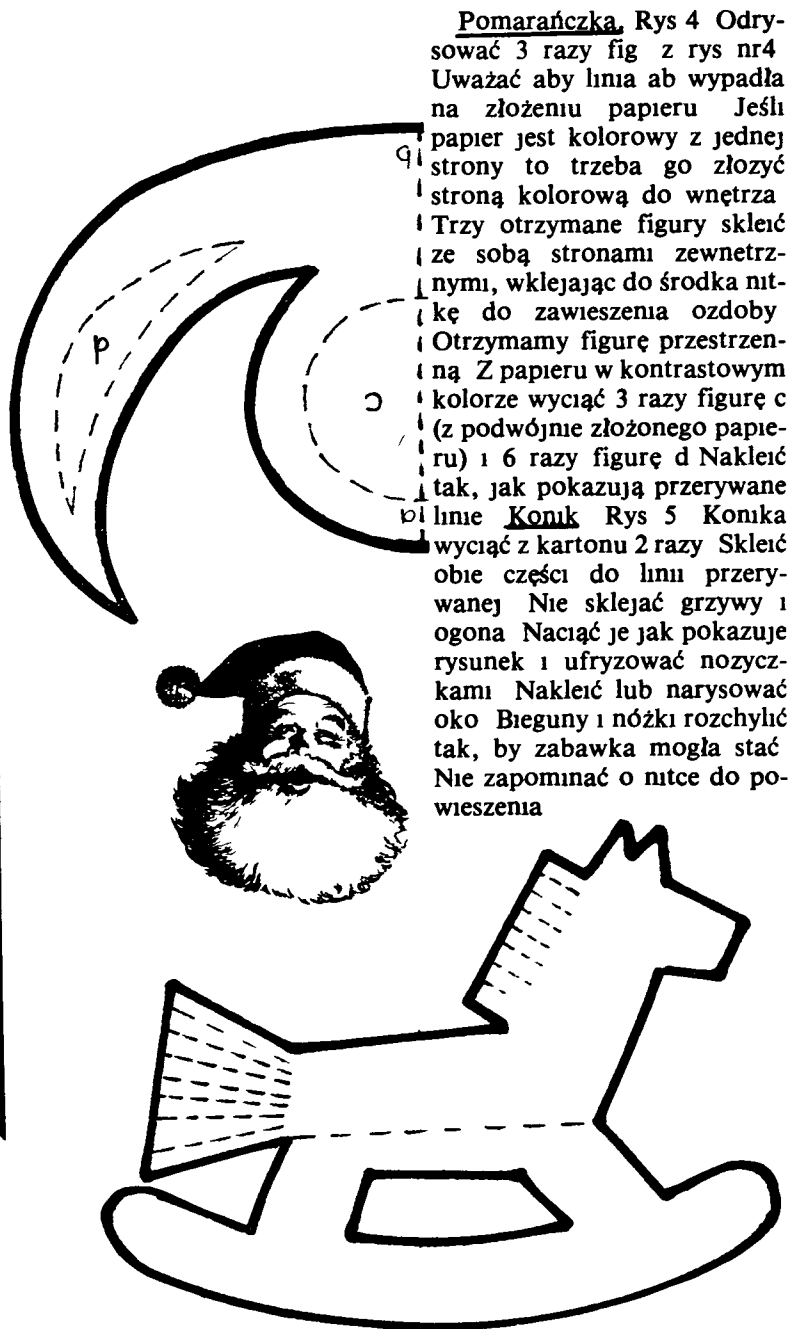
Szeroki asortyment prezentów na każdą
okazję

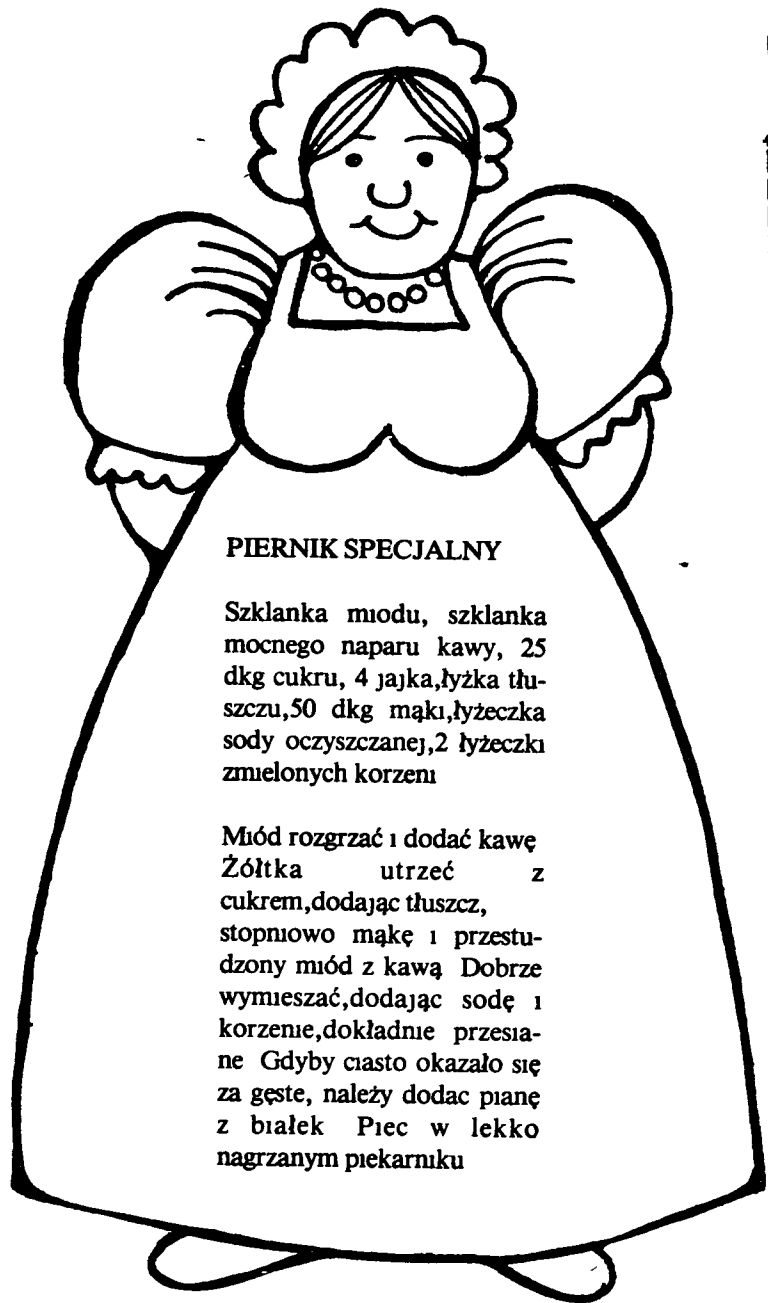
STELTON

2368 Bloor Street W, Toronto, Ont M6S 1P5 Tel 762-9638

Ozdoby na choinkę

Pomarańczka. Rys 4 Odrysować 3 razy fig. z rys nr4. Uważać aby linia ab wypadła na złożeniu papieru. Jeśli papier jest kolorowy z jednej strony to trzeba go złożyć stroną kolorową do wnętrza. Trzy otrzymane figury skleić ze sobą stronami zewnętrznymi, wklejając do środka nitkę do zawieszenia ozdoby. Otrzymaną figurę przestrzenną z papieru w kontrastowym kolorze wyciąć 3 razy figurę c (z podwójnie złożonego papieru) i 6 razy figurę d. Nakleić tak, jak pokazują przerywane linie. **Konik.** Rys 5 Konika wyciąć z kartonu 2 razy. Skleić obie części do linii przerywanej. Nie sklejać grzywy i ogona. Naciąć je jak pokazuje rysunek i ufryzować nożyczkami. Nakleić lub narysować oko, Bieguny i nóżki rozchylić tak, by zabawka mogła stać. Nie zapominać o nitce do powieszenia.

PIERNIK SPECJALNY

Szklanka miodu, szklanka mocnego naparu kawy, 25 dkg cukru, 4 jajka, łyżka tłuszczu, 50 dkg mąki, łyżeczka sody oczyszczonej, 2 łyżeczki zmielonych korzeni

Miód rozgrzać i dodać kawę. Żółtka utrzeć z cukrem, dodając tłuszcz, stopniowo mąkę i przestudzony miód z kawą. Dobrze wymieszać, dodając sodę i korzenie, dokładnie przesiane. Gdyby ciasto okazało się za gęste, należy dodać pianę z białek. Piec w lekko nagrzanym piekarniku.

COPERNICUS MEAT PRODUCTS

posiadamy świeże mięsa wykrojone na życzenie kielbase, szynki, boczki balerony na sposób czysto polski wędliny różnego gatunku oraz śledzie flaki i wiele importowanych delikatesów. Będą na święta żywe karpie, śledzie solone, marynowane, w oleju

79 Roncesvalles, Toronto

NAJTAŃSZE ZAKUPY

Na podstawie ogłoszeń
wielkich sklepów spożywczych.

WOŁOWINA

W TORONTO

Mielone \$2,16 kg DOMINION Steki, kanadyjska wołowina klasy A, \$5,93 kg KNOB HILL FARMS Na pieczeń, kanadyjska wołowina klasy A, LOBLAWS Na pieczeń 1-5 żebro, kanadyjska wołowina klasy A, \$5,47 kg SAFEWAY Z tej samej wołowiny, steki "T-bone" \$6,59 A&P, także na pieczeń - w tej samej cenie Na pieczeń \$5,71 kg DARRIGO'S, \$5,05 kg FOOD CITY Na pieczeń, kanadyjska wołowina klasy A \$3,06 kg IGA

DROB

Indyki mrożone, wypatroszone, luksusowe, klasy A "Golden Bird" \$2,84 kg DOMINION Indyki mrożone młode \$2,18 kg KNOB HILL FARMS Indyki mrożone, wypatroszone, młode, klasy B \$2,40 kg MIRACLE FOOD MART Indyki młode, mrożone, klasy a - "Butterball" od 6 do 14 funtów \$2,84 kg SAFEWAY Kurczęta antaryjskie klasy A do pieczenia, przeciętne 3 do 4 funtów, 1,52 kg DARRIGO'S

Pomarańcze marokańskie \$1,30 kg LOBLAWS Czerwone winogrona amerykańskie \$1,06 kg SAFEWAY Jabłka amerykańskie "Golden Delicious" \$1,30 kg SAFEWAY Grapefruty czerwone z Florydy "Indian River" 6 sztuk za 99 centów DARRIGO'S Kanadyjskie i francuskie jabłka "Golden Delicious" i "Granny Smith" \$1,08 kg IGA

OWOCE

JARZYNY

Grzyby duże \$2,18 kg, sprzedają tylko po 3 funty na klienta KNOB HILL FARMS Sałata, najlepszy gatunek, 49 centów główka, trzy główki na klienta KNOB HILL FARMS Świeże grzyby ontaryjskie koszyczek 12-uncyjowy \$1,24 LOBLAWS Konserwowana fasolka, konserwowa kukurydza marki Del Monte 49 centów puszka 14-uncyjowa IGA

LA KOBIET

NIE TYLKO DLA KOBIET

Samo marzenie o zgrabnej sylwetce i utrzymaniu przez długie lata sprawności nie wystarczy. Naturze trzeba pomóc.

1. Aby wzmocnić mięśnie szyi przysiad, oprzeć się całą wewnętrzną stroną dłoni o podłogę, unieść pośladki do góry, prostując nogi w kolanach. Głowę odchylić jak najdalej na kark, unosząc jednocześnie wyprostowaną lewą nogę do góry. Powolny powrót do pozycji początkowej. Powtórzyć 8 razy.

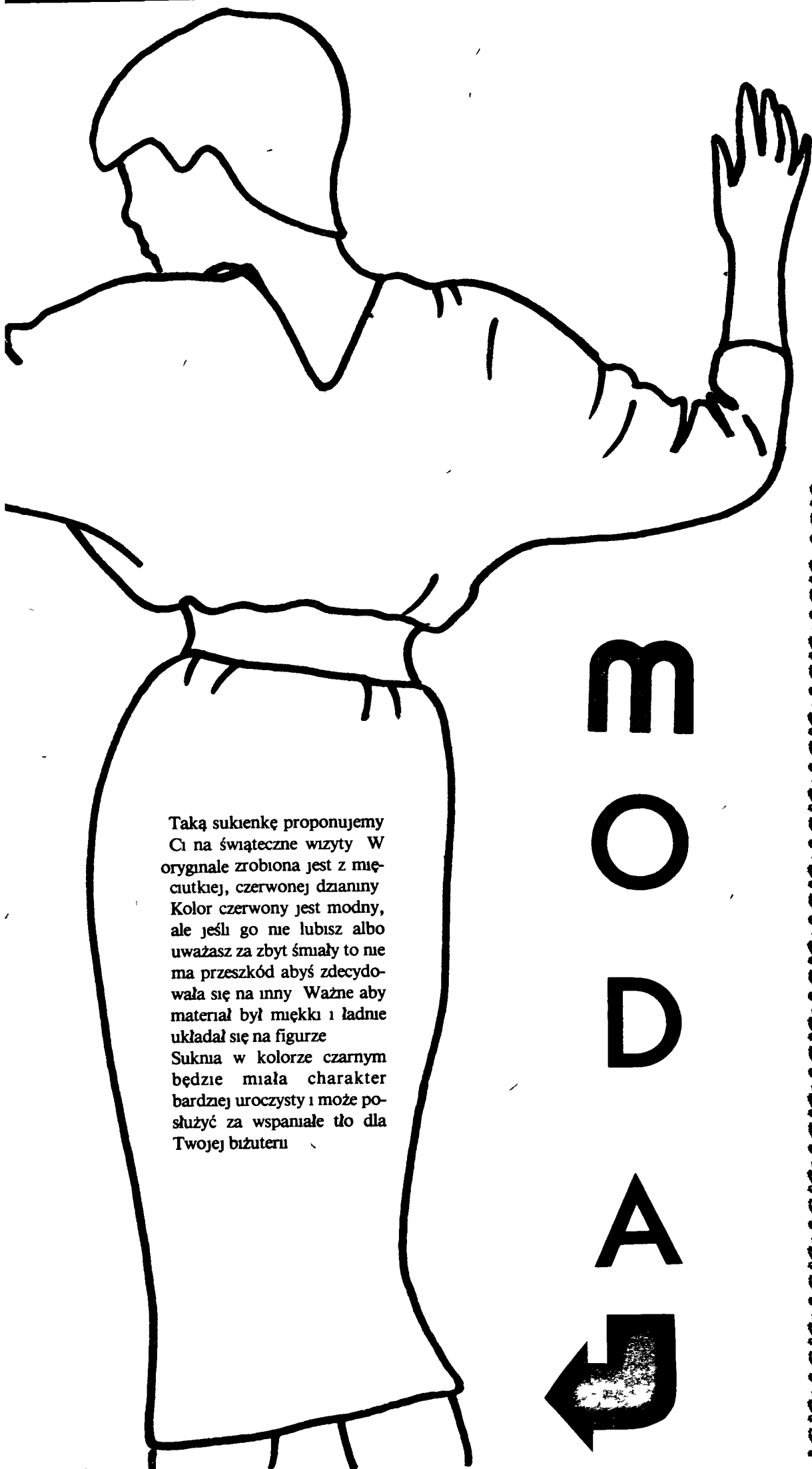
2. Dobre dla biustu pozycja

wyprostowana, ugięte w łokciach ręce unieść na wysokość ramion i starać się teraz dwa-trzy razy wykonać ruch, przy którym łokcie powędrują jak najdalej do tyłu. Wyprostować ręce na boki i znów powtórzyć ćwiczenie - łącznie 5-6 razy.

3. Aby plecy były zawsze proste położyć się na plecach, ręce wyprostowane wzdłuż tułowia. Unieść nogi do góry, a następnie powolutku "przetaczając" tułów ku przodowi - dojść do pozycji, w której głowa jest między udami a łydki i stopy na pod-

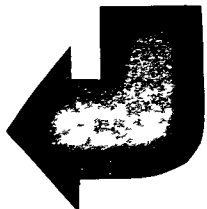
łodze. Jak najwolniejszy powrót do pozycji wyjściowej. Powtórzyć 8 razy.

4. Aby biodra były szczupłe położyć się na brzuchu, unieść następnie tułów tak, aby całą sylwetka wspierała się na podłodze wewnętrzną płaszczyzną dłoni (ręce wyprostowane w łokciach) i czubkami palców stóp. A teraz unieść i odchylić lewą nogę jak najdalej w bok, moment przetrzymać, po czym ustawić ją przy prawej. Powtórzyć po 10 razy dla lewej i prawej nogi.

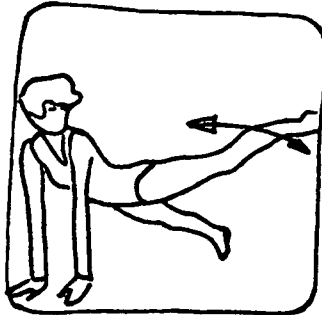
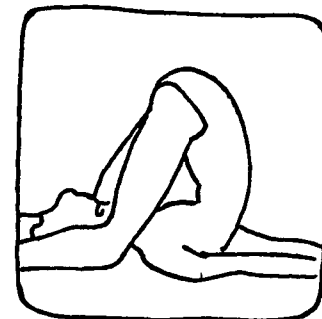
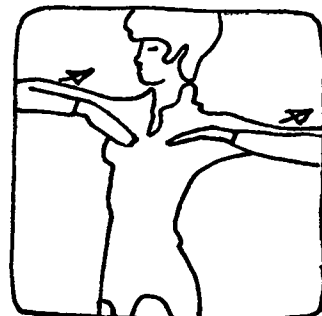
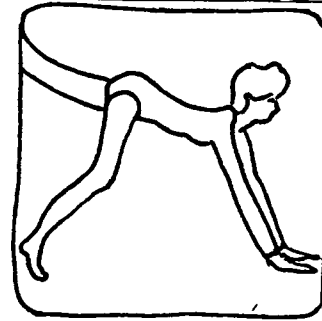

Taką sukienkę proponujemy Ci na świąteczne wizyty. Worygnale zrobiona jest z mięciutkiej, czerwonej dzianiny. Kolor czerwony jest modny, ale jeśli go nie lubisz albo uważasz za zbyt śmiały to nie ma przeszkód abyś zdecydowała się na inny. Ważne aby materiał był miękki i ładnie układał się na figurze. Suknia w kolorze czarnym będzie miała charakter bardziej uroczysty i może posłużyć za wspaniałe tło dla Twojej biżuterii.

MODA

URODA

Semehen Wholesale Meat
1572 Bloor Street West, Toronto
tel 534-2023

Z okazji
Świąt Bożego Narodzenia
składamy Najserdeczniejsze życzenia
wszystkim naszym klientom
i całej Polonii!

UWAGA POLONIA UWAGA NOWO PRZYBYLI!

SEMEHEN WHOLESALÉ MEAT
i b. prac. "SCAN"

WIELKA OKAZJA - CENY HUKIOWE NA WIEDZINY
WYROBY WŁDZIARSKIE WYROBY KRAJOWE
I MIĘSO WŁASNE I PRODUKTY OKAZJOWE
ZŁOŻE

Produkujemy 100% z wyjątkowo w dzień

WALCZYMY Z DROŻYZNĄ WALCZYMY Z INFLACJĄ
SEMEHEN WHOLESALÉ MEAT i b. prac. "SCAN"
1572 Bloor St. W. (p. Al. Dundas St. W.) Tel. 534-2023

Skl.p czynny	poniedziałek	9-00 - 6-00
	wtorek - sobota	9-00 - 6-00
	czwartek	9-00 - 7-00
	piątek	8-30 - 8-00

Specjalne ceny
od 1 do 31 grudnia

	Cena detaliczna	Cena specjalna
1 SZYNKI BLACKFOREST OLD COUNTRY, VIRGINIA (1 lb)	\$4.99	\$3.89
2 KIEŁBASA WIEJSKA (1 lb)	\$3.99	\$2.89
3 KIEŁBASA POLSKA (1 lb)	\$3.99	\$2.89
4 POŁĘDWICA PIECZONA (1 lb)	\$4.99	\$3.69
5 KIEŁBASA MYSLIWSKA	\$3.49	\$2.49
6 SERY HAVARTI GERMAN EDAM GERMAN TYLZYC	\$3.99	\$2.99
7 BIGOS POLSKI R T E (1 lb)	\$1.49	\$ 99
8 PIEROGI Z MIĘSEM Z KAPUSTĄ oraz Z SEREM I ZIEMNIAKAMI (Ruskie) (1 tuzin)	\$2.99	\$1.99
9 GOŁABKI R T E (1 KONTAJNER 4 sztuki)	\$4.20	\$2.40
10 MIESZANKA CZEKOLADOWA WEDEL	\$2.99	\$1.99
11 SLIWKI W CZEKOLADZIE (1 lb)	\$5.99	\$4.99
12 ANDRUTY CZEKOLADOWE PRINCE-POLO (1 sztuka 2 oz.)	\$ 49	\$ 36
13 ANDRUTY CZEKOLADOWE PRINCE-POLO (1 PUDEŁKO 20 sztuk)	\$9.80	\$6.80
14 CUKIERKI KROWKI MLECZNE CZEKOLADOWE (1 lb)	\$1.99	\$1.49
15 CUKIERKI WEDEL NADZIEWANE MARMOLADOWE CZARNA PORZECZKA MIODOWE MIĘTOWE OWOCOWE (1 lb)	\$1.99	\$1.49
16 SYROPY KRAKLS MALINOWY CZARNA PORZECZKA TRUSKAWKOWY WISNIOWY	\$2.35	\$1.57
17 DZEMY MALINOWY TRUSKAWKOWY CZARNA PORZECZKA AGREST	\$1.49	\$1.09
18 CZEKOLADA MLECZNA 100g	\$1.09	79c

Armia bezrobotnych i tysiące ogłoszeń o pracę

W Kanadzie mamy dzisiaj około 1,3 mln bezrobotnych. Ludzie ci codziennie stykają się na łamach prasy i w biurach zatrudnienia z dziesiątkami i setkami ogłoszeń o pracę. Tylko, że nie dla nich. Dla osób wykwalifikowanych bądź inaczej wykwalifikowanych niż oni. Tymczasem i rząd federalny i rządy prowincji nie robią wiele by nie marnować tej olbrzymiej siły roboczej. W porównaniu z RFN, gdzie wypracowano ogólnopaństwowy system dokwalifikowywania i przekwalifikowywania robią zero. Nasi bezrobotni w większości siedzą rok na zasiłku, potem biorą cokolwiek bądź idą na welfare. Wielu z nich nie ma pieniędzy bądź odpowiedniej

siły przebicia czy motywacji by zdobyć w ciągu roku bezrobocia fach albo dokształcić się. Zresztą według przepisów, gdy jesteś bezrobotny powinieneś szukać pracy, a więc nie masz czasu na naukę. Ale większość z nich skorzystałaby natychmiast z dogodnej okazji zdobycia kwalifikacji, ich zmiany bądź podwyższenia. Zdrowa gospodarka nie polega na tym, że jest praca, a nie ma jej kto wziąć, że są ludzie, a nie ma dla nich pracy. Gospodarcza nieudolność liberałów polega m.in. na tym, że w ciągu kilkunastu lat sprawowania władzy nie potrafili rozstrzygnąć masowego marnotrawienia siły roboczej.

Zbigniew Farmus

*Wesołych Świąt**i Szczęśliwego Nowego Roku życzy***POLSKA THE PHARMACY
APTEKA SHOPPE**

Właściciele: Andrzej Musiał, Krystyna Musiał-Tyndorf
177 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. Tel. 536-2116
(naprzeciw nowej Credit Union)

DUŻY WYBÓR KOSMETYKÓW, CENY KONKURENCYJNE

Recepty Blue Cross, Green Shield, DVA

REALIZUJEMY RECEPTY DLA RENCISTÓW

Wysyłka leków do Polski

NAJLEPSZE ŻYCZENIA ŚWIĄTECZNE I NOWOROCZNE
DLA SWEJ KLIENTELI I POLONII

THE FUTURE BAKERY**ŚWIEŻY CHLEB**

Dostarczamy świeży chleb do sklepów

739 QUEEN ST. W. TORONTO, ONT. — TEL. 368-4235

SAVE-O-PAW

OFERUJE NAJNIŻSZE CENY W KANADZIE!

PACZKI LOTNICZE 3.75 za kg

PACZKI MORSKIE 1.40 za kg

Toronto 2913 Dundas St. W. (blisko Keele St.).

Tel. 416-766-5112, po 6 wiecz. 255-2120

*Serdeczne i najlepsze życzenia Wesołych Świąt**Bożego Narodzenia i Szczęśliwego Nowego Roku
składa swej Klienteli i całej Polonii***AKRON PHARMACY LTD.**

WASZA POLSKA APTEKA W MIMICO

Właściciele Jan Klimaszewski i Borys Semczyszyn, B.Sc., Ph.D.

2318 Lakeshore Blvd. W
(corner Burlington)

259-6361

2425 Bloor St. W.

Tel. 766-2401

O FAJCE

Dlaczego mężczyźni palą fajki? Na to pytanie nikt nie dał odpowiedzi pełnej, dokładnej i wyczerpującej. Wiadomo jednak, że od samych prapoczątków odkrycia ognia, ceremonia i misterium dymów unoszących się ku niebiosom towarzyszyła ludom wszystkich kontynentów i wszelakich czasów. W starożytnym Egipcie dymy kadzidlane pięknym zapachem zapełniały ciemne świątynie, a w greckich Delfach wieszczka przepowiadała losy ludzi i państw, wdychając oszałamiający zapach palonych narkotycznych ziół. Jej wieszczcze słowa tylko trochę podparły meldunki, dostarczane przez najlepszą ówczesną siatkę szpiegowską.

Ale fajka? Z pierwszym szacownym praprzadkiem wszystkich fajek spotykamy się na pustyni Kalahari w południowej Afryce. Została wykonana przed wielu tysiącami lat przez koczowniczy lud Buszmenów. Była to niewielka jamka wykopana w ziemi a przez szczelinę – przebitą z boku kijkiem – można było leżąc wygodnie na brzuchu wdychać przyjemne dymy. Co w niej palono nie wiemy tak samo jak nie wiemy co palono w fajce sprzed sześciu tysięcy lat znalezionej w Indiach czy w żelaznej fajce Celtów z drugiego wieku naszej ery. Wiemy jednak co palił w długiej w kształcie rury fajce ubrany w skórę jaguara kapłan Majów przedstawiający, na płaskorzeźbie znalezionej w ruinach miasta Palenque w Meksyku. Na pewno tyton.

Fajka i tyton wśród ludów Ameryki były szacownym symbolem boga deszczu, burzy i płodności a jej palenie uważano za największą przyjemność. Aztecy co roku wybierali młodzieńca z najlepszego rodu który następnym dwanaście miesięcy spędzał wśród luksusu, przyjemności i rozrywek. Dzień w dzień grały mu fiety, podawano wykwintne potrawy do wyboru miał najpiękniejsze dziewczę kraju. Ostatniego dnia roku, tuż przed wyrwaniem zycem jego serca – na cześć bogów – podawano mu zapaloną fajkę.

Pierwszy dokładny opis palenia fajki w Ameryce dał nam towarzysz wypraw Kolumba Gonzales Fernandez De Oriedo y Valdes. Była to rura rozwidlona w kształcie litery Y, którą wkładano do nozdrzy. Fajki naszego typu z rozszerzoną i wygiętą u góry częścią były pomysłem Indian z terenów Ameryki Południowej. Stąd zwyczaj palenia tytoniu przedostał się do Europy a gdyby przyszedł wcześniej z odkrytej przez Kolumba Kuby, może i dziś jeszcze wkładalibyśmy fajkę do nosa.

Nie najłatwiejsze były losy entuzjastów fajki w Europie. Sułtan Murad Okrutny wbił na pal wszystkich palaczy fajek, nie uniknął tego nawet oficjalny tłumacz ambasady francuskiej a ambasadorowi perskiemu nakazał obciąć uszy i nos i do tak okaleczonej twarzy przybić notę dyplomatyczną. Prawosławny Kościół Grecki ogłosił oficjalnie, że Noe upił się nikotyną a nie alkoholem. Angielska królowa Elżbieta I, gdy osmieszyła się wypalic jedną z drugiej fajki, stała się ofiarą złośliwej plotki rozsiewanej przez jej politycznych wrogów, że nie jest kobietą, lecz przebrany mężczyzną. Car Rosji ustanowił dwuczęs-

ciowy wymiar kar za pierwszą fajkę – chłosta za drugą – ścięcie.

Wśród palaczy fajek historia odnotowuje niemało męczenników i bohaterów. Wymienię tu choćby kilku: Sir Walter Raleigh, angielski pirat który nawet na szafocie, tuż przed ścięciem spokojnie palił glinianą o długim zakrzywionym cybuchu fajkę Jean Lannes, księżę Montebello, marszałek Napoleona, który śmiertelnie ranny w bitwie pod Essling, bardziej był zajęty swoją małą typu saskiego fajeczką niż amputacją obu nóg. Nie można też zapomnieć o papieżu Benedyktie XIII, namiętnym palaczu który zniósł w pierwszej połowie XVIII wieku krzywdzący nakaz natychmiastowej ekskomunikacji każdego kto zapalił fajkę w kościele.

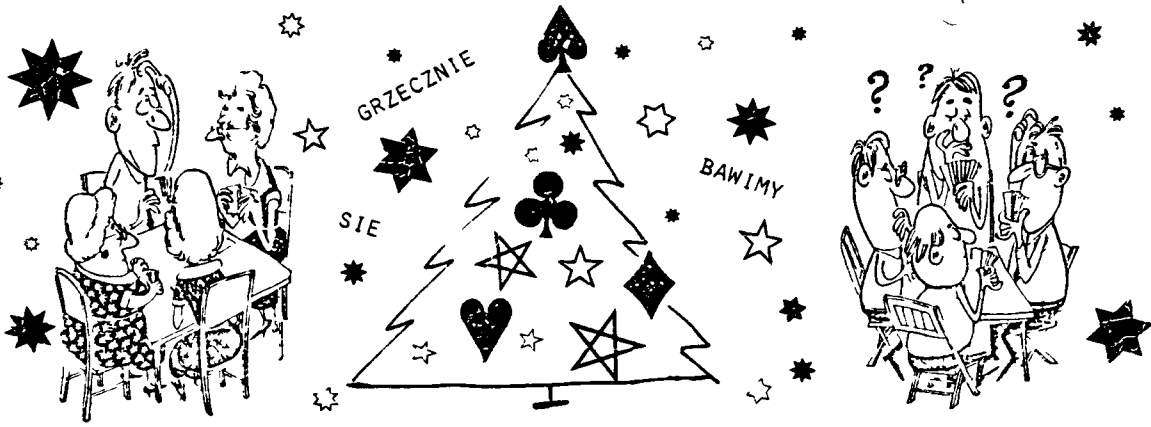
Palenie fajki – w odróżnieniu od pospolitego papierosa – jest to ceremonia a nawet styl życia. Głosi pewne powiedzenie o godziwym życiu mężczyzny: Jak pije to tylko dobre trunki, jak spojczy to na ładną dziewczynę a jak pali to fajkę.

Fajką trzeba się umieć opiekować, starannie ją obsłużyć – znać się na niej. Kto wie z początkujących palaczy, że do okrągłej twarzy lepiej pasuje fajka wygięta a do pociągłej długa i prosta? Ze fajki dzieli się na szereg klasycznych kształtów z 42 odmianami? Ze musimy ją dopasować do charakteru ubrania, pory dnia, okoliczności? W naszych sklepach w których tak rzadko udaje nam się zdobyć nową fajkę, nie ma luster jak w sklepach z damskimi kapeluszami a być powinny!

Fajką musimy się z godnością posługiwać. Nie wymachujemy nią nerwowo jak neurasteniczni palacze papierosem, lecz trzymamy spokojnie i wolno podnosimy do ust. A ile fajka nam daje! W sytuacjach niewyraźnych, gdy ktoś zada nam niewygodne pytanie, ile czasu uzyskujemy ubijając tyton. Fajka daje nam nade wszystko możliwość milczenia. Sławna jest historia spotkania filozofów i pisarzy: Ralfa Wyldo i Tomasza Carlyle. Przez wiele godzin paląc fajki wpatrywali się milcząco w ogień kominka. Gdy o północy zegnali się, padły pierwsze słowa nawzajem podziękowali sobie gorąco za tak przyjemnie i pożytecznie spędzony wieczór.

Może ta anegdota wytłumaczy nam dlaczego fajka nie jest popularna wśród kobiet.

* REDAGUJE JERZY BĘDOWSKI RUBRYKA BRYDZOWA - ODCINEK 5 *

Zbliżają się święta, myśli nasze odbiegają od spraw życia codziennego. Żyjemy myślą o chwilach które spędzimy wśród swoich najbliższych, zgromadzonych wokół choinki. Będziemy śpiewać kolędy, będziemy łamać się opłatkiem i życzyć sobie radosnych świąt. Komu dziś w głowie impasy, przymusówki, końcowe wpustki, gołe asy i t p. Nie będę więc męczył dzisiaj moich czytelników mniej lub więcej trudnymi przykładami ani tym bardziej perorami i obiecuję, że nie zapytam na końcu rubryki " Czy musiałeś leżeć ? " Raczej pokażę wam dzisiaj brydza z jego wesołej strony. Zobaczycie dzisiaj, chyba pierwszy i ostatni raz w życiu, lewę składającą się z 4-ch asów ! ! ? !

Przykład który pokazuje jest zaczerpnięty z podręcznika o rozgrywkach legendarnego Eli Culbertsona, prekursora naukowych metod brydza, największego teoretyka i praktyka w historii brydza

♠ xxx   ♠ Kontrakt: 3 bez atut
 ♥ xx   ♠ Wyjście: białka kier
 ♦ AQ10xxx
 + KQ
 ♠ xxx   ♠ Axxx
 ♥ Axxxxx   ♠ KJ
 ♦ x   ♠ Kxx
 + xx   ♠ +xxxx
 ♠ KQ
 ♥ Q10x
 ♦ J92
 + AJ10xx

D teraz zagrał waleta karo i przegrał impas do króla. W chciał jakos wpuścić Z do ręki i zagrał białką pik spod asa. Niestety podstęp się nie udał.

D wygrał lewę królem pik i na dobrą sprawę mógł już teraz oświadczyć przeciwnikom " Reszta lew należy do mnie ". Jednakowoż, albo był wyraźnie w świątecznym nastroju, albo chciał dać upust swojemu zmysłowi estetyki i jeszcze się trochę zabawić. Zagrał małe trefl do króla i damy na stole, wrócił do ręki dziesiątkę karo i zgrał z ręki waleta i dziesiątkę trefl. As trefl był mu już niepotrzebny gdyż na stole miał wyrobione kara.

Oto sytuacja w tym momencie

a więc każdy gracz miał jeszcze po jednym asie

D zagrał teraz białką karo do damy na stole, zgrał 10 i dobrą białką ze stołu i w ostatnie lewie zagrał asa karo, na którego spadły trzy asy z pozostałych rąk. Niewiarygodne - ale prawdziwe. No i wesołe, a zatem

♠ AQ10x
 ♥ x   ♠ Axx
 ♥ Axx   ♠ x
 ♠ Q
 ♥ 10
 ♦ x
 + A

WESOŁYCH ŚWIAT - MOI MILI !
NAJNIZSZE CENY W CAŁEJ KANADZIE

PROPONUJE NA ŚWIĘTA
ZAWSZE SOLIDNA KANADYJSKA FIRMA

POLIMEX

PACZKI MORSKIE EXPRESOWE 68 ¢ FUNT \$ 1.50 kg.
DOSTAWA 4-7 TYGODNI BEZ ŻADNYCH DOPLAT

PACZKI LOTNICZE - 1.77 FUNT (\$ 3.90 kg)
DOSTAWA 14-21 dn (BEZ ŻADNYCH DOPLAT)

WSZYSTKIE PACZKI DOSTARCZANE SĄ DO DOMÓW ODBIORCÓW
KAŻDY WYSYLAJĄCY PRZEZ POLIMEX OTRZYMUJE POTWIERDZENIE ODBIORU

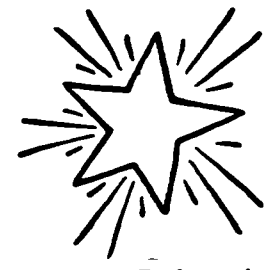
PRZYJDŹ LUB ZADZWOŃ

od poniedziałku do piątku od 10 rano do 7 wieczorem.

sobota od 10 rano do 4 po południu
"POLIMEX"

2053 DUNDAS ST. WEST. TORONTO, ONT. TEL 537-7914.

Lokalni przedstawiciele w całym Ontario

Z okazji świąt Bożego Narodzenia i Nowego Roku
najlepsze życzenia szczęścia i powodzenia składa

DIANA C. DZWIEKOWSKI, B.A., LL.B.
BARRISTER & SOLICITOR
NOTARY PUBLIC

257A Willard Ave. (przy Bloor St W)
Toronto, Ont. M6S 3R1. Tel. 762-7251

Przyjemnych i Wesołych Świąt Bożego
Narodzenia i Szczęśliwego Nowego Roku
całej Polonii życzy

COMMUNITY TRUST COMPANY LTD.

B Z MYNDIUK, B Comm
Naczelnny Kierownik

2299 Bloor St. West — Tel 763-2291

Wesołych Świąt Bożego Narodzenia
i szczęśliwego Nowego Roku
życzy swym Klientom i całej Polonii

Stanisław A. Mamak

ADWOKAT I NOTARIUSZ

101 Roncesvalles Ave — Toronto, Ont.
TEL 532-3349

Przyjemnych Świąt Bożego Narodzenia
i dużo szczęścia w Nowym Roku
przesyła

BATES & DODDS

DOM POGRZEBOWY

H. A. MORDEN, President

231 Queen St. W. — Tel. 363-0681
(róg Strachan Ave.) Toronto, Ont.

WESOŁYCH ŚWIAT ORAZ SZCZĘŚLIWEGO NOWEGO ROKU
WSZYSTKIM SWOIM KLIENTOM
I CAŁEJ POLONII KANADYJSKIEJ
ŻYCZY

POLIMEX

Jedyni w całej Kanadzie wysyłamy do Polski oprócz paczek
własne wyroby żywnościowe oraz kosmetyki
Przerwa świąteczna od 20 do 31 grudnia

HOROSKOP

27.XII. - 1.I.83

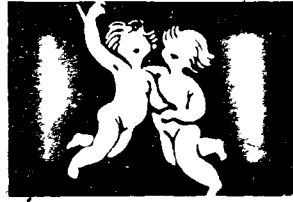
ANNA KEPLER

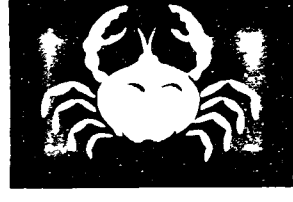
BARAN (Aries) 21 03 20 04

BYK (Taurus) 21 04 21 05

BLIZNIAKI (Gemini) 22 05 21 06

RAK (Cancer) 22 06 23 07

LEW (Leo) 24 07 23 08

PANNA (Virgo) 24 08 23 09

Może się zdarzyć że to co z takim trudem realizowałeś, będzie wymagało za dużych kompromisów, a także rozczaruje cię finansowo. W tej sytuacji wybierzesz możliwość która wyłoni się nagle i powinna być obiecująca na przyszłość. To nowe działanie znacznie poszerzy twoje umiejętności. Prawdopodobnie będzie to związane z jakąś podróżą. W każdym razie nowy rok może rozpaść się dla ciebie niecodziennymi zmianami.

Z nowym rokiem wiele spraw w waszym związku zacznie układać się lepiej, niż przypuszczacie. Ale pod jednym warunkiem, że zawierzycie sobie nawzajem.

Mimo że z jednym z dzieci nadal niałtowo ci się wiedzie to jednak już odczuwasz pozytywne skutki swojego postępowania. Powoli zaczynacie się rozumieć.

Osoba wolna w nadchodzącym okresie będzie się starała zwiększyć siłę swego oddziaływania na partnera. Nie bardzo wiadomo tylko czy ten ktoś ukochany dzieli twoje upodobania.

Ze zdrowiem wszystko normalnie. To dobrze.

W nadchodzącym roku twoje zawodowe plany powinny rozwijać się pomyślnie. Łatwiejsze i serdeczniejsze będą kontakty z bliskimi osobami. Szczęśliwego Nowego Roku.

Zdajesz sobie sprawę, że starymi metodami za wiele nie zdziałasz. Jeżeli chcesz uzyskać dobre wyniki z nowych przedsięwzięć musisz wprowadzić jakieś udoskonalenia do swych planów. Po wnikliwym przemyśleniu tych problemów powinieneś znaleźć właściwe rozwiązanie. W związku z tym znacznie wzrośnie twój autorytet a nawet będzie się oczekiwać od ciebie kierowniczej roli. Nie lękaj się tego doskonale sobie z tym wszystkim poradzisz i tym samym uczynisz ogromny krok naprzód.

Mimo że jesteś pochłonięty wieloma zawodowymi sprawami musisz więcej czasu poświęcać rodzinie. Tym samym twoje zrozumienie z partnerem stanie się prawie doskonałe. Jedno z dzieci chętnie daje się wciągać w różne domowe zajęcia uważając to za rodzaj zaufania do siebie. Postępujcie tak dalej, a będzie coraz lepiej.

Osoba wolna przeżywa zarazem umiesienia i obawy, chociaż sprawa uczuciowa jest jasna i pełna oroku.

Ze zdrowiem będą jakieś małe kłopoty ale w tej porze roku może to być zwykłe przeziębienie.

Następny rok powinien przynieść ci sukcesy w jakiś wspólnych przedsięwzięciach finansowych. Wobec osób bardzo ci bliskich będziesz musiał wykazać się dużą cierpliwością i poświęceniem. Szczęśliwego Nowego Roku.

W nadchodzącym okresie najlepiej wyjdiesz na współpracy z kims zaufanym i wielce odpowiedzialnym. Może nawet dojść do komplikacji w finansowych sprawach ale nie powinieneś na tym stracić. Twoje dobre dni to 26 i 29 grudnia. W najbliższych działaniach zawodowych bądź ostrożny i swej przyszłości nie opieraj na spekulacyjnych manewrach, gdyż nie dadzą one dobrego rezultatu. Natomiast powinny cię zadowolic dochody z interesów prowadzonych wspólnie.

Ze swoim partnerem jesteś tak dobrym porozumieniem, że lepiej już prawie być nie może. Uczuciowo jesteście sobie oddani i we wszelkich sprawach popieracie się wzajemnie.

Osoba wolna znajduje duże upodobanie w nawiązywaniu nowych znajomości i zdobywaniu względów. Za dużą też przykłada wagę do ośniewania innych własną osobą.

Zaczynasz mieć problemy z wagą. Byłeś tak zaabsorbowany innymi sprawami że zapomniałeś o diecie i ruchliwym trybie życia.

W nowym roku będziesz miał chętkę na chwytanie równocześnie kilku srok za ogon, co nie jest wskazane. Wygrasz jeśli poświęcisz się całkowicie jednej sprawie i jednej najbliższej osobie. Szczęśliwego Nowego Roku.

Nie spotka się z twoim uznaniem postawa albo przełożonego albo kogos znaczącego który dał ci zielone światło a jednak w jakimś sensie ogranicza twoje działanie i twoje zamierzenia. Nie okazuj niezadowolona. Postaraj się polubownie i mądrze pokierować sprawami. Czas pracuje na twoją korzyść. Przyjmij jednak bez oporu nowe idee i propozycje nie upeprzyj się przy starych metodach i rozwiązaniach. Twoje emocje są obecnie nieco wybujałe i tylko od ciebie zależy w jakim stopniu odbiją się na związku z partnerem. Ale przypominam, że złe nastroje najbardziej odbijają się na tym który je miewa. Już czas poważnie zastanowić się nad przyszłością jednego z dzieci i wykorzystaniem jego uzdolnień przez dalsze kształcenie.

Romantyczne sprawy wolnej osoby rozwijają się pomyślnie. W nadchodzącym okresie możesz spotkać się z konkretną propozycją dotyczącą wspólnej przyszłości.

Wyczerpuje cię nadmiar codziennych spraw i wewnętrzny niepokój. Tylko zdyscyplinowane postępowanie pomoże ci utrzymać się w dobrej kondycji fizycznej i psychicznej.

W nowym roku poczujesz się bardziej niezależny zechcesz rozwinąć skrzydła i wykorzystac swoje twórcze możliwości. Powodzenia w szczęśliwym Nowym Roku.

Masz dostateczną inwencję i nie brakuje ci doświadczenia i zawodowych umiejętności, aby właściwie poprowadzić nowe działania. Z twoją głową i twoim uporem możesz osiągnąć korzyści, o jakich marzysz. Chwilowo nie powinieneś inwestowac swoich finansów w spekulacje nieruchomościami.

Uważaj, bo dajesz się wciągnąć w czyjeś osobiste sprawy. W związku z tym nie miej za złe partnerowi, że próbuje ci zwrócić uwagę na co najmniej dziwne twoje zainteresowanie i postępowanie. Otrząsnij się. Również twoim dzieciom potrzebna jest teraz twoja opieka i twoja pomoc.

Osobę wolną otacza romantyczna atmosfera i szczególne uznanie partnera chociaż prawdę mówiąc, nie za bardzo na to zasługujesz. Chyba że zaczniesz poważnie myśleć o swej przyszłości i jej ustabilizowaniu.

Bądź ostrożny ze swoim zdrowiem bowiem może się odezwac jakaś dawna dolegliwość. Wtedy natychmiast zasięgnij porady lekarza.

Następny rok powinien przynieść ci powodzenie w pracy związanej z przemysłem lub nauką. Wiele miejsca zajmie w nim miłość. Wszystkiego najlepszego w Nowym Roku.

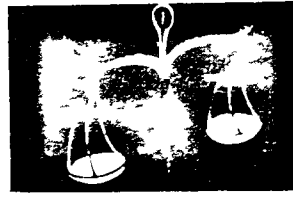
Duży wpływ na twoje zawodowe zamierzenia może mieć rozwój spraw w twoim domu oraz wypróbowane grono przyjaciół. Z końcem tego miesiąca możesz uzyskać jakieś korzyści z dokonanych inwestycji lub próbując szczęścia w grach. W najbliższym czasie wyjaśni się postępowanie niektórych z twoich przyjaciół i to co cię niepokoiło, okaże się bardzo pomocne dla twoich planów.

Bardzo ważny staje się dla ciebie własny dom i wszystko, co się w nim dzieje ale zdarzające się od czasu do czasu gwałtowne wyładowania wytwarzają przepaść między tobą a partnerem. Od tego tylko krok do poczucia obcości dlatego musisz uczynic wszystko aby stać się całkowicie opanowanym w swych nastrojach.

Osoba wolna zyskuje coraz więcej przychylności ze strony partnera. Odwzajemnia się tym samym.

Twoje zdrowie, chociaż cię nie zwodzi to zaskakuje nieraz trudniejszymi okresami ale wynikają one z nadmiernego korzystania z uciech życia.

W nowym roku rozpocznieś jakąś nową działalność która pozwoli ci oddalić się od irytującego cię środowiska ludzi. Wiele spraw związanych z twoim domem przyzniesie ci zadowolenie. Szczęśliwego Nowego Roku.

WAGA (Libra) 24 09 23 10

SKORPION (Scorpio) 24 10 22 11

STRZELEC (Sagittarius) 23 11 21 12

KOZIOROŻEC (Capricorn) 22 12 - 20 01

WODNIK (Aquarius) 21 01 19 02

RYBY (Pisces) 20 02 20 03

Powrócił optymizm i pogoda ducha. Znowu nabierasz wigoru i ochoty do działania. Szczególnie pochłania cię i sprawia zadowolenie praca intelektualna, twórcza. Inspirująco działa na ciebie osoba spod znaku Wodnika. A swoją działalność podporządkowujesz jednemu nadrzędnemu celowi. Chcesz materialnie zabezpieczyć przyszłość. Okres który nadchodzi, sprzyja twoim zamierzeniom i powinno ci się udać wiele zdziałać.

Z jednej strony bardzo ci zależy na domu i jego ulepszeniu a z drugiej strony odczuwasz silną potrzebę uczestniczenia w zbyt wielu sprawach pozadomowych, pozarodzinnych. Dzień 30 grudnia może stać się w twoim związku dniem szczególnie ważnym by nie powiedzieć przełomowym. Zmartwią cię wiadomości dotyczące jednego z dzieci. Niektóre plany właśnie z nim powiązane będziesz musiał przełożyć na późniejszy okres.

Osoba wolna w dobrym porozumieniu z kims ukochanym snuje coraz konkretniejsze plany już na najbliższą przyszłość. W jakimś sensie mogą dotyczyć podróży.

Ze zdrowiem prawie wszystko przebiega gładko gdyż wcześniej nauczyłeś się dbać o nie właściwie.

Zapomnij o trudnościach i kłopotach roku, który mija i zaraz od pierwszego dnia nowego roku bierz się do realizacji swych zamierzeń i planów. Mają wszelkie szanse powodzenia. Szczęśliwego Nowego Roku.

Nadszedł czas dokładnej analizy swego dotychczasowego działania i podsumowania finansowych osiągnięć. To rozeznanie pozwoli ci na natychmiastową właściwą reakcję przy nadarżającej się okazji nowego przedsięwzięcia. Korzystne powinny być wszelkie transakcje nieruchomościami niektóre giełdowe spekulacje jakieś sprawy związane z prawem nauką lub podróżą. Twoja intuicja jest obecnie twoją największą siłą wykorzystaj ją.

Doskonale wyczerwasz i rozu miesz nastroje partnera. Potraficie znaleźć wspólny język we wszelkich sprawach. Tak domowych jak zawodowych. Tylko dlatego w duchu przypuszczasz iż partner nie rozumie cię całkowicie. Jedno z dzieci zaskoczy was bardzo swym cierpliwym lecz skutecznym dochodzeniem do celu.

Osobie wolnej prawie bez przerwy zdarzają się romantyczne okazy. Miej bardziej na wodzy swój temperament i pamiętaj, że oddanego ci partnera tym sposobem nie znajdziesz.

Niespodziewana wizyta w domu lub nagła podróż wytrąci cię trochę z równowagi i pozbawi nieco energii. Ale sprawy zdrowia szybko wrócą do normy.

Przyszły rok powinien ci przynieść materialne korzyści z najmniej spodziewanych źródeł. Twoje zamierzenia i idee mogą ulec pewnym ograniczeniom. Więcej troski musisz poświęcić swojemu zdrowiu. Szczęśliwego Nowego Roku.

W nadchodzącym okresie całkiem niespodziewanie może się pojawić na twoim widnokręgu nowe finansowe przedsięwzięcie, które będzie wymagać dokładnego rozeznania i przemyślenia. Nadarzy się możliwość wykorzystania doświadczenia talentów w prowadzeniu interesu lub umiejętności we właściwym pokierowaniu współpartnerem. W każdym razie to nowe przedsięwzięcie może oznaczać dużą poprawę materialną dla ciebie i dla współpracujących z tobą. Ktos spod znaku Lwa może być dobrym twoim doradcą. Natomiast najbliższy okres nie jest wskazany na udzielanie jakichkolwiek pożyczek.

Trudno ci z tymi wszystkimi tak różnymi sprawami pozbierac się ale całe szczęście że możesz liczyć na pomoc partnera. Tworzycie zgraną dobrze działającą parę. Jedno z twoich dzieci nie potrafi zachowac ostrożności i nie dostrze ga niebezpieczeństw życia. Trzeba z nim porozmawiac poważnie i po przyjacielsku.

Osobie wolnej potrzebna jest chwila relaksu i spokojnego przemyślenia sytuacji po przeżyciu szczególnie intensywnego okresu.

Twojemu zdrowiu także potrzebny jest relaks po licznych napięciach nerwowo-psychicznych. W nadchodzącym roku będziesz czuł się zdolny do spełnienia wielkich zadań. Jeżeli zbyt szybko nie stracisz energii to możesz osiągnąć duży sukces. Szczęśliwego Nowego Roku.

W sprawach, które się wydarzą w nadchodzącym okresie, nie zabieraj pierwszy głosu i nie bądź osobą decydującą. W przeciwnym wypadku odkurzysz swoje słabe miejsca które mogą zostać wykorzystane przeciwko tobie. Ale bądź przygotowany na to, że twoja obecność będzie konieczna przy rozstrzygnięciu spraw. Staraj się być dyplomata. W zanadrzu powinieneś mieć jakiś mocny atut przemawiający za twoimi spostrzeżeniami i propozycjami. Sądzę że stac cię na właściwe rozeznanie sytuacji.

W twoim związku są sprawy, które niepokoją nie tylko ciebie ale również partnera. Jednak sprzyjacie sobie bardzo i to pozwoli wam uporać się z problemami. Również z dziećmi rozumiecie się coraz lepiej i to stwarza serdeczną i zażyłą atmosferę w całej rodzinie.

Osobę wolną czekają nowe znajomości a wśród nich może być ta jedna jedyna która wzbudzi prawdziwe odwzajemnione uczucie.

Wydaje ci się że jesteś w stanie sprostać wszystkiemu i właściwie tak jest. Ale niektóre twoje zwyczaje mogą zaszkodzić zdrowiu.

W przyszłym roku masz szansę wspiąć się o jeden lub kilka szczebli wyżej w zawodowej karierze. Możliwa jest również zupełna zmiana twojej działalności z korzyścią dla ciebie. Szczęśliwego Nowego Roku.

Ogólnie odpowiada ci to że możesz i potrafisz udzielać rad innym. W najbliższym okresie zdasz sobie sprawę z tego, że za wiele wymaga się od ciebie i zależy od ciebie. Dlatego dobrze zrobisz dokonując wyboru kluczowego działania lub zagadnienia dla siebie. Musisz liczyć się z tym, że w najbliższym okresie mogą ci się przytrafic niespodziewane zdarzenia ze zdrowiem i w samej pracy. Zresztą może ci się przydarzyć nawet zmiana twojej działalności lub zainteresowania. Finansowa spekulacja nie przyniesie spodnie wylanych korzyści.

Odpowiada ci obecna atmosfera w domu i odwzajemnione uczucie partnera dające ufność na przyszłe dni. Wasze wspólne plany dotyczą zmiany rezydencji. W nieoczekiwanej sytuacji z dzieckiem ktos z krewnych lub przyjaciół okaże się pomocny.

Wolna osoba coraz częściej przylapuje się na myśli, że niedawno spotkany ktos zajmuje coraz więcej miejsca w marzeniach i w sercu.

Prawdopodobnie masz jakieś kłopoty ze zdrowiem i z wagą. Mimo że wydają się nie tak istotne to jednak wymagają jakiegos konkretnego działania z twojej strony.

W nowym roku powinieneś zbierac rezultaty pracy minionego roku. Przy pomocy oddanych ci osób możesz dokonać dużego kroku naprzód. Szczęśliwego i pomyślnego Nowego Roku.

Oczekują cię interesujące zmiany w zawodowej działalności które powinny rozwiązać w znacznym stopniu finansowe kłopoty, z którymi się borykasz od jakiegoś czasu. Zachowaj umiar i rozsądek we wszystkim co czynisz. Takie postępowanie znacznie przyspieszy realizację twoich planów. Natomiast możesz liczyć na pomoc przyjaciół, ale nie spodziewaj się że właśnie ona będzie decydująca. Wszystko zależeć będzie głównie od twojego działania. Jeżeli jesteś z czegoś niezadowolony a dotyczy to pracy, zmień to możliwie jak najszybciej.

Jeżeli ci się wydaje, że sposób podejścia partnera do wspólnych spraw jest odmienny od twojego to zastanów się czy w tym wypadku partner nie ma racji. Jeśli w tym względzie zmienisz swoje nastawienie to bardzo łatwo znajdziesz wspólny język. Również decyzji dotyczącej dziecka nie można odkładać w nieskończoność.

Osoba wolna może znaleźć się pod ogromnym urokiem kogos poznanego w świątecznym okresie. A już sądziła że pisana jej jest samotność.

Ze zdrowiem nie masz kłopotów i jedynie co ci dokuczta to niezbyt uregulowany program dnia.

W nadchodzącym roku czekają cię dość znaczące zmiany mogące dotyczyć działalności lub miejsca zamieszkania. Szczęśliwego Nowego Roku.

ZWIĄZEK NARODOWY POLSKI W KANADZIE - GMINA 1-sza

CRACOVIA CLUB
ZAPRASZA NA

TRADYCYJNY BAL SYLWESTROWY

PIĄTEK, 31 grudzien 1982 r

POCZĄTEK O GODZINIE 8 30 WIECZOREM DO 2-00 RANO

w sali Gminy 1 Z N P
- 1087 Queen St W

TORONTO ONTARIO

Gra popularny na KARAWANIE 81/82 polski zespól muzyczny w 6-cio osobowym składzie

WIELE ATRAKCJI
I NIESPODZIANEK

\$30 od osoby
W CENIE BILETU

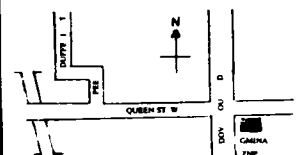
- OBFITA KOLACJA
- DESER Z KAWA
- ALKOHOŁ 2 BUTELKI NA STOŁ DO WYBORU ORAZ SOFT DRINKS
- NOWOROCZNE OZDOBK I
- ATRAKCYJNA LOTERIA

PRZEDSPRZEDAŻ BILETÓW Z REZERWACJĄ STOLIKÓW PROWADZA

Solarski Pharmacy 149 Roncesvalles Ave
Cafe Polonez 195 Roncesvalles Ave
Universal Beauty Salon 99 Roncesvalles Ave
Restauracja Sir Stanis 2396 Bloor St West

GŁOS POLSKI (ADMINISTRACJA) 1080 QUEEN STREET WEST
pp KALINOWSCY 533-4361 H J NOWAK TEL 767 22
*KOLACJE PRZYGOTOWUJE KLUB POLEK PRZY Z N P w GMINA 1

WSPÓLNY KOMITET ORGANIZACYJNY

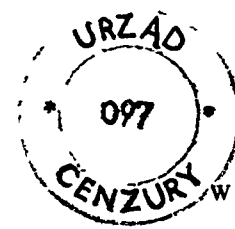

KRZYŻOWKA NR 12 - ROZWIĄZANIE

- Poziomo**
1-B bochenek
1-K postępek
2-A kran
2-H zwada
2-P Liza
3-B kryształ
3-K imiennik
4-C burak
4-I kot
4-M marka
5-H sumak
6-C brama
6-M bryki
7-A kra
7-R nur
8-C rapsod
8-L roboty
9-H motor
10-A kruk
10-P "Nana"

- Pionowo**
1-B barak
1-D centy
1-F eurazja
1-I kawałek
1-K podmiot
1-N torpeda
1-P polon
1-S kozak
3-C rabarbar
3-R imienniny
4-E raca
4-J ośmiokąt
4-O ryby
6-F mostek
6-N robaki
7-A kasek
7-T rynnna
8-D arak
8-H duma
8-L rura
8-P tron

KACIK FILATELISTY 60

W OPRACOWANIU
Wiesława Gruszczyka

CENZURY PO CZTOWE STANU WOJENNEGO

Filatelistyka to nie tylko zbieranie znaczków. Wcześniej czy później większość zbieraczy odbiera sobie jakiś bardziej zaawansowany temat i zaczyna się specjalizować. Najczęściej wybrana formą specjalizacji jest "postal history" czyli dowolnie przetłumaczone zbieranie dokumentów pocztowych z pewnego okresu. Będziemy w przyszłości często powracać do tego określenia. Dziś zajmiemy się historią poczty, która tworzy się na gorąco, w tej właśnie chwili. Chodzi o cenzury pocztowe na listach stanu wojennego. Wszyscy otrzymujemy listy z Kraju i widzimy na kopertach stempełki "ocenzurowano" lub "nie ocenzurowano", ten ostatni coraz mniej używany. Na temat typów stempli cenzury już widziałem 2 artykuły w prasie filatelistycznej jeden z "American Philatelist", inny w niemieckiej gazecie "Deutsche Briefmarken Zeitung". Oba artykuły, pisane na gorąco nie mogły objąć całości tematu a raczej wymieniały tylko te typy które widział autor artykułu. Treść była więc stosunkowo ograniczona, przeważnie do 4 różnych typów. Zapewne potrwa kilka lat zanim ktoś będzie mógł zebrać wszystkie typy stempek i wtedy odkryje się że niektóre są bardzo rzadkie. Do nas w Kanadzie dochodzą przeważnie podłużne stempełki w ramce formatu 55mmx15mm "ocenzurowano" w kolorze fioletowym. Mam w swoim zbiorze ten typ również w kolorach niebieskim, czerwonym i zielonym, używane przeważnie w korespondencji do Kraju. Inny typ dość popularny "nie ocenzurowano" w ramce formatu 25x53mm również znany w kolorach wyżej podanych. Natomiast w

WOLNE OD CENZURY

korespondencji wewnątrz PRL lub wysyłanych do PRL znajduje się często okrągły dwuobródkowy stempel z napisem Urząd Cenzury u góry i u dołu a w środku okrągły dwuobródkowy stempel z napisem numer cenzora lub urzędu cenzury. Ten typ nie jest spotykany na listach z Kraju a co ciekawsze że prócz stempełki okrągłej znajduje się zawsze znany nam stempel podłużny "ocenzurowano". Trudno w tej chwili ustalić dlaczego dwa różne stemple cenzury znajdują się na kopertach. Na posiadanych przeze mnie okazach kopert tylko samego stempla okrągłego nie spotkałem. Kolory odbitek są różne lecz zawsze obydwa stemple są w tym samym kolorze na jednej kopercie co wskazuje, że muszą być stosowane w tym samym urzędzie.

Do rzadszych stempek cenzury należy ramkowy 10x62mm jak również bez ramki rozmiaru 10x50mm, oba typu "ocenzurowano" i również w różnych odcieniach kolorów. W zbiorze posiadam jeszcze inny typ podłużny "ocenzurowano sędzia" i pod spodem wpisane ręcznie data i imię cenzora. Z uwagi na adres nadawcy wnioskuję, że jest to list osoby zatrzymanej w areszcie. Inna koperta od osoby zatrzymanej posiada tylko normalnie spotykany stempel "ocenzurowano" co wskazuje na dowolność typów tu stosowanych. Ciekawy i dość rzadki stempel typu "wolne od cenzury" formatu 23x50mm w ramce razem z wyżej opisanym stemplem okrągłym z numerem spotkałem na innym liście. Zapewne zestaw ten jest niepełny. Niemniej pozwoli zorientować się w materiale, który już posiadamy, a gdyby ktoś z czytelników miał inne typy, chętnie w naszych przyszłych "kącikach filatelistycznych" je opiszemy. Warto dodać, że okres stempek cenzury wojennej stanu wojennego może niedługo przejść do historii nie wyrzucajmy więc kopert z tego okresu.

KLEPSYDRY - ROZWIĄZANIE

Uruchamiamy obie klepsydry jednocześnie. Kiedy piasek przestanie przesywać się w małej klepsydrze - kładziemy dużą klepsydrę na boku. Tym sposobem w dużej klepsydrze mamy piasek podzielony na dwie części - jedna reprezentuje 11 min, druga 2 minuty (13-11=2). Gdy zechcemy odmierzyć 15 min bierzemy dużą klepsydrę i ustawiamy ją tak,

aby przesywała się 2-u minutowa porcja piasku, a następnie obracamy ją jeszcze raz i wówczas przesywa się 13-sto minutowa porcja piasku. Tak więc odmierzyliśmy 15 minut.

ZEGAR - ZADANIE

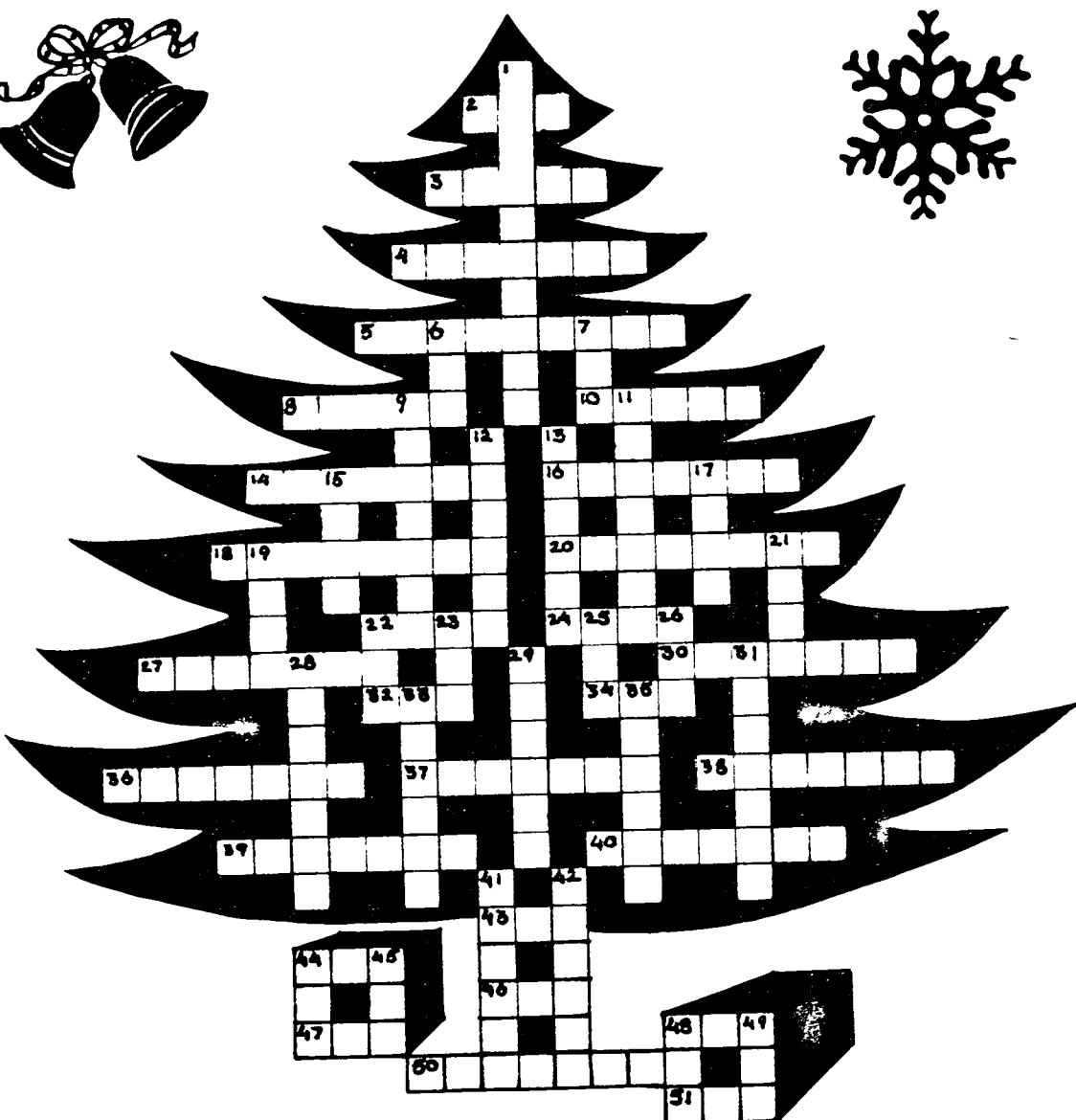
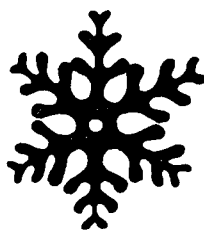
Ile sekund będzie trwało 12 uderzeń zegara jeżeli 6 uderzeń zegara trwa pół minuty?

KRZYŻOWKA NR 13

- Pionowo**
1 miłość ojczyzny i własnego narodu
6 rzeka w Toronto
7 " to nie wypada "
9 prowincja w Kanadzie
11 żarłoczny, trudny do złapania krewny łasicy
12 z chrzanem
13 była kolonia portugalska
15 pustynia w Mongolu
17 "Starsi panowie, starsi panowie"
19 glon, wodorost
21 uczony, duchowny muzulmański
22 rzeka w Egipcie
23 znak zodiaku
25 12 miesięcy
26 papuga
28 o upalnym dniu inaczej
29 można ją odbyć samochodem, samolotem etc
31 czarna w klasie
33 niedopałek świeczki
35 rozdziera szaty
41 aligator Ameryki Srod i Pld
42 " środe wziął pod bród "
44 zbiornik
45 wołanie o ratunek
48 podarunek
49 zmarznięta woda

- Poziomo**
2 ostro zakończony słup
3 mała góra
4 świńska noga dobra z chrzanem
5 uwodziciel
8 tyran rzymski, żył w latach 37-68
10 kawon
14 obraz fotograficzny na kliszy
16 przyrząd ułatwiający noszenie wody
18 do haftu
20 mieszkaniec Armenii
22 mieszkanie lisa
24 Noego
27 polski generał, walczył w Ameryce
30 nauka o rytmie
32 element barokowej fryzury
34 tak wrzeszczy wrona
36 książd w wojsku
37 popularne wojenne imię męskie
38 obiór
39 ptaszek domowy
40 tyle kwiatów, ile ogarniesz ramionami
43 poza linią boiska
44 powtórnie, raz jeszcze
46 poważane
47 ptak
48 to w co patrzy Anna-Maria
51 pierwiastek promieniotwórczy

Wesołych Świąt Bożego Narodzenia
oraz szczęśliwego Nowego Roku

wszystkim swoim Pacjentom i całej Polonii
zasyła

Jerzy Rytwinski

z RODZINĄ

Właściciel DENTURE CLINIC

479 Roncesvalles Ave, Toronto, Ont.
M6R 2N4 — Tel. 531-8545

WESOŁYCH ŚWIĄT BOŻEGO NARODZENIA
i SZCZĘŚLIWEGO NOWEGO ROKU

życzy

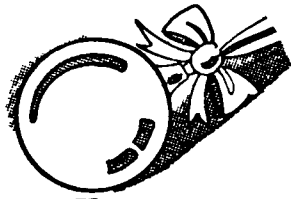
DENTURE THERAPY CLINIC

JAN M WIŚNIEWSKI D.T.

Pierwsza Polska Protezownia Dentystyczna

2337 Dundas St. W. — Toronto, Ont.
(Bloor — Dundas Square Bldg)

Tel. (416) 533-8811 M6P 1W7

WESOŁYCH ŚWIĄT BOŻEGO NARODZENIA
i SZCZĘŚLIWEGO NOWEGO ROKU,

przesyłają swoim Klientom i całej Polonii

Dr J. LESNIAK

DENTYSTA

3242 BLOOR ST. W. — TORONTO, ONT.
TEL. 233-8747

WESOŁYCH ŚWIĄT BOŻEGO NARODZENIA
i SZCZĘŚLIWEGO NOWEGO ROKU
życzy swoim klientom i całej Polonii

**KLINIKA PROTEZ
DENTYSTYCZNYCH**

KAZIMIERZ KULIK D.T.

252 Queen St., Streetsville. 821-0334
2348-A Lakeshore Blvd. W. (Mimico)
Toronto, Ont. Tel. 252-2352

Wesołych Świąt Bożego Narodzenia
i szczęśliwego Nowego Roku
swoim bliskim Klientom i całej Polonii

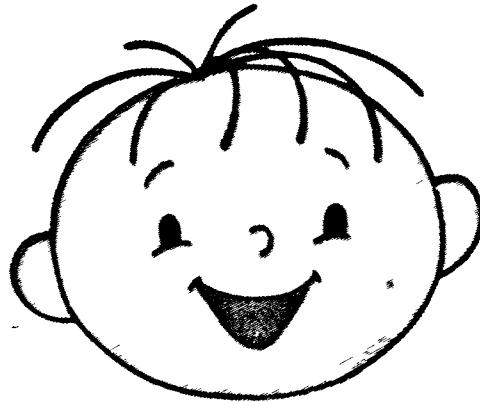
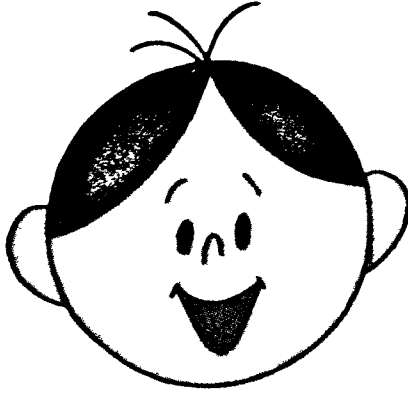
życzy

Dr Barbara Noworońska
ZAKŁAD DENTYSTYCZNY

TEL 364-4744
TORONTO
229 YONGE ST.
SUITE 214

STRONA BOLEK I LOKA

CHOINKA W LESIE

Zebrały się zwierzęta
wokół choinki w borze,
chcą drzewko ubrać na Święta,
wiewiórka przyniosła orzech,

ptaki gałązki przybrały
w jagod czerwone krople,
niedźwiedz (nie wie, czy biały)
rozwiesił lodowe sopte,

zając przydreptał z marchewką,
jelen giralandę z mchu niesie,
coraz piękniejsze jest drzewko,
coraz weselej jest w lesie

I tylko szyszek nie trzeba,
bo pełno ich wśród igliwia,
w nocy spadła na drzewko z nieba
gwiazdeczka migotliwa

Królowa Zima

Skalne urwisko opadało w
lodową czeluść bez dna

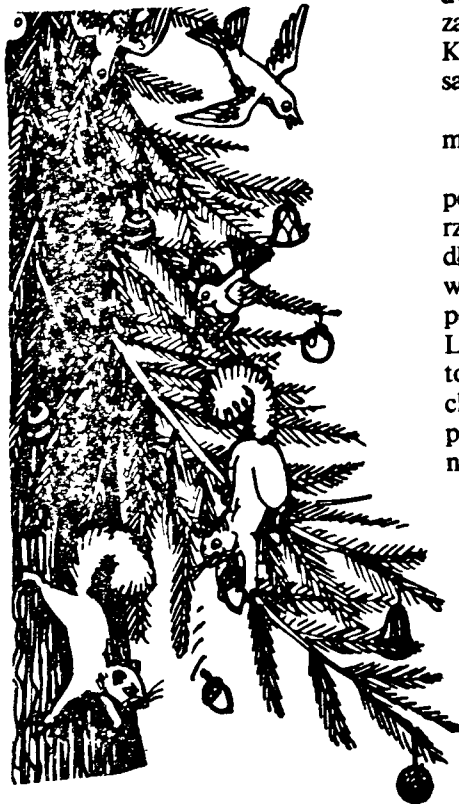
— Uwazaj, chłopcze, nie
wychylaj się z sań — ostrzegła
Królowa Zima — Dookoła
same szczyty i przepaście Zbli-
zamy się do mego pałacu —
Uniosła berło w górę i skinęła
nim przed siebie — Wietrze
północy, daj znak mego pow-
rotu!

Zakotłowało się pod
chmurami i po górach zahu-
czało jak gdyby stu olbrzymów
stańło na szczytach i zadmu-
chało w trombity A to tylko
północny wiatr kruszył lodowce
piętrzące się na drodze do
pałacu Królowej Zimy Wąsaty
woznica podniósł się z kozła
Dłonie zwinęte w trąbkę przy-
łożył do ust i huknął tubalnym
głosem

— Odsuńcie się niedźwiedzie
Królowa Zima jedzie
Na skalnej przełęczy dwóch
białokudłych wartowników
wyprostowało cielska operając
się plecami o potężne głązy
Rozpedzone sanie przemknęły
między nimi i zwierzęta ponow-
nie położyły się w poprzek
drogi W lodowym wąwozie
znowu rozległ się okrzyk woź-
nicy

— Most opuszczajcie nisko
Królowa Zima blisko
Głęboka przepaść strzegła
dostępu do murów pałacu
Tylko jedna droga prowadziła
do bramy ze zwodzonym
mostem Dowódca warty ude-
rzył mieczem w tarczę gongu
— Do sznurów! Opuścić
most! Szybciej!

Strażnicy przy bramie spieszą
się jak mogą Ręce mdleją, ale
nie wolno wypuścić oszronio-
nych lin Same mkną szybciej

od wiatru Gdyby nie zdążyli
opuścić mostu, wtedy
wszystkich dosięgnie okrutny
gniew Królowej Zimy Jedno
sknienie berłem i zamiec powali
ich na ziemię, mróz zetnie krew
w żyłach, śnieg przysypie ciała
Dowódca warty podniósł dłoń
do oczu

— Szybciej!
Zdążyli Przez otwartą bramę
przemknęły sanie i pędzący ich
ślądem tuman śnieżnej zawiei

— Jesteśmy na miejscu —
rzekła Królowa Zima i zatoczyła
dookoła ręką — Oto mój pałac
i moi dworzanie

dworskich sprawiał wrażenie
zaproszonych na maskowy bal
Królowa Zima podniosła się w
saniach

— Słucham was Jakie
macie nowiny?

Dworzanie równocześnie
podnieśli głowy Z pierwszego
rzędu wysunął się dostojnik w
długiej szacie i z ozdobną laską
w rękę "Marszałek dworu"
pomyślał Bolek, lecz mylił się
Laska okazała się batutą Dos-
tojnik po prostu dyrygował
chórem pingwinów-dworzan
przekazujących królowej
nowiny z ostatniej chwili

Na zachodzie śnieżek prószy
Na południe mróz wyruszył
Północ cała skuta lodem
Wiatr na wschodzie dmucha
chłodem

Wszystkie sopte rozwieszone
Drzewa, okna oszronione
W dal zawieje odleciały
Świat jak okiem sięgnąć
biały

— Brawo! — zawołał Bolek
— Podoba mi się taka forma
meldunku Pozwól, królowo, że
i ja spróbuję

— Słucham cię, chłopcze
Bolek podniósł się w saniach,
chrząknął i zaczął powoli recy-
tować

Od zachodu aż do wschodu
cały świat w okowach lodu,
od południa do północy
mróz, zawieje w dzień i w
nocy

— Doskonale nowiny —
uśmiechnęła się Królowa Zima i
trzykrotnie klasnęła w dłonie

DC NASTĄPI

NARCIARSTWO

Piancavallo Włochy
Dorota Tlalka zajęta wysokie osme miejsce w rozegranym slalomie specjalnym kobiet
Wygrała trzykrotna mistrzyni świata i zdobywczyni Pucharu Świata 1981-82 Szwajcarka Erika Hess
Erika Hess jest również faworytką tegorocznych zawodów

A oto wyniki slalomu

- 1 Erika Hess, Szwajcaria 1 47,04
- 2 Perrine Pelen, Francja 1 47,08
- 3 Christin Cooper, USA 1 47,91
- 4 Hanni Wenzel, Liechtenstein 1 48,31
- 5 Maria Epple, RFN 1 49,10
- 6 Paoleta Magoni, Włochy 1 49,41
- 7 Lorena Frigo, Włochy 1 49,93
- 8 Dorota Tlalka, Polska 1 50,05
- 9 Maria Rosa Quario, Włochy 1 50,07
- 10 Anni Kronbichler, Austria 1 50,14

1 klasyfikacja punktowa

- 1 Erika Hess, Szwajcaria 105 pkt
- 2 Hanni Wenzel, Liechtenstein 69
- 3 Tamara McKinney USA 65
- 4 Elisaeth Kirchner Austria 54
- 5 Christin Cooper USA 50
- 6 Heidi Wiesler RFN 30

HOKEJ

NA LODZIE

W rozegranym w spotkaniu kontrolnym reprezentacja Polski po wyrównanym pojedynku pokonała Holandię 6:5
Holendrzy nie są najwyższymi notowanymi w sporcie hokejowym grają w grupie C mistrzostw świata Polska drużyna gra obecnie w grupie B mistrzostw świata
Holendrzy reprezentują hokej agresywny, gra w ich zespole paru zawodników kanadyjskiego pochodzenia

POLSKA - HOLANDIA 6:5 (1:2, 2:1, 3:2) Bramki dla Polski Zabawa 2 (25 i 53 min), Gruth (14), Nowak (30), Chrzastek (46) i Pytel (58), dla Holandii van Hooyen 3 (17, 53, 54), Berteling (5) i de Heer (40)

Sędziowali Osipczuk (ZSRR), na liniach Tyszkiewicz i Zagórski Widzów ponad 4000

HOLANDIA Storimans - van Laarman, v d Lee, de Heer Collard, Toren - Hille, Klooster, Schaeffer, Berteling, de Vos - Kuik, Kouwenhoven, de Bruyn, van Hooyen

POLSKA Grodzki - Synowicz, Gruth, Jobczyk, Hachuła, Zabawa - Nowak, Kajzerek, Chrzastek, Kloczek, Pytel - Ścisłowicz Szopinski, Sikorski, Świstak, Jachna - Adamiec, Piecko.

PIŁKA NOŻNA

ELIMINACJE
MISTRZOSTW EUROPYGrupa 1
Belgia-Szkocja 3:2

1 Belgia	4 6 2
2 Szwajcaria	2 2 3
3 Szkocja	2 4 5
4 NRD	0 0 2

Grupa 3
Anglia-Luksemburg 9:0

1 Anglia	5 14 2
2 Dania	3 4 3
3 Grecja	2 2 3
4 Luksemburg	0 1 13
5 Węgry	- -
Węgrzy wystartują 27 3 83 meczem z Luksemburgiem	

Grupa 4
Jugosławia-Walia 4:4

1 Norwegia	3 5 4
Walia	3 5 4
3 Jugosławia	3 6 7
4 Bułgaria	1 2 3

Grupa 5
Włochy-Rumunia 0:0

1 Rumunia	5 5 1
2 Szwecja	3 3 4
3 CSRS	2 4 4
4 Włochy	2 2 2
5 Cypr	0 1 4

Pozostałe mecze zostaną rozegrane w 1983 r, Włosi grają u siebie ze Szwecją (15 10) i Cyprem (22 12), natomiast na wyjazdach zmierzają się z Cyprem (12 2), Rumunią (16 4), Szwecją (26 5) i CSRS (16 11)

Grupa 6
Albania-Irlandia Północna 0:0

1 Austria	6 11 0
2 Irlandia Północna	3 1 2
3 Turcja	2 1 4
4 RFN	1 0 1
5 Albania	1 0 6

Grupa 7
Holandia-Malta 6:0

1 Holandia	5 9 2
2 Irlandia	3 6 5
3 Hiszpania	3 4 3
4 Malta	2 2 7
5 Islandia	1 2 6

Najbliższe mecze
Hiszpania-Holandia 16 luty 83
Malta-Irlandia 20 marzec 83

Tokio W obecności 62 tys widzów rozegrane zostało spotkanie piłkarskie o klubowy Puchar Świata Zmierzyły się drużyny Aston Villa (Anglia) i Penarol (Urugwaj) Spotkanie zakończyło się zwycięstwem Penarolu 2:0
Jest to już trzeci tytuł tej znakomitej drużyny

*
Udany rok polskich piłkarzy

Mimo porażki z Portugalią, można pozytywnie ocenić występy polskiej reprezentacji W bilansie 10 spotkań Polacy odnieśli 5 zwycięstw 3 mecze zakończyły się remisem, a w 2

pozostałych musieli uznać wyższość przeciwników (Włochy, Portugalia)

A oto historia spotkań

10 SPOTKAŃ

ESPANA '82			
16 6. Vigo	Włochy	0:0	
19 6. La Coruna	Kamerun	0:0	
22 6. La Coruna	Peru	5:1	
Bramki Smolarek Lato Boniek Buncol i Cioliek			
28 6. Barcelona	Belgia	3:0	
Bramki Boniek - 3			
4 7. Barcelona	ZSRR	0:0	
8 7. Barcelona	Włochy	0:2	
10 7. Alicante	Francja	3:2	
Bramki Szarmach Majewski i Kupcewicz			

MECZ TOWARZYSKI

31 8. Paryż	Francja	4:0
Bramki Kupcewicz - 2 Jalocha i Buncol		

ELIMINACJE ME

8 9. Kuopio	Finlandia	3:3
Bramki Smolarek, Dziekanowski i Kupcewicz		
10 10. Lizbona	Portugalia	1:2
Bramki Król		

*

Brazylijski piłkarz Zico po raz trzeci uznany został za „Piłkarza Roku Ameryki” W tegorocznym plebiscycie wielkiej, wenezuelskiej gazety piłkarskiej, uzyskał on 78 pkt, wyprzedzając swego rodaka, Falcao - 46 oraz Argentynczyka, Diego Maradonę - 31

PODNOŻENIE
CIĘŻARÓW

BUDAPESZT, 7 12 Po raz pierwszy w historii sportu ciężarowego, Międzynarodowa Federacja Podnoszenia Ciężarów (IWF) i Komisja Stowarzyszenia Dziennikarzy Sportowych (AIPS) przeprowadziły wśród dziennikarzy zajmujących się tą dyscypliną sportu ankietę na najlepszych sztangistów 1982 r Pierwsze miejsce w tej ankiecie zdobył mistrz świata i Europy w wadze lekkociężkiej (90 kg) oraz rekordzista świata i zdobywca Pucharu Świata w brzo-łogaj Błagojew (Bułgaria) - 370 pkt Drugie miejsce zajął mistrz i rekordzista świata w wadze superciężkiej (+ 110 kg) - Anatolij Pisarienko (ZSRR) - 342, a trzecie - mistrz i rekordzista świata w wadze średniej (75 kg) - Janko Rusew (Bułgaria) - 337 pkt

*

DELHI W Indiach zakończyły się IX Igrzyska Azjatyckie Zmagania najlepszych sportowców Azji toczyły się pod dyktando reprezentantów ChRL i Japonii, którzy zdobyli większość medali Sportowcy tych krajów aż po 153 razy stawali na podium, ale lepszym bilansem legitymują się zawodnicy ChRL, którzy sięgnęli po 61 złotych medali, a więc zdobyli ich o cztery więcej niż Japonczycy Po raz pierwszy w historii igrzysk ekipa ChRL sięgnęła po zespołowy prymat na kontynencie azjatyckim

Czołówka klasyfikacji medalowej 1 ChRL - 61 złotych, 51 srebrnych, 41 brązowych, 2 Japonia - 57, 52, 44 3 Korea Północna - 28, 28, 37, 4 KRLD - 17, 19, 20, 5 Indie - 13, 19, 25, 6 Indonezja - 4 4, 7

Jerzy Rudolf

Dnia 12 lutego 1983r.
Stowarzyszenie Techników Polskich
w Kanadzie, Oddział Toronto

urządza w Sheraton Centre

DOROCZNY BAL

Rezerwacje miejsc proszę zgłaszać
do pani Teresy Berezowskiej tel 449-6733Zgłoszenia debutantek
przyjmuje pani Małgorzata Wyszowska tel 484-6702Ceny biletów wstępu dol. 50 od osoby
Studentki i debutantki dol. 30

“ALOHA” MOTEL

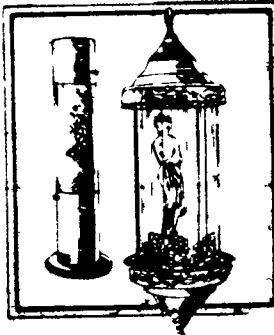

HIGHWAY 7 na wschód HIGHWAY 27
NOWOCZESNE POKOJE
Z KOLOROWĄ TELEWIZJĄ
POLSKA OBSŁUGA—CENY PRZYSTĘPNE
MANAGER STAN KRASNY
TEL 851 0871

Eurolux

ZAKŁADANIE NOWYCH INSTALACJI
WYMIANA USZKODZONEJ
ELEKTRYCZNE URZĄDZENIA
PRZEMYSŁOWE I DOMOWE
SPECJALNOŚĆ
OŚWIETLENIE OGRODÓW
(LANDSCAPING LIGHT)

497-8441

SERDECZNE ŻYCZENIA
WESOŁYCH ŚWIĄT BOŻEGO
NARODZENIA I SZCZĘSLIWEGO
NOWEGO ROKU

zyczy swej Klienteli i całej Polonii

METRO AUTO CENTRE

Właśc. Stefan Truszkowski

Wszelkie naprawy samochodowe Ustawianie zapłonu,
hamulce, klimatyzacja, opony, zmiana oliwy, filtrów
oraz smarowanie podwozia - co przedłuży żywotność
Twojego samochodu

Wykonujemy przeróbki samochodów na gaz propan
(Propan conversions)

SATYSFAKCJA GWARANTOWANA

1068 Queen St W (przy Fennings St)
Tel 533-3428

KOSZYKOWKA

Po ponad miesięcznej przerwie koszykarze ekstraklasy wznowili rozgrywki. Przerwa w ligowych bojach spowodowana była tradycyjnymi już występami polskiej reprezentacji w Stanach Zjednoczonych. Polacy rozegrali 9 spotkań z uniwersyteckimi drużynami w 8 stanach. Bilans spotkań jest ujemny, 4 zakończyły się zwycięstwami polskich koszykarzy, w 5-ciu musiano uznać wyższość przeciwników. Wszystkie mecze były jednak wyrównane. Końcowy stosunek punktów 623-641 świadczy o dobrym ataku i obronie drużyny polskiej. Był to najlepszy występ jaki zanotowała reprezentacja Polski w kontaktach z koszykówką amerykańską. Wrzucając do rozgrywek ligowych, już na początku doszło do emocjonującego spotkania, wrocławską Gwardia pokonała po dwóch dogrywkach mistrza Polski Górnik Wałbrzych 104-94. Górnik utrzymał jednak przewodnictwo w tabeli zwyciężając wrocławski Śląsk w meczu rozegranym dzień wcześniej. Wyniki spotkań i tabela rozgrywek

Pogoń Szczecin-Lech Poznań
75 104 (41 53)

Zagłębie Sosnowiec -
Polonia Warszawa
110 81 (63 42)

Stal Bobrek Bytom -
Legia Warszawa
101 81 (48 34)

Gwardia Wrocław -
Wisła Kraków
83 75 (43 43)

Śląsk Wrocław -
Górnik Wałbrzych
87 105 (43 43)

Zagłębie Sosnowiec -
Legia Warszawa
92 74 (42 30)

Stal Bobrek Bytom -
Polonia Warszawa
82 72 (41 29)

Gwardia Wrocław -
Górnik Wałbrzych
104 94 (84 84, 76 76, 43 38)

Śląsk Wrocław -
Wisła Kraków
100 90 (56 52)

1 Górnik	27 1446-1286
2 Stal	25 1252-1202
3 Lech	24 1308-1097
4 Zagłębie	24 1325-1225
5 Gwardia	24 1191-1123
6 Wisła	22 1292-1322
7 Legia	19 1180-1233
8 Śląsk	19 1237-1351
9 Polonia	17 1076-1181
10 Pogoń	15 1216-1500

SPORT

Na zdjęciu Zbigniew Bogucki, najlepszy polski obrońca w metypowej dla siebie akcji ofensywnej (z brodą) Lech Poznań,

JAZDA
FIGUROWA
NA LODZIE

Po sukcesach na międzynarodowych arenach Grzegorz Filipowski przysła kolej na młodszego kolegę, Andrzeja Strzelca. Andrzej wywalczył 8 miejsce na mistrzostwach świata w jeździe figurowej na lodzie. Zawody rozgrywane są w Sarajewie Jugosławia. Na medalowych miejscach uplasowali się zawodnicy: 1 Christopher Bowman USA, 2 Philippe Rancoli Francja, 3 Nils Koepp NRD.

LEKKOATLETYKA

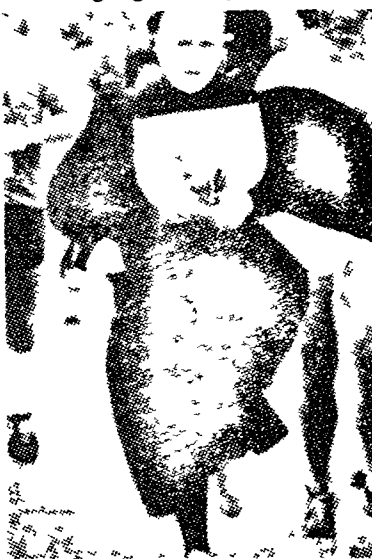

FILADELFA Nagrodę im. Jesse Owens - przyznawaną najlepszemu lekkoatlecie USA - wręczono w Filadelfii Carlowi Lewisowi. Ten student uniwersytetu w Houston w br. przegrał tylko jeden bieg na dystansie 100 m, a jego najlepszy czas wynosił 10 00. Lewis, który specjalizuje się także w skoku w dal, uzyskał również drugi najlepszy wynik w tej konkurencji - 8 76, ustępujący fenomenalnemu rekordowi świata z meksykańskiej olimpiady w 1968 r. Boba Beamona (USA) zaledwie o 14 cm.

LOS ANGELES Nowozelandczyk Rod Dixon wygrał bieg na dystansie 10 km. Dixon uzyskał czas - 28 32 6

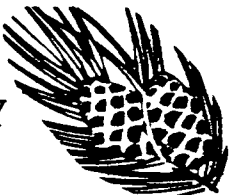
(rekord imprezy) i wyprzedził Amerykanina Billa Rodgersa - 28 45 oraz Finę Martti Kuhlholme, zwyciężczynię sprzed dwu lat - 29 01 0. Najlepszy czas spośród kobiet uzyskała Amerykanka Pam Morris - 34 49 0. Startowało 3 600 zawodników.

Biegowe szalenstwo ogarnia cały świat. Tylko patrzeć, a doczekamy się wyścigów wieloetapowych w bieganiu. Może jeszcze pod górę? Rzesze miłośników biegania zatacają coraz większe kręgi nie tylko w sensie geograficznym.

Podczas masowego biegu w Bostonie, na dystansie czterech mil, wśród 1600 uczestników, obiektyw fotoreportera wyłowił zakonnicę. W pobitym polu pozostawiła wielu mężczyzn, mimo iż ze względu na niecodzienny strój, wcale nie miała ułatwionego zadania.

RONCESVALLES BAKERY

173 RONCESVALLES AVE. TORONTO 535-7143

Obsługa i Kierownictwo "Roncesvalles Bakery" składają tą drogą najlepsze życzenia Wesołych Świąt i Nowego Roku wszystkim swoim klientom. Doceniając Wasze stałe poparcie ofiarujemy następujące produkty po cenach specjalnych:

Czekolada Suchard mleczna, gorzka, orzechowa 370g	\$ 3.99	reg. \$ 4.49
Van Hovten mieszanka czekoladek w pudełku ozdobnym 400 g	\$ 3.99	reg. \$ 4.49
Polska szynka (myszka) kg	\$ 6.59	lb \$ 2.99
Polskie śliwki w czekoladzie 425 g.	\$ 4.49	reg. \$ 5.49
Polska mleczna lub gorzka 100 g	\$ 0.99	
Polskie wafle Wedla	\$ 2.99	

Towary najwyższej jakości, przyjemna, szybka obsługa, Dostępne ceny, Kupujcie u nas — mówimy po polsku

WESOŁYCH ŚWIĄT BOŻEGO NARODZENIA
I POMYSLNEGO NOWEGO ROKU SWOIM
KLIENTOM I CAŁEJ POLONII SKŁADA

IZBA RESTAURANT

Właściciele MONIKA i MEDI SARSHARZADEH

Podajemy doskonale potrawy krajowe i kanadyjskie. Restauracja nasza posiada licencję na wszystkie napoje alkoholowe.

Otwarta codziennie z wyjątkiem pomiedziaków

648 The Queensway. Tel. 251-7177

Pogodnych świąt Bożego Narodzenia
i pomyślności w Nowym Roku
zyczy pani Jadwiga

SALONU KOSMETYCZNEGO

Paris Style Skin Care

277 Roncesvalles Ave.
Toronto. - Tel. 537-2092 (Jadwiga)

STOWARZYSZENIE WETERANOW

IM. Gen. SIKORSKIEGO Oshawa, Ont.

śle wszystkim kolegom
i całej Polonii

NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA
ŚWIĄT BOŻEGO NARODZENIA
I NOWEGO ROKU